Poštnina plačana v gotovini. Leto LXI V Ljubljani, v torek 9. maja 1933. Štev. 105 Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563 Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

„Tu felix Austria nube"

H kongresu krščansko socialne stranke v Salzburgu

Avstrija vživa v vsej svoji zgodovini sloves brezskrbne sreče, saj so se evropski državniki v davnih časih navadili po znanem pregovoru Avstriji čestitati, kadar so drugod divjale vojne grozote. »Naj se drugi vojskujejo, Ti, Avstrija pa svatuj!« Vse je teklo nekam prijetno in veselo in tudi hudi zgodovinski udarci niso nikdar resno motili tega srečnega ravnovesja posameznikov in državne skupnosti. Celo razpad stare monarhije se je izvršil »gemütlich«, brez prevelikih zunanjih ali duševnih pretresljajev.

Mala, povojna Avstrija, ki je ostala po zrušitvi stare, je od nje očividno podedovala to srečno razpoloženje, kajti vsako delo se izvršuje polagoma in preudarno, brez nervoznih kretenj, nekam z veselim obrazom in z razposajeno dušo, ki je ne tarejo nobeni očitki vesti iz prošlosti in ki je ne grenijo nobene temne skrbi o bodočnosti. Na ta način je avstrijska vlada bredla skozi vsa povojna leta, na ta način je brez velikega prerekanja začela brezparlamentarni režim, na isti način uvaja sedaj potom prisilnih naredb novo zakonodajo, na isti način odriva naval marksistov in narodnih socialistov, vse lepo in mirno, kot da bi se za vsako prisilno naredbo, ki je le količkaj neprijetna, hotela v duhu starih manir oprostiti.

Pod enakimi okoliščinami in z istim razpoloženjem se je sedaj v Avstriji vladajoča stranka tudi sestala k vseavstrijskemu kongresu, da po dveh mesecih diktatorskega vladanja, enkrat ugotovi, kaj so prav za prav njeni ideali, ki jih hoče za svojo državo in za svoje državljane doseči.

Kongres avstrijskih krščanskih socialcev, obdan od vpitja marksistov in hitlerjevcev, ki so vlačili pohištvo po ulicah in dvigali barikade, napravlja vtis, kakor da je prišel dva meseca prepozno in da še vedno ni konkretno povedal — govorili so večinoma že vsi voditelji — po kateri poti hoče iti iskat boljše usode avstrijske države.

Ta dva očitka, če smemo imenovati očitke prijateljske opombe, polne simpatij do krščansko socialne stranke dr. Dollfussa, bi naslovili salzburškemu kongresu samo zaradi tega, ker smo kot sosedi življenjsko interesirani na usodi avstrijske države in ker bi kot krščansko socialno usmerjeno ljudstvo zelo radi razbrali iz salzburških posvetovanj, kakšen je ta družabni red, ki ga hočejo nasledniki dr. Luegerja vpeljati in kakšna so sredstva, ki jih nameravajo za to uporabljati.

Zakaj mnenja smo, da je kongres prišel zelo pozno, da ne rečemo prepozno. Ko se je namreč pred dvema mesecema nenadoma dogodilo, da se je avstrijski parlament po dolgem brezplodnem življenju sam izključil in je krščanska socialna stranka kot vladajoča stranka stala pred alternativo novih volitev ali brezparlamentarnega, diktatorskega vladanja, bi se bile morale takoj mobilizirati vse duhovne sile, ki so se udejstvovale na ploskvi krščanskega svetovnega nazora, na programatično posvetovanje. Moralo bi se takoj spočetka ugotoviti, kakšna je še udarna sila idej, ki jih krščansko socialni pokret predstavlja, kako globoko segajo zunaj med ljudstvom in če zadosti jasno izpovedujejo krščansko stališče v vseh velikih vprašanjih družabne obnove, ki danes oblegajo ne samo avstrijsko ljudstvo, ampak vse človeštvo, vzniklo iz zapadne kulture. Moralo bi se brez odlašanja točno proučiti, če ta načela, predvsem pa metode, odgovarjajo vsem trenotnim potrebam posameznika in državne skupnosti. Na ta način bi se bila takoj ustvarila živa, organična zveza med ljudstvom in med voditelji.

Toda to se ni zgodilo. Na to so čisto v slogu alpskega temperamenta pozabili. Zato so pa tudi vse dosedanje prisilne odredbe dr. Dollfussove vlade — brez dvoma koristne in služeče veliki ideji obnove družabnega reda v krščanstvu — nekam nepripričevalne, nezgovorne, navidezno vsaj nedosledne in brezsmotrne, brez tiste vse osvajajoče elementarnosti, ki je osobina velikih idejnih pokretov. Vse se je dogajalo daleč proč od ljudstva, ki je sicer iz daljeve videlo energične kretnje govornika po zraku, njegovih besed pa ni slišalo, kaj šele razumelo. Mesto, da je te odredbe uvajala v življenje zdrava sila in volja naroda, ki želi živeti mirno in brez avantur z marksisti ali s hitlerjevci, so morali nastopiti v Avstriji, pri utrjevanju idejnih gibanj tako nesimpatični in naravnost škodljivi organi javne varnosti. S takšnimi eksperimenti pokreti samega sebe zadušijo. Baš zaradi tega neumljivega čakanja je diktatura dr. Dollfussa napravila vtis tuberkuloznega junaka, kar so nasprotniki dobro videli. Hitlerizem je to izkoristil in se s pomočjo sistematične propagande, ki je vedela, v resnici vedela, kaj je hotela, tako razpasel onstran Karavank, da se moramo danes s skrbjo vprašati, kakšen čudež bo Avstrijo sploh še mogel rešiti pred to poplavo. O izgubljenih dragocenih prilikah, da se napravi poskus ustvaritve krščanske države s krščanskim družabnim redom, pa rajši molčimo.

Druga opomba, ki smo si jo dovolili nanapraviti, tiče idejne strani programa, v kolikor se da razbrati iz govorov voditeljev, kajti resolucije še niso objavljene. Salzburški kongres »strankine obnove«, kot ga imenujejo, je postavil dve nalogi: prva tiče notranje preureditve avstrijske države, druga pa njene mednarodnopolitične vključitve v družino evropskih narodov.

Notranja preureditev in obnova naj bi se izvršila po osnovah krščanskega svetovnega naziranja, ali bolje rečeno po načelih katoliške vere, ki so za krščansko stranko božje zapovedi. Papeštvo jih je opetovano izrazilo v velikih enciklikah o družabnem redu in o sodelovanju cerkve in države pri zasledovanju časnega in večnega blagra državljanov. Kakšen je ta družabni red in concreto? postavljen v **obliki pozitivnih zakonov v organizacijo ljudi,** ki se imenuje država? Molk! In kdor pravi nov družabni red, mora iti korak dalje in navesti tudi: sredstva. Sredstva, s katerimi bo nov red izpodrinil starega, se polagoma utrdil proti prevratnim poskusom. Sredstva, ki so po božjem moralnem zakonu dovoljena. O tem zopet molk! Krščansko socialna stranka si je nadejala ogromno delo, o tem ni dvoma, ki zahteva junaštva in apostolske tveganosti ter notranjega udarnega katolicizma. Upamo, da bodo kongresne resolucije konkretno pokazale ta lepi ideal in navedla sredstva, s katerimi je dosegljiv. Brez tega bo salzburški kongres razočaranje za katoličane v Avstriji in drugod.

Glede druge naloge, ki je mednarodnopolitična, pa boljše da ne govorimo, razun, da izrazimo iskreno željo, da bi strankin kongres ne samo znal zajamčiti neodvisnost avstrijske republike, ampak da bi njeni zunanji politiki dali načelne smernice, tako da bi ne bilo več mogoče, da se vse države za Avstrijo pulijo, a ji nobena ne zaupa, da vse želijo, da bi **živela, a vse delajo na tem, da umre.**

Pastirski list bavarskih škofov

Na braniku pravic Cerkve in krščanske kulture

„Na podlagi krščanske vere, krščanske morale in svobode katoliške Cerkve"

Kardinal Faulhaber, primas Nemčije

Bavarski škofje in nadškofje so izdali te dni zelo važno pastirsko pismo, ki izraža mnenje poklicanih predstavnikov katoliške Cerkve o sedanjem političnem režimu v Nemčiji. Škofje v tem pismu dajejo katoličanom smernice ravnanja, obenem pa opozarjajo režim na načela katoliške vere in krščanske morale, ki se jih mora nacionalni režim držati, ako noče, da njegove odredbe pridejo v konflikt s krščansko vestjo. Namen, ki ga imajo škofje s to okrožnico, je izražen z besedami **»za razjasnitev in pomirjenje in za povratek notranjega miru, bratske vzajemnosti in krščanske ljubezni«.** Glavne misli te okrožnice so sledeče:

Ker so mnogi razburjeni . . .

»Ker so mnogi zaradi velike revolucije, ki je nemške razmere popolnoma preobrnila, razburjeni, zmešani in v skrbeh, zato smatrajo bavarski škofje za svojo dolžnost, da s posebno okrožnico doprinesejo k pomirjenju, k razjasnitvi in k vzpostavitvi bratskega miru. Sedanja vlada si je stavila velike in težke naloge; ona hoče nemški narod, ki tako zelo trpi na posledicah izgubljene vojne in revolucije, zopet dvigniti po duhovni, nravstveni in gospodarski obnovi. Ta cilj je mogoče spričo velike bede ljudstva in njegove velike duhovne in politične raztrganosti doseči samo,

če se vsi, ki svojo domovino resnično ljubijo, složno in z največjo požrtvovalnostjo združijo in pri tej nalogi sodelujejo. Nihče se ne sme zaradi pobitosti in zagrenjenosti postaviti na stran in se kujati; in nikogar, ki je pošteno pripravljen k sodelovanju, se ne sme iz enostranosti in ozkosrčnosti odrivati in odklanjati. Sedanji čas ni za to, da drug drugemu prizadevamo rane, ampak čas zahteva od nas, da rane celimo. Enkrat mora biti konec notranjemu strankarskemu boju, v katerem se naše sile uničujejo. Ne smemo več gledati nazaj v preteklost, ne smemo misliti na to, kar nas ločuje, ampak moramo imeti pred seboj samo to, kar nas druži, in si moramo drug drugemu podati roke, da združeni premagamo strašno bedo, propadanje in nesrečno neslogo našega časa.

Na skali krščanske vere

Treba se je odkritosrčno zahvaliti državnemu kanclerju, da je slovesno in odkrito izjavil, da hoče delo obnove nemškega naroda postaviti na skalo krščanske vere in da hoče gojiti prijateljske odnošaje do Cerkve. Narod in državo je mogoče obnoviti samo, ako se spoštujejo večni, nedotakljivi zakoni krščanske vere, krščanskega nravstva, krščanske pravice in socialnega miru. Zgodovina nepogrešno izpričuje, da se je vsak narod, ki svojega dela ni opiral na Boga in vero, sčasoma duhovno in duševno pokvečil in da je razpadel. Velika zasluga državnega kanclerja in sedanje vlade je, da je fanatičnemu in nedostojnemu počenjanju brezbožnikov energično zaklicala stoj! Toda pripomniti moramo,

da v tem oziru sredstva zunanje sile ne zadostujejo, kajti vera je stvar duše in notranjega prepričanja in se s sámo silo ne more niti zgraditi niti zatirati. Duše onih, ki tavajo v zmoti, moremo pridobiti samo, če oznanjamo evangelij in po njem tudi živimo in delamo. Država — to je res — ima pravico in dolžnost, da čuva fundament krščanske vere in morale in gleda, da ga nihče ne maje. Toda oblast verskega življenja in cerkvenega reda ostane v rokah cerkve in država v to ne sme posegati. Potrebno in koristno je harmonično sodelovanje cerkve in države, pogubno pa je, če se cerkev poniža za deklo države, če se meja med njo in cerkvijo izbriše in če se cerkev skuša nacionalizirati, kar je proti njenemu bistvu. Če pa smo proti nacionalizaciji cerkve, smo na drugi strani odločno za to, da ostaneta krščanstvo in narodnost v živi medsebojni zvezi, zakaj, kakor pride narodu obnova samo iz virov naše svete vere, tako mora tudi krščanstvo biti tesno ukoreninjeno v življenjskih globinah naroda.

Moralno ozdravljenje našega naroda

Škofje govorijo potem o programu nacionalne vlade glede na temeljito moralično ozdravljenje nemškega narodnega telesa in pravijo: »Moralno ozdravljenje našega naroda je nujno potrebno in čas je, da se napravi konec izpodkopavanju krščanskih nravi, posebno med mladino. Z vsem srcem odobravamo odredbe vlade proti nespodobnim kopalnim navadam, proti razpečavanju šunda in umazanije, proti nesramnosti in nemoralnim zgledom po zabaviščih in na cestah ter odobravamo delo vlade, ki gre za tem, da zabrani, da bi še kdo iz nemorale koval dobičkanosne posle. Moramo pa odklanjati one tendence in načrte, ki gredo za tem, da bi se v dozdevnem interesu narodnega zdravja in plemenske higiene uzakonili posegi v naravno pravo in v moralni zakon.« (Škofje mislijo na načrt vlade, da se uvede zakonita sterilizacija zločincev in sploh k zločinstvu nagnjenih elementov.) Prehajajoč na drugo temo, pravijo škofje, da je

»po starem rimskem izreku podlaga države pravica. Krščanska država je nujno pravna država, v kateri so vsi državljani pred zakonom enaki. Zato pričakujejo škofje, da vlada ne bo odobrila načela in postopanja onih, ki načeloma polagajo različno merilo na pravice posameznih državljanov, ki državljane delijo v one, ki so polnopravni, in v one, ki so manjpravni ali pa, ki naj bodo oropani vseh pravic, zakaj na ta način bi prišli nazaj v poganstvo.« Očividno namigujoč na preganjanje Judov, pravijo škofje, da »je treba vsak izjemni zakon obsojati in da se ne sme kršiti pravo nikogar, ki je in hoče biti pošten državljan«.

Nov pravični socialni red

Pač pa odobravajo škofje prizadevanje nacionalne vlade, da se ščitijo v gospodarski borbi slabejši proti močnejšim in da se pristriguje dozdevna pravica nekaterih, da izkoriščajo delovno ljudstvo. »Popolnoma se pridružujemo,« pravijo, »in smatramo, da je to tudi čisto v smislu gospodarske in socialne okrožnice papeža, če se vlada prizadeva, da ščiti narodno skupnost pred vsegamogočnostjo gospodarskih koncernov in če skuša pravico do zasebne lastnine spraviti v pravi sklad s potrebami vsega občestva. Zakaj ne sme se trpeti, da bi nekateri gospodarsko močnejši krogi vse gospodarstvo in trgovino monopolizirati zase in na ta način šibkejše sloje popolnoma uničili.« — Prehajajoč na vprašanje družine, ki strašno propada, pravijo škofje dalje, da smatrajo za najvažnejše vprašanje vprašanje krščanske šole in mladinske vzgoje.

»Cerkev,« pravijo škofje, »zahteva slej ko prej, da se vzgoja šolske mladine opira na krščansko vero in zato nikoli ne bo dala svojega soglasja brezverski ali pa versko brezbrižni akonfesionalni šoli. Enako pa je Cerkvi pri srcu izvenšolska katoliška vzgoja mladine v letih, ko je mladina najbolj izpostavljena umskim zmotam in moralnim krizam. Cerkev je vedno zbirala mladino v nepolitičnih katoliških društvih, ki mladine ne vzgajajo samo religiozno in nravstveno, ampak jo krepijo tudi fizično in gojijo v njej ljubezen do domovine in države. To velja posebno za ‚Deutsche Jugendkraft' in mi smo vlado prosili, da jo prizna za enakopravno z drugimi mladinskimi organizacijami in naj jo ščiti v njenem svobodnem udejstvovanju. Pa tudi druga katoliška društva se morajo od države ščititi in pospeševati v blagor ljudstva in državnega občestva.«

„Kulturno in duhovno življenje se mora razvijati v svobodi"

Nato škofje govorijo o velikih zaslugah Cerkve za kulturo naroda in za razvoj bogatega duševnega življenja v Nemčiji. Toda kulturno in duhovno življenje se mora razvijati v čim večji svobodi. »Poznamo,« pravijo škofje, »kako se svoboda lahko zlorablja in kakšno škodo je nebrzdana svoboda prizadjala v Nemčiji kulturi, umetnosti in političnemu življenju. Tudi ne branimo take kritike, ki načeloma izpodkopuje državno avtoriteto in jo smeši in ki smatra za svojo glavno nalogo, da ljudstvo demagogično zapeljuje k razdiranju in duhovni zmedi. »Toda,« tako nadaljujejo škofje,

»uporaba tiska ne sme zavesti do zatiranja svobodnega mnenja in svobodne besede sploh, posebno pa je treba pospeševati dnevni tisk, ki se resno zaveda svoje naloge. V največji meri velja to za katoliški tisk, ki se je vedno z najgloblje nravstveno resnobo na podlagi večnih načel krščanske religije in cerkve zavedal svojih nalog in svoje odgovornosti za najvišje vrednote ljudstva, naroda in države. Ta tisk se mora ščititi, škofje pa so se obrnili na državno vlado tudi, kar se tiče onih mož, ki so bili v prvih dneh revolucionarnega viharja odstranjeni od svojih mest, na katerih so vedno zvesto izpolnjevali svoje dolžnosti in so domovini služili z vsemi svojimi silami.«

Škofje končujejo svojo znamenito okrožnico s temi-le besedami: »Naša nujna želja je, da bi se vsi iz ljubezni do naroda in države postavili na stališče bavarskega ministrskega predsednika, ki je 14. aprila rekel, da se mora likvidirati vse, kar je za nami, in da moramo sodelovati za srečno bodočnost Nemčije. Nihče se ne sme odtegovati velikemu delu gradbe države, toda nihče se tudi ne sme odbijati. Mi moramo priti iz sedanjega boja med brati in med razredi in moramo postati složen narod bratov, da se bo mogla družba prenoviti v socialni pravici in ljubezni. In ker ničesar ne zmoremo brez božje milosti in blagoslova, zato bomo posebno v tem svetem letu marljivo molili za našo domovino in za ves narod. Reši, o Gospod, svoje ljudstvo in blagoslovi njegovo zemljo!«

Nadškofje in škofje Bavarske.

Po konferenci v Washingtonu

Rooseveltove punktacije

Problem vojnih dolgov zopet vstaja izza obzorja

Washington, 8. maja. AA. Snoči je predsednik Roosevelt govoril ameriškemu narodu po Radiju. Na konferencah v Washingtonu z voditelji drugih držav je šlo za te-le štiri točke:

1. Potrebna je splošna razorožitev in s tem zaščita pred vpadi in oboroženimi napadi, hkratu pa tudi znižanje oboroževalnih izdatkov in izravnava proračunov ter znižanje davkov.
2. Odstranitev trgovinskih mej in olajšanje mednarodne trgovine.
3. Stabilizacija valut, da se s tem omogočijo trgovinski posli.
4. Obnova prijateljskih odnošajev in večjega zaupanja med narodi.

Roosevelt je izjavil, da so se vsi njegovi inozemski gostje izrekli za te predloge.

Pretirani upi v Franciji in Ameriki

London, 8. maja. ž. Washingtonski dopisnik »Daily Telegrapha« naglaša, da je Herriot v svojih izjavah, da oriše v čim lepši luči uspeh svojih pogajanj v Združenih državah, **mnogo pretiraval, ko je trdil, da so Združene države pripravljene opustiti svojo nevtralnost v slučaju napada na Francijo. Roosevelt je samo poudaril, da bo proučil željo Francije glede konzultativnega pakta v cilju utrditve napadalca, vendar je brez kakšne izrecne obveze, da bi v slučaju takega pakta Amerika že vnaprej opustila svojo nevtralnost.** Končno pa ta izjava, če bi jo Roosevelt tudi podal, ne bi pomenila brez sankcije kongresa prav nič. List k temu še pristavlja, da je stališče Velike Britanije enako s stališčem Združenih držav, ker ne more nihče zahtevati, da bi Velika Britanija opustila svojo nevtralnost.

Pariz, 8. maja. ž. Kljub vsem demantijem »Matin« odločno vztraja pri svojih vesteh, da obstoja ameriški načrt za rešitev problema francoskega vojnega dolga. Plačilo bi se imelo izvršiti v zlatu in v srebru ,in sicer tretjina, ostanek pa v zadolžnicah, ki bi bile takoj mobilizirane potom banke za mednarodna plačila. **»Echo de Paris« pristavlja k tej vesti, da Amerika pričakuje od Francije plačilo v višini okoli 40 milijard frankov. Vsi ostali francoski listi pa dvomijo v resnost teh vesti in jih smatrajo kot poskusni balon ameriške vlade.** V ostalem Amerika ne sme pozabiti, da Francija nikakor ni spremenila svojega stališča od 15. decembra, namreč, da se ne more niti misliti, da bi Francija hotela plačati kakšne vojne dolgove, če bi istočasno Nemčija ne izvrševala svoje dolžnosti. Končno pa vse kaže, da ameriškim strokovnjakom ni znano, da če bi francoska vlada tudi hotela plačati vojne dolgove, ne bi mogla razpolagati z velikimi metalnimi rezervami francoske banke.

Kardinal Ceretti nevarno bolan

Rim, 8. maja. AA. **Stanje kardinala Cerettija se je poslabšalo. Ker bolnik boleha za sladkorno boleznijo, so nastopile komplikacije. Boje se katastrofe.**

Dunajska vremenska napoved. V Severnih Alpah oblačno, hladno in deževno vreme z zapadnimi do severnozapadnimi vetrovi. Južne Alpe: izpremenljivo vreme, polagoma se bo zjasnilo, najprej pa bo še včasih deževno in hladno.

Vojna na Daljnem vzhodu besni dalje

V Peking!

Ofenziva japonske armade se je začela - Kitajci bodo branili Peking do zadnjega moža

London, 8. maja. ž. Dopisniki britanskih listov iz Šanghaja in Pekinga poročajo, da se bodo operacije japonskih in mandžurskih čet na področju južno od velikega kitajskega zidu nadaljevale in se sedaj vršijo velike priprave za ofenzivo, ki bo pričela najbrž še v teku tega tedna.

Cilj ofenzive je, da Japonci zasedejo Peking in Tjencin. Koncentracija japonskih in mandžurskih čet je že končana. Japonci razpolagajo s 150 oklopnimi avtomobili, velikim številom topov in številnimi letalskimi eskadrami. Japonci upajo, da bo v Pekingu in Tjencinu prišlo do vstaje in da bodo še pred veliko japonsko ofenzivo v teh mestih ustanovljene avtonomne vlade. Radi tega upa Japonska, da bo dosegla cilj z majhnimi žrtvami in odcepila severne kitajske pokrajine od Nankinga in jih nato skupaj z Mandžurijo formirala v novo kitajsko-mandžursko monarhijo.

Vojni ataše pri japonskem poslaništvu v Pekingu je izjavil, da japonske ofenzive proti Pekingu ne bo mogoče preprečiti. Inozemski vojaški atašeji predvidevajo, da bo borba kratka, toda strašna, in da se Kitajci ne bodo mogli dolgo upirati japonskemu napadu.

Kitajski general Kojinčin, poveljnik 2. in 44. kitajske divizije, je izjavil, da bo branil Peking do zadnjega moža. Vojaški krogi mislijo, da bodo Japonci izvršili napad na Peking s treh strani. Ena japonska kolona bo prodirala iz Kalgana proti Pekingu, druga iz Nantelmale in tretja iz Činvantaca. Paralelno s temi napadi bo organizirana tudi akcija proti Tjencinu. Ofenziva proti Tjencinu se bo vršila vzdolž železniške proge Mukden—Peking. Listi potrjujejo informacije, da so bili vsi poskusi japonske vlade, da ustvari nevtralno cono južno od velikega kitajskega zidu, brezuspešni.

Rusi posredujejo

Tokio, 8. maja. ž. Ruski ljudski komisar za zunanje zadeve Litvinov je po poročilih dopisnika Reuterjevega urada predlagal japonski vladi, da odkupi vzhodnokitajsko železnico. Ko so Japonci Litvinova opozorili, da taka uradna ponudba pomeni tudi uradno priznanje mandžurske vlade, je Litvinov odgovoril, da je to njemu zelo dobro znano, toda ker sovjetska vlada ni podpisala sklepov Zveze narodov o nepriznanju mandžurske države, zadeva Rusije prav nič ne briga. Litvinov je izrazil željo, da bi japonska vlada na to ponudbo čim prej odgovorila. Dopisniku Reuterjevega urada pa so v japonskem zunanjem ministrstvu izjavili, da je zelo dvomljivo, če bo japonska vlada ponudbo Sovjetske unije sprejela.

General Cangčin - ranjen

Pariz, 8. maja. ž. **»Matin« poroča iz Pekinga, da je v pretekli noči vdrl neki Kitajec v hotel, kjer stanuje bivši vojaški guverner kitajske province Hunang, general Cangčin ter ga z nekoliko revolverskimi streli hudo ranil. Atentatorju se je posrečilo pravočasno pobegniti. Ranjenega generala so prepeljali v bolnišnico, kjer so pa ugotovili, da so rane smrtne.**

Kongres avstrijske KS stranke

Dunaj, 8. maja. ž. Letni kongres krščanskih socialcev v Salzburgu je končan. Radi današnjega političnega položaja v Avstriji mu pripisujejo izredno velik pomen. Na kongresu je bila sprejeta resolucija, v kateri državni kancler dr. Dollfuss izraža zahvalo za skrbno delo krščansko socialne stranke za zgraditev Nove Avstrije. Ob koncu kongresa je imel daljši govor še vojni minister Vaugoin, ki je ugotovil, da je krščansko socialna stranka danes mnogo bolj složna kot kdaj prej. Veliko pozornost v političnih krogih je povzročil govor pravosodnega ministra Schuschniga, ki je med drugim govoril tudi o skupni usodi vseh nemških plemen in rekel, da mora Avstrija izvršiti svojo misijo v okvirju Avstrije. Podčrtal je kulturno povezanost Avstrije z Nemčijo, pri čemur je povdaril, da Avstrija ni kolonija ter da je potrebno, da krščansko-socialna stranka ohrani Avstriji njeno državno samostojnost.

Dunaj, 8. maja. tg. Občni zbor krščanske socialne stranke se je končal z velikim referatom pravosodnega ministra Schuschnigga, ki je govoril o novih potih k staremu cilju. Pri tem je orisal razmerje Avstrije k Nemčiji samo tako, da sta obe državi zvezani med seboj samo kulturno in da Avstrija nikdar ne sme postati kolonija Nemčije. Sprejeta je bila soglasna resolucija, s katero se izreka državnemu kanclerju dr. Dollfussu zahvala za uspešno obnovo Avstrije, odobrava izključitev parlamenta in izreka prepričanje, da more napraviti prosto pot za lepšo in srečnejšo bodočnost le močna državna avtoriteta, ki nastopa brezobzirno proti državi sovražnim elementom in zarotam.

Na zborovanju voditeljev Heimwehra je imel knez Starhemberg zelo oster govor proti narodnim socialistom, češ, da je vse vpitje o priključitvi Avstrije k tretji državi že od početka sleparstvo, ker Hitler ve, da Anschlussa ne more izvesti. Dokler Hitler ni dovolj močan, da more vršiti dejstva, je pametneje ne gobezdati, da se ne ovira sedaj potrebna splošna obnova države. Če se trdi, da je knez Starhemberg frankofil, je hirtenberška afera dokazala nasprotno. S svojo častno besedo je izjavil, da je sprožil pogajanja z Italijo samo zato, ker je doba demokracije minula in se fašistični razvoj ne more omejiti na posamezne države, temveč se mora uveljaviti v vsej Evropi.

Dunaj, 8. maja. tg. Kakor poroča narodnosocialistični tiskovni urad, bodo v soboto 13. maja prišli na Dunaj z letalom na daljši obisk bavarski pravosodni minister dr. Frank, predsednik pruskega dež. zbora Kerrl, predsednik državnega sveta dr. Ley, pruski minister Viljem Kube in dva druga narodnosocialistična funkcionarja. — Narodnosocialistična »Nachtpost« pozivlje dunajsko prebivalstvo, naj v velikem številu sprejme goste na letališču. List navaja, da bodo gostje priredili razna predavanja in smatra za gotovo, da oblasti ne bodo delale nobenih ovir za ta predavanja.

Diktatura, ki razume šalo

Dunaj, 8. maja. tg. V nedeljo so narodni socialisti ironizirali prepoved nošenja uniform s tem, da so prišli na ulico namesto v rjavih srajcah s fraki in cilindri. Na Dunaju je bilo zato aretiranih več ko 100 oseb in jih bo policija strogo kaznovala.

Pri naših slovanskih bratih na jugu

Gospodarske težave v Bolgariji

Strah pred padcem dolarja, ki bo omogočil še hujšo konkurenco ameriškega žita

Sofija, 5. maja.

Bolgarija se nahaja v neznosni finančni krizi, ki je posledica velikega nazadovanja državnih dohodkov, davkov (posrednih in neposrednih), trošarin vseh vrst, dohodkov državnih železnic i. dr.

Vzroki nazadovanja zlasti davčnih dohodkov leže v nazadovanju cen poljedelskih produktov na svetovnih tržiščih in nazadovanju izvoza sploh, ker se uvozu v industrijske dežele stavljajo vedno večje ovire in narašča svetovna konkurenca. Padec amerikanskega dolarja bo imel ne samo za Bolgarijo, nego tudi za druge agrarne države to posledico, **da bo amerikansko žito, pridelano z vsemi mogočimi modernimi in tehničnimi sredstvi z najmanjšimi stroški, moglo še uspešnejše konkurirati evropskemu žitu.** Tako se bo na drugi strani zmanjšal pritok tujih deviz, kar bo logično vplivalo na uvoz industrijskih predmetov in surovin v Bolgarijo. Nazadovanje uvoza pomeni za državno blagajno nazadovanje carinskih dohodkov, ki garantirajo zopet nekatere državne dolgove.

Do 1. februarja t. l. je mogel vsakdo uvažati vsako blago, stroje itd. brez dovoljenja bolgarske Narodne banke, devize za blago pa je mogel dobiti le oni, ki je pred uvozom zaprosil in dobil dovoljenje za uvoz. Neprestano pa je bilo uvoženo tudi tako blago, za katero Narodna banka sploh ni dala valut; pred vsem za luksuzno blago, cvetlice itd. Ker za tako blago trgovci niso dobili deviz, je cvetela »črna borza«.

Od 1. februarja t. l. naprej je izdal finančni minister naredbo, da carinski uradi smejo zacariniti le blago, za katero je dobil uvoznik predhodno uvozno dovoljenje. In ker teh ni lahko dobiti, so z nazadovanjem uvoza zelo padli dohodki carinarnic.

Nazadovanje davkov ima pa še globlji vzrok: propaganda komunistov in levo orientiranih zemljedeljcev, da naj kmetje ne plačujejo davkov, dasi so jim isti bili zelo znižani na inicijativo zemljedeljskih ministrov in poslancev. Pogubno rovarenje ekstremistov je zadalo hud udarec državni blagajni ter ruši avtoriteto oblastev. Tako so celi okraji, kjer tudi premožni kmetje niso plačali davkov, čeprav bi lahko.

Nazadovanje državnih dohodkov je spravilo državno upravo v hude škripce. Država nima denarja, da plačuje redno svoje uradnike, vpokojence, invalide, vdove in sirote. **Tako dolguje danes država tem slojem na plačah, pokojninah in vzdrževalninah za nekaj mesecev za okoli 700 milijonov levov in to po zadnjih izplačilih pred Veliko nočjo, ko je porabila v delno zadovoljitev prizadetih vse obstoječe državne fonde. Uprava stoji torej pred vprašanjem, kje dobiti potrebni denar, da uredi neprijetno zadevo, ki vzbuja toliko ogorčenja in diskreditira vlado »Narodnega bloka«.**

Izgleda, da je vlada odločena, napraviti sklepe, ki znajo postati usodepolni za denarni trg v državi. Izdelal se je zakonski projekt, po katerem bodo primorani vsi denarni zavodi, ki prejemajo vloge, deponirali pri bolgarski Narodni banki 15% od vlog in sicer 5% v menicah in državnih papirjih, 10% pa v gotovini. Te vsote bodo blokirane pri bolgarski Narodni banki in se ne bodo mogle uporabiti za druge svrhe. Načrt je izdelan, da se garantirajo vloge za slučaj, da bi kak denarni zavod ne mogel izplačevati. Na te vezane 15% vloge bo dajala Narodna banka le 1% obresti, kar je vzbudilo oster protest v vseh bančnih krogih. Povedati moramo na tem mestu, da imajo vse banke obilo denarja, tako da ne vedo kam z njim. Izdajajo ga pa le proti zelo solidnemu prevdarku in garanciji po svojih predpisih, ker se boje izgub in so jih katastrofe doma in v tujini primerno izučile. Kdor ima prihranjen denar in nevezane vloge, more dvigniti vsak čas poljubno višino denarja, tudi največje vsote.

Vsi znaki kažejo, da bo nastala z novim zakonom na mah temeljita sprememba. **V vseh bankah je tu naloženih okoli 15 milijard levov, od katerih bo približno polovica označena kot vloge, za katere bodo banke morale založiti samo v gotovini okoli 700 milijonov levov. Predvideva se, da bo Narodna banka odnosno državna uprava posegla na to blokirano vsoto ter jo uporabila za izplačilo zapadlih uradniških plač, pokojnin, invalidnin itd. Sicer zakon še ni izglasovan, tudi še ni padla končna odločitev, vendar se že veliko govori o tej vladni nameri.** Ako se to zgodi, potem je jasno, da bodo vlagatelji izgubili zaupanje v denarne zavode, da bodo dvigali svoje vloge in bo nastal na denarnem trgu položaj, kakor je sedaj v nekaterih drugih državah, t. j. da bo padla likvidnost, ki bo rodila še hujšo gospodarsko krizo.

K.

Mošicki - predsednik poljske republike

Varšava, 8. maja. tg. **Poljski narodni zbor, obstoječ iz obeh zbornic, je izvolil danes za predsednika republike dosedanjega predsednika profesorja Mošickega. Večje stranke opozicije se volitve niso udeležile, da protestirajo proti sestavi narodnega zbora in s tem zahtevajo nove volitve. Od 343 oddanih glasov je dobil prof. Mošicki 332 glasov, 11 glasov pa je bilo neveljavnih. Zopetna izvolitev dosedanjega predsednika republike je samo zunanji izraz stabilnosti vlade Pilsudskega, ko je prof. Mošicki eden glavnih stebrov vlade Pilsudskega.**

Hitlerjeva diplomacija v Zenevi

Nemčija hoče razbiti razorožitveno konferenco

Oster napad „Timesa"

Nemčija in Italija lepo složni...

Ženeva, 8. maja. tg. Danes dopoldne je dve uri trajal boj na seji odbora razorožitvene konference za poenotenje vojne organizacije. Angleški državni podtajnik Eden je zahteval, da se takoj drugič čita poglavje o osebnem stanju vojsk, kar bi pomenilo tudi takojšnjo odločitev o vprašanju reforme vojsk. **To vprašanje pa Nemčija ni pustila na dnevni red, preden ni natančno znano, kako mislijo druge delegacije o ostalih vprašanjih razorožitvene konvencije.** Končno se je s posredovanjem ameriške in italijanske delegacije posrečilo, pomiriti Nemce. Nemški in italijanski delegat sta poudarjala, da v slučaju, če bi se takoj začelo drugo čitanje, Nemčija ne bi pristala na enotno uvedbo milice v Evropi. Nasprotno pa bi pri poznejši odločitvi tega vprašanja bila Nemčija morda pripravljena pristati na to, da se pozneje sprejme v konvenciji dostavek o mlični vojski. Danes ni bil sprejet noben sklep. Usoda razorožitvene konference je torej sedaj nadvse kritična.

London, 8. maja. ž. »Times« očita v današnjem uvodniku Nemčiji odgovornost za najnovejše težkoče, ki so se pokazale v Ženevi na razorožitveni konferenci. Najnovejši nemški predlogi so v nasprotju z razorožitvenim duhom in so napravili na konferenco vtis ,da želi Nemčija enostavno razbiti razorožitveni načrt. Izpopolnjevanje obvezne delavske dolžnosti v Nemčiji v zvezi z militarizmom, kakor ga je nedavno napovedal nemški kancler Hitler, pomeni, da hoče sedanja nemška vlada izobraziti vse nemško ljudstvo po vojaško, tako da bo Nemčija poleg redne vojske razpolagala še z močno organizirano milico. Če hoče Nemčija zares postati najmočnejša vojaška oblast na svetu, potem je bolje, da že sedaj napove neuspeh razorožitvene konference v Ženevi.

Nasprotstvo, ki se vleče skozi stoletja

Prelom med Anglijo in Rusijo?

London, 8. maja. ž. V tukajšnjih diplomatskih krogih trdijo, da je angleška vlada te dni napravila nove korake v Moskvi, da osvobodi obsojene angleške inženjerje. Pa tudi ta demarša, ki je bila sicer izvršena v zelo vljudni in lepi obliki, ni imela uspeha. Nepopustljivost sovjetske vlade že zelo vznejevoljava angleški tisk. Del tiska očita vladi, da ni energično nastopila proti Moskvi, ter zahteva, da poleg prepovedi uvoza pretežnega dela sovjetskih proizvodov napravi še druge dalekosežne ukrepe, ki naj bi streznili sovjetske mogotce. Tisk namreč misli na prekinitev diplomatskih odnošajev. **Vse pa kaže, da se Anglija ne bo poslužila tako strogih ukrepov, čeprav pod pritiskom javnega mnenja prav za prav nič več ne vzdržuje normalnih diplomatskih odnošajev z Moskvo. To se je pokazalo do sedaj že trikrat. Na večerji, ki se je vršila v Foreign Officeu, je bil navzoč ves diplomatski zbor, razen sovjetskega poslanika, ki ni bil pozvan, kakor tudi niso bili pozvani drugi predstavniki sovjetskega diplomatskega zastopstva.** Po končanem moskovskem procesu pa do sedaj sovjetski poslanik v Londonu sploh ni imel še nobenega stika z britansko vlado. Britanski poslanik v Moskvi pa se sploh ne bo več vrnil na svoje mesto. V istem položaju je odpravnik poslov britanskega poslaništva v Moskvi Tako se torej diplomatski odnošajii med Moskvo in Londonom vzdržujejo samo še teoretično, praktično pa so že zdavnaj prekinjeni.

Državne dobave ali kako varajo državo

Razglas finančnega ministrstva

Belgrad, 8. maja. AA. Finančno ministrstvo je v več primerih ugotovilo, da se s ponudbami za razne državne dobave, o katerih govori točka 5 čl. 79 pravilnika o delovanju računovodskih odsekov pri ministrstvih in o računovodski službi pri naredbodajalcu br. 178.896-26 vrše zlorabe s tem, da nekateri predložé oblastvom tako imenovane uslužne ponudbe (običajno po tri, časih pa celo več), od katerih je samo ena prava, vse druge so pa fiktivne in predložene samo z namenom, da se edinemu pravemu ponudniku formalno omogoči kupčija. V ta namen dajejo trgovci in obrtniki med seboj blanko podpisane papirje, na katerih pozneje tisti, ki bi hotel posel dobiti, izpolni ponudbe po svoji volji in jih nato sam predloži dotični oblasti obenem s svojo ponudbo.

V vsakem tako odkritih primerov se je ugotovilo, da so bile cene znatno višje od cen na trgu.

S takimi ponudbami se je oškodovala ne samo država, temveč tudi vsi tisti podjetniki, ki se ne skladajo s takim nedovoljenim početjem, ker niso mogli priti do posla.

Da se ta nemoralna in škodljiva praksa preneha, opozarja finančni minister trgovce, obrtnike in sploh gospodarstvenike, da bo vsakdo, ki bi se o njem v bodoče dognalo, da je vložil ali se pa poslužil uslužne ponudbe, na podlagi čl. 99 zakona o državnem računovodstvu izključen od udeležbe pri državnih nabavah in prodajah na vsem področju kraljevine Jugoslavije tudi za najmanjšo ponudbo.

Minister Demetrović odstopil - Dva nova ministra

Belgrad, 8. maja l. Kmetijski minister Jurij Demetrović je podal danes ostavko, ki je bila sprejeta. S kraljevim ukazom je bil postavljen na njegovo mesto dr. Ljubomir Tomašič, dosedanji senator, za ministra brez portfelja pa je bil postavljen dr. Grga Andjelinović.

Prebivalstvo Francije

Pariz, 8. maja. AA. »Le Temps« pojasnjuje podatke o prebivalstvu Francije leta 1932. Francija je v tem letu štela 41,840.000 prebivalcev. To je 20.000 manj kakor prejšnje leto in 175.000 več kakor leta 1913.

Strašna usoda treh mornarjev

Oslo, 8. maja. AA. V Tromsoe je prispel norveški kitolovski parnik »Ringsael«, ki je rešil tri mornarje z ruskega parnika »Ruslan«, ki se je potopil pri Spitzbergih. Rešenci pripovedujejo o strašnih grozotah in trpljenju ki so ga prestali v Arktičnem oceanu. Izmed petih mož, ki so se rešili na rešilnem čolnu, je ing. Vorošonov zmrznil, kapitan Klujev se je pa ustrelil s puško in pozval tovariše, naj tudi oni tako store. Tri rešence so odkrili nezavestne 1. maja 160 milj južno od Spitzbergov. Vsem trem so zmrznile noge in jim jih bodo morali najbrže amputirati.

Gandhi gladuje, jé in zopet gladuje

Bombay, 8. maja. ž. Gandhi je danes opoldne pričel z gladovno stavko. Snoči je s svojimi prijatelji dobro večerjal, in sicer je jedel kruh, smokve, mleko, paradižnikovo salato, datelje in razno drugo sadje. Danes pred poldnevom je Gandhi pojedel še malo sadja, nakar je pričel tritedensko gladovno stavko. Njegov tajnik mu je bral pesmi indijskega svetnika Krišne. Gandhi je sklenil, da se bo postil tri tedne tudi, če ga angleške oblasti izpustijo iz zapora v Pooni, kjer je sedaj.

Angleški fašisti in židi

London, 8. maja. ž. Včeraj je prišlo do spopada med angleškimi fašisti in židi. Na Piccadilly trgu je skupina kakih sto židovskih omladincev napadla angleške fašiste, ki so delili letake. Čeprav je policija takoj intervenirala, ni mogla razgnati demonstrantov in se je pretep vršil precej dolgo.

Ruski vojaški ataše v Parizu

Pariz, 8. maja. ž. Novi vojaški ataše Sovjetske Rusije v Franciji, general Vencov, je prispel semkaj in nastopil svoje mesto. Na temelju francosko-ruskega nenapadalnega pakta je to prvi sovjetski vojaški ataše v inozemstvu.

Davek na prtljago

Belgrad, 8. maja. AA. Zaradi neenakega pobiranja skupnega davka na poslovni promet na potniško prtljago s strani carinarn, je izdal davčni oddelek fin. ministrstva tole pojasnilo: 10% skupnega davka na potniško prtljago je normiranih z zakonom o skupnem davku na poslovni promet. Zato se ta odmera po 14. avgustu 1932 ni mogla podvojiti, tako da je še nadalje ostala v veljavi 10%na odmera.

Nemško vojaško pokopališče

Skoplje, 8. maja. l .Danes dopoldne je bilo tukaj slovesno blagoslovljeno nemško vojaško pokopališče, ki je eno največjih vojaških pokopališč v naši državi. Blagoslovitvi pokopališča je prisostvoval tudi nemški poslanik na našem dvoru Dufour-Feronce, odpravnik poslov avstrijskega poslaništva v Belgradu Erwin Hügen, madjarski vojaški ataše de Bakay, bolgarski vojaški ataše Grajev in zastopniki naših vojaških in civilnih oblasti. Po cerkvenem opravilu je v spomin padlim nemškim vojakom spregovoril par toplih besed nemški poslanik na našem dvoru Dufour-Feronce. Jutri dopoldne pa bo blagoslovljeno drugo nemško vojaško pokopališče v Prilepu.

Osebne vesti

Belgrad, 8. maja. l. V vojnem in mornariškem ministrstvu je danes prevzel dolžnost vojaškega referenta za katoliško verozpoved, Ljubomir Nikolić, dosedanji vojaški kurat v Štipu. Za vojaškega kurata v Zagrebu je postavljen namesto g. Sulile, ki je bil pred kratkim premeščen v Štip, Josip Kotnik, dosedanji konzultor barske nadšk.

Belgrad, 8. maja. l. Za višje svetnike v 4. pol. skupini I. stopnje je postavljen pri glavnem ravnateljstvu drž. železnic Franc Zlatnar. Napredovali so: v 4. pol. skup. II. stopnje za višja svetnika Ivan Šetina in Franjo Lampreht; v 5. pol. skup. za višjega svetnika Kazimir Pretnar; v 6. pol. skup. za višje kontrolorje Vladimir Vajda, Jakob Lobnik, Karel Vračko, Josip Zupančič, Dragotin Jug, Andrej Čok, Franc Mačkovšek; v 7. pol. skup. za kontrolorje Alojz Suhač, Viktor Kranjc, Alojzij Ceper, Fr. Hanžurej, Franc Morbej, Evgen Šmid, Božidar Levstik, Ivan Smolnikar, Stanislav Komen in Arigo Kofou. — Pri glavnem ravnateljstvu je postavljen v 6. pol. skup. v splošnem oddelku za poverjenika Pavle Arnejčič, dosedanji poverjenik iste pol. skup. — Pri glavnem ravnateljstvu drž. železnic so napredovali v 7. pol. skup. Edo Šarc, za kontrolorje Maks Pfeifer, Josip Ermenc in Alojzij Volk.

Belgrajske vesti

Belgrad, 8. maja. AA. Ministrstvo za trgovino in industrijo razglaša, da je Francija za tekoče četrtletje naknadno dovolila Jugoslaviji kontingent tisoč kvintalov čebule, ki se mora izrabiti do 31. t. m.

Belgrad, 8. maja. AA. V smislu določil čl. 118 zakona o odvetnikih je pravosodni minister odobril izpremembe in dopolnitve pravil pokojninskega fonda odvetniške zbornice v Belgradu.

Belgrad, 8. maja. AA. Pri fakturskih vrednostih, ki so izražene v tuji valuti, je uradni tečaj tisti, ki ga istočasno objavi finančno ministrstvo v Službenih novinah.

Belgrad, 8. maja. AA. Prometno ministrstvo razglaša, da stopi 1. junija v veljavo nova tarifa za jugoslovansko-nemški promet ekspresnega blaga. Isti dan izgubi veljavo tarifa iz leta 1931 z vsemi dodatki.

VSI MORNARJI

in bivši mornarji se vljudno naprošajo, da se udeležijo pogreba tragično preminulega pilotaloveа Mirka Anžiča, ki se bo vršil v torek dne 9. t .m. ob treh popoldne z glavnega kolodvora v Ljubljani na pokopališče k Devici Mariji v Polju.

Na obisku v Beli Krajini

Zgoraj: Črnomaljsko kolo. — Spodaj: Črnomaljsko kolo z Zelenim Jurijem v sredi.

Ljubljana, 8. maja.

Na vse lepote Slovenije se vedno s ponosom spominjamo, najpristnejši košček slovenske zemlje — Belo Krajino tam za Gorjanci pa tako radi pozabljamo. Zato se je Ljubljana včeraj tem častneje oddolžila zemlji, na katero nas veže skupnost jezikov in kulture. Okrog 700 izletnikov in fotografov amaterjev se je odpeljalo s posebnim vla-

Belokrajinsko ženitovanje

kom zgodaj zjutraj v Belo Krajino na fotoamaterski izlet, ki ga je priredila drogerija Gregorič z društvom »Bela Krajina« v Ljubljani.

Triurno vožnjo je prijetno prekinilo okrepčilo v Stični, tako da se je zdela vožnja vsem kratka. Vlak se je kmalu preril skozi Gorjance in v Semiču je že izstopila prva skupina, ki so jo Semičani navdušeni sprejeli. V Črnomlju je pričakovalo posebni vlak pravo narodno slavje. Gasilci, dekleta v narodnih nošah, šolska mladina in zastopniki oblasti so se zbrali na kolodvoru, kjer je pozdravil goste črnomeljski župan g. K. Müller. Par sto amaterjev je izstopilo in v sprevodu krenilo med pokanjem topičev v z zastavami in slavoloki okrašeni Črnomelj. Prav tak sprejem so doživeli amaterji v Gradcu in Metliki, kjer jih je pozdravil župan g. Gola. V zahvalo je podaril g. Gregorič obema tujsko-prometnima društvoma v Črnomlju in Metliki, kakor tudi ljubljanskemu društvu »Bela Krajina« umetniške spominske plakete, ki jih je izdelal akad. kipar N. Pirnat. Iz teh glavnih izhodišč so se razšli izletniki v 20 skupinah po vsej Beli Krajini. Nekateri peš, drugi pa so nadaljevali pot z avtobusi do Adlešičev, Bojancev, Marindola, Vinice itd. Posebna avtobusna skupina pa se je peljala z avtobusi iz Ljubljane čez Kočevje v Stari trg in Poljansko dolino. Povsod so jih sprejeli navdušeni Belokranjci, okrašeni domovi, gostoljubne gospodinje. V Delnicah je v kapelici Marije Pomočnice daroval adlešički župnik g. Pečik ob 10 sv. mašo samo za izletnike, katere se je udeležila skupina, ki je šla v Adlešiče. V Radovici sta skupino sprejela učitelj in tamošnji unijatski župnik, ki je opravil izletnikom na čast v cerkvi obred po grško-katoliškem obredu. — Povsod so se gostoljubno odpirale zidanice, v Metliki in Črnomlju je igrala dopoldne in popoldne godba, v Črnomlju pa so popoldan zaigrale Belokranjice narodno, črnomeljsko kolo, nastopil je Zeleni Jurij, zanimiva je bila belokranjska ženitev in tudi pečenje janjca. Omeniti moramo tudi izredno nizke cene in prepričano smo, da bi marsikdo, ki si ne more dovoliti počitnic izven prašne Ljubljane, preživel v Beli Krajini prav gotovo mesec dni ceneje, kakor v Ljubljani. Vodniki, domačini, so razkazali Belo Krajino 700 prijateljem narave; prepričani smo, da se bo marsikdo od teh še večkrat vrnil tja za Gorjance, in s tem je tudi izlet, ki ga je tako pogumno organiziral g. Gregorič z društvom »Bela Krajina«, dosegel popoln uspeh.

Belokrajinska domača obrt: S preslico in kodeljo predejo še Belokranjice drobne nitke za narodne noše.

Jubilej dela

Petindvajsetletnico službovanja v Jugoslovanski tiskarni in 60 letnico rojstva praznuje danes g. Ivan Valentinčič.

Z ozirom na njegovo vestno izvrševanje službe v raznih oddelkih je bil podjetju vedno vestna in zvesta opora. Tudi v lovskih krogih je znan kot izvrsten strelec in dober družabnik.

G. Valentinčič je mož krščanskega kova, ki ga ne upogne karsibodi. Silno veliko je pretrpel v ruskem ujetništvu. Ko pa se je srečno vrnil k svoji ljubljeni družini, se je z vsem optimizmom posvetil delu za svoje drage otroke, katere je lepo katoliško vzgojil. Žal, da mu je dva starejša sinova pobrala prezgodnja smrt.

Jubilant je navzlic svoji naporni službi kot litografski brusač še vedno čil in krepak in mu želimo, da dočaka svoj 40 letni delovni jubilej!

Jesenice

Florijanov sejem je bil zelo slabo obiskan. Zaradi tistih par kravic, ki so jih pripeljali, skoraj ne zasluži tega imena.

Gasilci z Jesenic, Hrušice in tovarne K. I. D. so imeli danes (7. maja) svoj vsakoletni praznik v počastitev svojega zavetnika sv. Florijana. Ob osmih se je tovarniška požarna bramba, kateri se je pridružila javorniška, udeležila sv. maše v savski cerkvi. Ob 10 pa so gasilci z Jesenic in Hrušice skoraj napolnili srednji del župne cerkve. Le škoda, da so vse požarne brambe izvršile svoje parade brez godbe, dasiravno so na Jesenicah na razpolago tri godbena društva.

Olepševalno društvo je dalo napraviti v drevoredu na Prešernovi cesti železne koške za odlaganje papirja in drugih odpadkov. Čisto v redu in na mestu, samo to ne vemo, če bodo kostanji prenesli te koške, ki so jih enostavno kar zavrtali in pritrdili.

Jeseničani kaj radi hodijo na sv. Višarje, saj je bilo ob priliki zadnjega večjega romanja pred 10 leti med romarji skoraj polovica Jeseničanov. Tudi letos jih bo šlo mnogo. Skupno romanje bo 31. julija, kdor bi se ga rad udeležil, naj se v dopoldanskih urah zglasi v župnijski pisarni.

† Leopold Kranjc

Spoštovanega Kranjčevega očeta so pokopali v soboto pri Sv. Petru pri Mariboru.

Zemlja se udrla

Petnajst poslopij se je pogreznilo

Belgrad, 7. maja.

Vas Berkovec v Srbiji, v kolubarskem okraju, blizu reke Kolubare, ki se izliva v Savo pri Obrenovcu, je postala prejšnji teden žrtev strašne nesreče. Zemeljski plaz je namreč odnesel berkovškim kmetom vse hiše, gospodarska poslopja, vse njive in tudi skoraj vso zalogo živeža. Prizadete so štiri velike družine z okoli 40 družinskimi člani. Sreča v tej strašni nesreči je bila, da je zemeljski plaz pričel svoje razdiralno delo podnevi in sicer zjutraj, tako, da so se mogli rešiti še vsi prebivalci nesrečne vasi.

Vas je stala v okolici, polni malih gričkov, mimo katerih teče Berkovška reka, ki se potem izliva v Kolubaro. Enega teh gričkov so naseljevale rodbine Velimirja Mihajloviča, zelo premožnega kmeta, dalje zadruga treh bratov Radovičev, kmeta Radovana Kovačeviča in kmeta Simiča. Zemlja te vasi je namreč sicer res slonela na trdni podlagi, med njo pa je bila plast gline in šele na tej glinasti plasti je bila plast obdelane črnice. Na tej črnici so bile postavljene hiše. Nekoč, pred desetletji, je bila ta zemlja last velike zadruge Kovačevičev, ki pa se je razdelila in je na domači zemlji ostal le najmlajši brat Kovačevič, sedanji ponesrečeni kmet. Druge tri družine pa so se v teku let priselile. Kovačeviči so že pred 30 leti opazili malo premikanje zemlje in ker se jim ni zdela varna, so jo nekateri izmed njih zapustili ter se izselili. Kmet Mihailovič pa je že lani opazil, da se mu je na njegovem vrtu naenkrat in brez vidnega vzroka upognil visok oreh, pozneje pa se mu je celo podrla sušilnica. Kmetje si teh pojavov sami seveda niso znali razlagati, pa jim tudi niso pripisovali preveč važnosti.

Grozovita katastrofa, ki se je pripetila prejšnji teden, pa jih je vse zelo presenetila. Ob 8 zjutraj je majhen otrok iz Mihailovičeve družine opazil, da je nedaleč od domače hiše nastala velika in globoka razpoka v zemlji. S klicem: »Zemlja poka!« je planil k družinskemu očetu Mihailoviču in mu sporočil strašno vest. Mihailovič je takoj šel pogledat, kaj je in se je moral prepričati o strašni resnici, da je na njegovem svetu nastala naenkrat velika razpoka, ki se skoraj vidno širi. Z vso možno mirnostjo je Mihailovič pregledal razpoko in po kratkem opazovanju dognal, da bo njegovo dvorišče v kratkem odnesel plaz, ki je počasi, toda z vso vztrajnostjo odnašal njegovo zemljo, da so v nevarnosti vse tri njegove koče, v katerih stanuje njegova družina, vsa njegova gospodarska poslopja in tudi hiše ter gospodarska poslopja njegovih treh sosedov Kovačevičev, bratov Radovičev in Simiča. Zemeljski plaz se je premikal s hitrostjo pol metra na minuto. Treba je bilo misliti takoj na reševanje, kar se je sploh še dalo rešiti.

Alarmirana je bila vsa vas. Ljudje so takoj, ko so spoznali, kakšna nevarnost jim grozi, pričeli odnašati svoj živež na kraj, ki se jim je zdel varen. Iz hlevov so tudi odgnali živino. Toda kraj, kamor so nanesli žito, krompir, meso in druga živila, je bil zelo nesrečno izbran. Naenkrat je namreč tam zemlja zagrmela in vsa rešena živila so padla v novo brezdno, nad nje pa se je vsula zemlja.

Plaz zemlje je čim dalje bolj nadaljeval svoje uničevalno delo. Počasi je nesel vso naselbino k globokemu brezdnu, ki se je odprlo in naenkrat se je med silnim treskom in pokom zrušila v brezdno prva Mihailovičeva hiša, 4 metre visoka in 8 metrov široka, ki jo je zemlja v trenotku pokopala. Sledila je druga in tretja hiša, iz katere so poskušali domači rešiti vsaj nekaj koruze, ki je bila tod spravljena. Brezuspešno. Tudi tretja hiša je strmoglavila v brezdno. Sledilo je še pet gospodarskih zgradb Mihailoviča, zadnje poslopje, majhna kašča, pa se je ustavila tik nad prepadom ter obvisela nad robom. Za poslopji Mihailoviča so sledile še zgradbe zadruge Radovičev. Najprej se je zavalila v brezdno preprosta mlekarna, iz katere se je v zadnjem hipu rešila stara mati z vnukinjami, ki so ravno metle maslo. Sledila je kašča, nato žitnica, polna žita, ki ga ni bilo mogoče rešiti, hlevi, sušilnica in hiša. Prav tako je zemeljska plast odnesla gospodarska poslopja kmetov Simiča in Kovačeviča. Najhujše pa je to, da je zemeljska plast odnesla in prestavila tudi polje vseh štirih plasti in velike sadovnjake. Skupno je bilo uničenih okoli 10 hetkarjev zemlje, od katere je živelo 40 ljudi. Nekoč bogati kmetje, so sedaj popolni siromaki, zakaj strašna nesreča jih je pripravila prav ob vse, ob streho, ob polje in sadovnjake, ob zaloge živil. Iz desk so si sedaj zbili ljudje začasna priprosta prebivališča. Ljudje pa se še vedno boje, da se ne bi zemlja še dalje premikala v svojih plasteh.

Geologi tolmačijo to strašno nesrečo kot posledico prerahlega spoja med glinastjo plastjo in trdno podlago. Zemljišče je bilo nekoliko nagnjeno k Berkovški reki, tako da je mogla glinasta plast drseti po trdni podlagi. Zadnje deževje sicer neposredno ni povzročilo te nesreče, toda v glavnem je nesrečo povzročila le voda, ki je pričela odnašati glinasto plast.

V Belgradu se je osnoval pomožni odbor, ki bo priskočil na pomoč prizadetim ponesrečencem.

Belgrad, 8. maja.

O berkovški katastrofi bi bilo še dodati to-le dodatno poročilo:

Eden izmed bratov Radovičev je prišel v mlin in s strahom opazil, da se je kolo prenehalo vrteti. Ko je stopil okrog mlina, da vidi, kaj je z vodo, je videl, da se je debela bukev, ki raste tik za mlinom, naslonila na zgradbo in se sumljivo naslonila. To je bilo okrog osmih zjutraj. Ob enajstih pa so opazili čudno razpoko, dolgo okrog 800 metrov, ki je zazijala na hribu sredi vasi. Vedno širša je postajala. Jasno je bilo, da se zemlja useda. Sosedje so bili takoj na nogah in začeli reševati, kar se je dalo. Pa niso mogli ničesar rešiti. Razpoka je postajala širša in globlja. Dosegla je globino 15 metrov in vse pohištvo in poljsko orodje, ki so ga znesli na dvorišče, je padalo vanjo. Razpoka ni nastala samo v zemlji, ampak je posegla tudi v plast skalovja vse do masivne podlage trdega škriljevca. Hiše so drsele proti brezdnu. Okrog pol 12 je z velikanskim treskom prva padla v nastali prepad. Ničesar ni ostalo od nje. Le kup razbitega zidovja in par tramov je štrlelo iz globine. Tako je šlo v naglem tempu naprej in v pičlih dveh urah je osem gospodarskih poslopij družine Mihajlovičev požrla globina.

Isto se je zgodilo tudi z drugimi hišami v sosedstvu. Z veliko težavo so odprli vrata staje bratov Radovičev, v kateri je bila zaprta velika čreda ovac. Na ta način so živini rešili življenje. Vse se je zgodilo v kratkem času dveh ur.

Pogled na razvaline je naravnost strašen. — Prav čez to reber vodi namreč banovinska cesta proti Užicam. Popolnoma je raztrgana in nekateri njeni deli leže celih 50—60 m globoko v dolini, nadomestili pa so jih polomljeni vrtovi, ki so zdrseli navzdol. Površina terena, ki se je tako katastrofalno premikal, znaša približno 10 ha. — Vsa zemlja je pomaknjena s svojega prvotnega položaja za 30—60 m.

Kolika gmotna škoda je povzročena vasi, moremo ceniti šele, če pomislimo, da so bile te družine sorazmerno bogate in so imele gospodarsko življenje silno lepo organizirano. Vas je imela svojo nabavno, kreditno in živinorejsko zadrugo. Sploh so kmetje v teh krajih ob reki Kolubari silno marljivi in dobri gospodarji in je zadružna ideja pri njih že stara.

† Mirko Anžič

Kakor smo že kratko poročali, je v Boki Kotorski tragično dokončal kratko pot svojega mladega življenja pilot lovec Mirko Anžič, sin držav. kol. mojstra g. Frana Anžiča, bivšega posestnika na Hradeckega cesti, sedaj pa v Sneberjih. Dopolnil je 29 let; v mornarici je služil od l. 1924. Bil je zelo nadarjen in je večino izpitov prestal z odličnim uspehom. Veljal je za enega najboljših pilotov naše

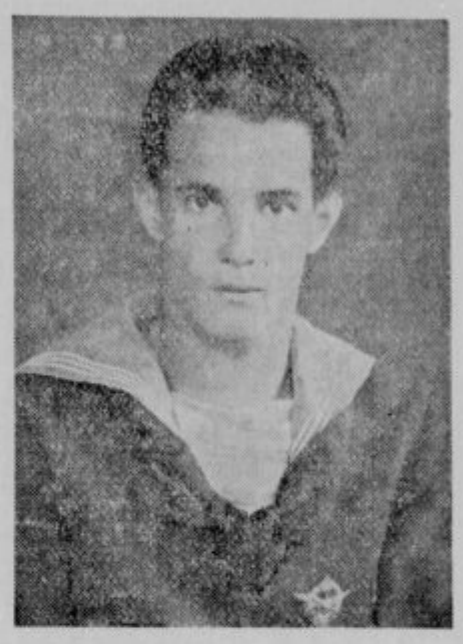

mornarice in je prejel več službenih in javnih priznanj. Konec lanskega leta je napravil izpit za vodjo in je za maj pričakoval imenovanja. Namesto tega ga je imenovala smrt za svojega...

Pokojni Mirko je bil trdo izklesan, lep značaj: mladec svoje bridke dobe, bridak in vase zaprt, ponosna, pa zlata duša. Tovariši so ga spoštovali in ljubili. Sestre študentke so imele v njem zanesljivo oporo; vsaki prošnji se je odzval na viteško bratski način. — O svojih službenih uspehih ni nikoli govoril in so domači izvedeli zanje šele iz listov ali po tovariših.

Mirko je ljubil svoj pilotski poklic kakor svojo usodo. Na dopust je prihajal le redko; zadnjič je bilo to o minulem božiču. Ko se je zopet poslavljal, je zaihtela ena izmed sestra v živi slutnji: »Mirko, tebe ne bo več v Sneberje!« Mirko pa ji je veselo odgovoril: »V maju se vrnem, boš videla!« Vrne se — toda v ozki celici štirih sten, ne on, marveč njegovi ubogi telesni ostanki; njegov boljši del, njegova duša pa, tako upamo, se je za trajno naselila v nebesnih sinjinah, ki jih je tolikokrat smelo meril.

Truplo pilota lovca Mirka Anžiča so v Boki Kotorski z vojaškimi častmi spremili na kolodvor in dospe v Ljubljano danes, dne 9. maja.

Pogreb pilota lovca

Mirka Anžiča

se bo vršil v torek, dne 9. t. m. ob treh popoldne z glavnega kolodvora v Ljubljani na pokopališče pri Devici Mariji v Polju. Svete maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi pri Dev. Mariji v Polju.

Dela v Ljubljanici ovira dež

Ljubljana, 8. maja.

Današnji naliv je povzročil, da je voda delno zalila strugo Ljubljanice, tako da so morala za danes prenehati glavna izkopna dela v strugi. Voda je prišla v strugo iz pritokov in pritočnih kamer, ker se ni mogla vsa odteči v požiralnike. Delo se je omejilo le na to, da so črpali vodo iz struge. Takoj jutri pa nadaljujejo z izkopom. Delavci so že dosegli najnižjo točko pri trimostju in bi danes že betonirali dno, ko ne bi bilo naliva. Zato pa prično z betoniranjem dna struge jutri. Če pa se naliv še ponovi, bo to delo seveda moralo biti zopet odloženo. Pri regulacijskih delih v Ljubljanici je sedaj trenutno zaposlenih 130 delavcev.

Drugo večje gradbeno delo, ki ga letos izvršuje poleg regulacijskih del v Ljubljanici domače podjetje Ljubljanska gradbena družba, je gradnja palače Trgovske akademije na oglu Bleiweisove ceste in Gregorčičeve ulice. Delo tukaj prav gladko napreduje brez ovir. Sedaj gradijo že drugo nadstropje, podjetje pa upa, da bo v treh tednih dosežen vrh. Pri gradnji trgovske akademije so sedaj zaposleni 103 delavci.

Morilca v novomeških zaporih

Ljubljana, 8. maja.

Davi je ljubljanska policija s prvim vlakom odgnala morilca brata Andreja in Antona Malija v Novo mesto. Šef kriminalnega oddelka ljubljanske policije g. Žajdela, ki je vodil vso preiskavo, je v nedeljo zaključil z zapisnikom in sestavil policijsko ovadbo o umoru v Št. Vidu pri Stični. Davi so bili vsi trije aretiranci, to sta brata Malija in soaretirana Mici Golmajerjeva prepeljani s policijskim avtomobilom na glavni kolodvor, kjer so jih ločeno posadili v posebne kupeje. Brata Malija sta bila uklenjena, vsi trije pa pod močno policijsko stražo.

Z istim vlakom se je odpeljal v Novo mesto tudi g. Žajdela, ki je izročil danes okrožnemu sodišču v Novem mestu zapisnik preiskave, policijsko ovadbo ter dokazilni materijal o krivdi obeh bratov. Preiskavo bo sedaj nadaljeval preiskovalni sodnik okrožnega sodišča v Novem mestu in tudi sodilo bo obema bratoma okrožno sodišče v Novem mestu. Le v primeru, če pride kakšen drug umor obeh bratov na dan, ki bi bil izvršen na področju ljubljanskega okrožnega sodišča, bi bila potem razprava proti obema morilcema v Ljubljani.

Ljubljanske vesti:

Slike iz ljubljanskega filma

Ljubljana, 8. maja.

Ljubljana v nedeljo zvečer. Veste, to je nekaj bajnega. Takole na večer, ko se luči prižgo, dobi Ljubljana čisto drugo lice. Kaj vse se vidi, če človek v večernih urah sloni na oknu in opazuje Ljubljančane, ki se kretajo po cestah. Če bi mogel človek vse to ujeti na zvočni film, to bi bilo za ilustracijo naše kulture kot nalašč. Še za Ljubljano samo bi bila to senzacija, ko jih je le malo. V filmu bi seveda nastopali vsi Ljubljančani, razen x-procentov onih, ki so v Ljubljani še pametni. (x pomeni neznano, a določeno število, v tem slučaju pomeni bolj majhno število.)

★

Recimo, da je na gradu jurjevanje. Oh, kaj vse je takrat na gradu! Koliko lepega, veselega, dobrega, vse tako sveže, pomladansko. Veliko ljudi je gori, vse, staro in mlado, kratkomalo, »vse, kar leze inu gre«. Seveda, pijače je še več, denarja vsaj toliko kot pijače ali muzike. Pa vendar je kriza, huda kriza ta čas, a ko je na gradu jurjevanje, tedaj postanejo bregovi tako strmi, da kriza ne more do vrha. Šele proti polnoči pripleza, za tega ali onega sicer že prepozno, a marsikdo pa vendar le začuti, da ga je po rami potrepljala nevidna roka in da je spregovoril mehak, skoraj sočuten glas: »Ne moreš več, saj vidiš, da imaš samo 25 par še v žepu.«

Kljub krizi se pa je razlega pozno v noč z gradu fantovsko vriskanje, razigrana pesem, glasni dovtipi, pijani izbruhi, kriki, vzdihi, vpitje, klicanje — o, vse mogoče se sliši z bregov gradu. A vse v znamenju veselega razpoloženja, nič žalostnega, nič bridkega, vse zadovoljno, kakor da pač tako mora biti. No, saj je pomlad. Kdo bi bil žalosten in potrt, saj je vendar jurjevanje!

Kot da ni več brezposelnosti, da ni več bede in brezdomstva, kot da smo vsi bogati...

★

Pozna večerna ura. Po Študentovski ulici z gradu se pripodi gruča otrok, kakih pet, šest, najbrž še nobeden deset let star. Sredi med njimi se zibljeta dva gospoda in ena gospa. (»Gospod« in »gospa« v Ljubljani ni vsak, upoštevajte to!) Oba gospoda in gospa so pijani. Dopovedujejo si na vse mogoče načine, kako strašno »fajn« je bilo. Da je škoda, ko že domov gredo, ko se bo vendar glavno šele začelo. »Ja, že, ko bi otrok ne imeli. Bomo pa drugič vedeli.«

»Oh, prava reč, če bi še otroci gori ostali; kaj bi jih zmerej doma držal. Saj otroci tudi morajo kaj veselega užiti!« se huduje okrogli, zibajoči se debelušec.

»Je že res to, seveda je. A zdi se mi, da je Ivka že tako preveč vina popila, preveč sem ga ji nalila...«

»Prava reč, če je otrok malo pijan...«

★

Pol ure kasneje. Ob vogalu se zbira gruča radovednih. Saj ni nič posebnega, le mlad fant leži na pločniku. Kaj mu pa je? Strokovno: totalna pijanost; po ljubljansko: pijan ko muha. Ne more ganiti prav nič več. Njegov tovariš, za spoznanje mlajše in solidnejše izdaje, hodi okrog njega, ga ogovarja in govori z ljudmi. Prav po domače, ne izbira besedi, gotovo zna ljubljanski besedni zaklad z vsemi dovtipi, kletvami in kvantami v dodatku čisto na pamet.

Odnekod se približa stražnik in začne s strokovnim očesom motriti onemogleža na pločniku. Drugi tovariš si tam nekje nažiga cigareto in nekdo ga opozori: »Tamle ti ga (tovariša na pločniku) bo pa eden vzel!«

Pa se obrne: »Kdo, prmejduš, kdo ga bo vzel?! Nobeden, arkaduš!« A že je v tem hipu zagledal stražnika in kljub njegovemu stanju ga je to spoznanje precej prizadejalo.

No, potem je šlo naprej kot ponavadi. S stražnikom so družno poromali tja za mesnice, kjer je voda in pipa in — zdravilna kopel z mrzlim tušem...

★

Proti polnoči. Z gradu pridejo — ali kako bi rekel — trije parčki, to se pravi: trikrat po dva pijani. Dekleta — pardon — dame — so vsaj na videz bolj pijane. Pojo, vriskajo, tekajo. Prosim, dame vriskajo! Prav po fantovsko, bahaško, skoraj izzivajoče...

Sredi trga obstanejo. Menda so se nekaj sporekli. »Žani, če me tukaj na mestu ne poljubiš, nisem več tvoja!...«

Brez pripomb...

★

Polnoč. Spet pridejo, to pot sami fantje. Drže se za roke, glasni so, skušajo peti: »Preh pa ne grema dam, de se bo delu dan...« A petje v pijani hripavosti zamre. Okrog njih opleta mlado fante, z otroškim glasom, ni še mutiral, človek bi mu pri najboljši volji ne mogel pripisati štirinajst let. Pa je tako pijan ko drugi, guglje se, poje, poskuša vriskati, kriči in menda je prav radi vsega tega — že fant.

»Ja, kako pa hodiš, sprimi se vendar z nami, sicer nam še v Ljubljanico telebneš!«

Fantè se spet opoteče: »Jaja, oh, jaja... Veliko je bilo polnih, pa sem vse izpraznil, oh, jaja, vse izpraznil...«

★

Še ena prikazen, guglje se naprej in nazaj, na desno, na levo. Ta je izjemoma čisto tih, kakor da mu ničesar ne manjka, popolnoma je zadovoljen in vdano prenaša svojo »usodo«. Sredi trga se zaleti v lučni steber, objema ga, boža, ogleduje ga od vseh strani, a potem v nenadnem spoznanju zaničljivo zamahne z roko in odjadra naprej.

★

To je samo par slik iz onega filma, ki ga Ljubljančani zastonj predvajajo v večernih urah. Za gledavce ni nič vstopnine, nobenih taks, taksa je samo za »proizvajavce«. Ta film je več kilometrov dolg. Krasna ilustracija naše kulture in našega zbeganega časa, končno živa slika možganske krize.

OČESNI ZDRAVNIK
DR. R. BASSIN
LJUBLJANA, ALEKSANDROVA 4
zopet redno ordinira.

Selitve v maju

Mesec maj spada med one štiri mesece v letu, ki so posebno bogati selitev zaradi odpovednih rokov. Znano pa je, da se v Ljubljani ljudje najraje selijo v maju, ker je pač človeško, da se naveličajo mnogi svojih zimskih stanovanj in si žele na pomlad spremembe. Te dni vidimo v Ljubljani prav pogosto ,kako prevažajo pohištvo vozovi in tovorni avtomobili.

Približno 300 družin bo samo na podlagi sodnih odpovedi menjalo svoja stanovanja, mnogo več pa seveda tudi izvensodno. Sicer pa moramo reči, da je v Ljubljani prav mnogo družin, ki so obdržale svoja stanovanja še izpred vojne in ki stanujejo v istih stanovanjih tudi po več desetletij. Teh torej tudi pomlad ne more prisiliti na menjavo.

Najemnine v Ljubljani prav nič ne padajo, temveč kaže statistika zgradarine, da celo počasi naraščajo, kar je očitno v nasprotju z drugimi cenami, ki po večini še vedno padajo.

Iz seje magistratnega gremija

Ljubljana, 8. maja.

Danes se je vršila v mestni posvetovalnici seja magistratnega gremija.

Razne prošnje za bifeje so se deloma odklonile, deloma odložile.

Tudi letos se dovoli sladoledarjem, da smejo prodajati iz vozičkov sladoled, toda le na stalnih mestih in v manjšem številu kakor prošlo leto. Prodajalci se bodo strogo nadzirali ter se bo vsaka umazanija občutno kaznovala. — Odklonila se je prošnja Antona Gorjanca, da bi smel zidati gostilniški objekt v Tivoliju. — Kavarni »Emona« se dovoli delna uporaba trotoarja za eno vrsto miz. — Klubu ljubiteljev psov se da v provizorični zakup mestni travnik ob cesti v mestni log.

Oddaja raznih del. Na poročilo mestnega gradbenega urada se oddajo sledeča dela: Zidanje trafike na Hrvatskem trgu se odda stavbeniku Rožmanu za znesek 14.523 Din. — Za Delavski dom se odda zasteklitev oken, oziroma svetlobnih jaškov v trotoarju tvrdki Fischbein iz Zagreba, zasteklitev oken pa tvrdki Agnola. Obložne ploščice se oddajo sledečim trem tvrdkam na enake dele: tvrdki »Material«, Vidic et Co. in Kalmus et Ogorelc in sicer za drugovrstno blago po najnižjih cenah za 63.000 Din pod pogojem, da se delo izvrši z domačimi delavci. Oddaja centralne kurjave in vodovoda se na novo razpiše, ker namerava mestna občina pri teh delih prihraniti z redukcijo ca. 350.000 Din. Dela za električno instalacijo se oddajo mestni elektrarni. — Sportnemu društvu »Jadran« se dovoli, da na lastne stroške z materijalom iz mestne parcele zasuje prostor, katerega je društvo dobilo v najem od mestne občine za svoje sportno igrišče.

Izdajo se sledeča stavbna dovoljenja: Ant. Dermaši, posestniku, Karlovška 5, za zidan trafični paviljon. — Antonu Mavriču, lastniku stavbnega podjetja, za dvo-, oziroma trinadstropno hišo na vogalu Dunajske ceste in Bežigrada. Hiša bo imela v pritličju štiri trgovske lokale in pisarno za podjetnika samega ter osem tri- in dvosobnih stanovanj. — Ivan Letnar, posestnik in sobni slikar, zgradi zaprto verando ob vhodu v svojo hišo, in nekatere notranje adaptacije v Langusovi 30. — Fond za zgradbo hiš ravnateljstva državnih železnic zgradi dvonadstropno hišo v svoji koloniji severno Stadiona; v letošnjem letu pa namerava zgraditi še dve dvonadstropni hiši prav tam. — Ivan Vrečko, posestnik v Laigusovi 15, bo zgradil prizidek k svoji hiši. — Minka Pečnikar dobi stavbno dovoljenje za prizidek enonadstropne hiše k hiši svojega svaka na Dolenjski cesti 94. — Minister v p. in senator Ivan Hribar napravi prizidek ene sobe pri svoji vili Cesta na Rožnik 41. — Pavla Adamič, posestnica v Bolgarski ulici, napravi prizidek za novo pralnico. — Fani Grčar, gostilničarka pri »Vinski trti« v Gasilski ulici, adaptira del pritličja za trgovske prostore. — Josip Sekula, posestnik vile Cesta na Rožnik 5, bo izzidal leseno verando in zgradi shrambo za vrtno orodje. — Franc Božič si gradi pritlično hišo ob Urščevem stradonu. — Ob Jurčkovi poti pa si gradi leseno hišico Ignac Zorec. — Manjše zasilne hišice si nameravajo postaviti: Valentin Koprivec, Franc Štefic na bivšem Jarčevem zemljišču ob cesti v mestni log. — Franc Kunovar, kamnoseški mojster pri Sv. Križu, prične graditi enonadstropno hišo z gospodarskim poslopjem in rastlinjaki nasproti jugozapadnega dela pokopališča pri Sv. Križu. — Magdaleni Krisch, katera ima v svoji hiši »Operno klet«, se dovoli napraviti provizorične vrtne lope za gostilniške goste.

Uporabno dovoljenje se izda Ivanu Pestotniku in Ivanu Kralju za zgrajeno enonadstropno tovarniško poslopje na Dolenjski cesti.

Sklene se, da se po vsem mestu ob ulicah odstranijo ograje z bodečimi žicami, ker so nevarne oblekam pasantov.

Kaj bo danes?

Drama: Zaprta.

Opera: »Manon.« Red B.

Kino Kodeljevo ob 20.30: »Prepovedane pustolovščine«.

Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marijin trg 5, in mr. Kuralt, Gosposvetska 4.

Prismehlja se znanec moj:
„Dobro sem prodal voliča!
Zdaj pa k Slamiču z menoj,
rad bom dal za dva poliča!"

⊙ **Sonatni večer violinistke Vide Jeraj-Hribarjeve** bo v ponedeljek, dne 15. maja, v Filharmonični dvorani. Prvo točko sporeda tvori Blochova Violinska sonata. Ernst Bloch deluje od leta 1916 dalje v Newyorku ter izhaja iz francoske šole. Njegova Sonata je ritmično in melodično izredno zanimiva, marsikateri motiv je črpan iz bogate narodove zakladnice, vendar ga on popolnoma svobodno in originalno uporablja. V tem pogledu mu je zelo sličen naš Stolzer-Slavenski s svojimi Balkanskimi motivi. Poleg Blocha je na sporedu še Rubinsteinova Sonata in pa najnovejše delo kapelnika dr. Švare. Violinistko Jerajevo spremlja na klavirju dr. Švara. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjigarni.

J. MAČEK
Ljubljana, Aleksandrova c. 12
največja izbira površnikov
in oblek za gospode ter deco

⊙ **V Ljubljani umrli od 28. aprila do 4. maja 1933:** Iglič Rado, 6 tednov, sin posestnika, Suvoborska ul. 16. Velušček Roderik, 51 let, železniški uradnik v p., Vidovdanska c. 9. Jožefa Klančar sestra Afra, 43 let, usmiljenka, Slomškova ul. 20. Malenšek Lovrenc, 76 let, mlinar, Tacen pod Šmarno goro. Žabar Marijana roj. Benedičič, 83 let, delavka tobačne tov. v p., Japljeva ul. 2. Mazovič Uršula roj. Gričar, 71 let, delavka tobačne tov. v p., Cesta dveh cesarjev 281. Trpin Jakob, 77 let, užitkar, Žiberše 15, obč. Rovte, srez Logatec. Prah Stanislava, 24 let, uradnica »Jutra«, Sv. Petra cesta 53-I. Lavrič Franc star., 89 let, bivši trgovec in posestnik, Levstikova ul. 25-II. Černič Anica, 1 leto, hči ban. sluge, Gosposka ul. 15. pritl. Lohak Marija, 80 let, delavka, Vidovdanska c. 9. Kosec Marija, 64 let, tobačna delavka v p., Zaloška c. 15-I. **V ljubljanski bolnišnici umrli:** Sitar Ivan, 47 let, zobotehnik, Karlovška c. 6. Raher Ivan, 34 let, kočar, Strnica 29, obč. Sv. Krištof, srez Laško. Istenič Antonija roj. Trampuš, 34 let, žena hišarja, Stanežišče 84 pri Št. Vidu nad Ljubljano. Brus Marija roj. Oblak, 62 let, žena vpok. podurad., Sv Jakoba trg 11. Valentič Marija roj. Pavlin, 34 let, žena zasebn. uradnika, Gosposka ul. 3-III. Kosmač Mihael, 71 let, vpok. zvaničnik, Jegličeva c. 10. Meglič Silva, 5 mesecev, hči delavca, Moste, Ciglarjeva ul. 26. Česnik Franja, 55 let, žena prostorn. mojstra, Vič, cesta VII-23. Malc Viljem, 9 dni, sin kroj. pomočnika, Planina 30. Hrovat Ana, 55 let, žena žagarja, Malo Globoko 8. Strle Jože, 2 meseca, sin posestnika, Črna vas 147.

⊙ **Svarilo.** Stavbna podjetja, trgovce z železnino in vsakogar opozarjam pred nakupom treh amerikanskih dvigal, katera so mi bila ukradena iz stavbe v Stožicah. — Steiner Polde, mestni tesarski mojster, Ljubljana, Opekarska cesta št. 31.

⊙ **Letošnji pevski nastop ljubljanskih srednjih šol** bo po ministrski odredbi v nedeljo 14. maja ob 10 dopoldne v veliki dvorani hotela Union. Predprodaja vstopnic po znatno znižanih cenah je v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

⊙ **Posebnost Ljubljane.** Na članek »Posebnost Ljubljane je«, ki je izšel v št. 100 od 3. maja, sporoča poštno ravnateljstvo, da je 20. marca t. l. pod št. 23.854/IIIa vnovič prosilo ministrstvo za dovoljenje, da sme v Ljubljani postaviti 6 javnih avtomatskih govorilnic. Med temi je tudi govorilnica na kolodvoru.

⊙ **Modne hlače — pumparce** dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

Zadnja poročila

Tudi Andrej Mali priznal

Novo mesto, 8. maja.

Včeraj zjutraj do dovedli Antona in Andreja Malija kakor tudi Marijo Golmajerjevo, seveda vsakega v posebnem kupeju dolenjskega vlaka, v novomeške zapore. Hkrati je izročil šef kriminalnega oddelka g. Žajdela, ki je tako uspešno preiskoval ves zločin, obširen zapisnik z vsemi ugotovitvami in dosedanjimi priznanji, novomeškemu sodišču, ki naj bi nadaljevalo preiskavo.

Kakor hitro pa so se jetniki uredili vsak v svoji celici, je že začel preiskovalni sodnik z izpraševanji. In po dolgem trudapolnem izpraševanju je končno tudi Andrej Mali, ki je doslej tako trdovratno molčal, priznal, da je v resnici on naročil bratu Antonu, naj umori njegovo ženo Amalijo. Toda njegova zasnova je bila povsem druga, kakor pa se je zgodilo. On je namreč naročil bratu, naj Amalijo ustreli s samokresom, njega naj pa le obstreli, kar bi bilo znamenje, da je bil napaden. Naročil mu je tudi, naj vdere v njegovo stanovanje namaškaraden, da ga ne bo mogel nihče spoznati. Toda zgodilo se je vse čisto drugače. Namesto s samokresom je umoril njegovo ženo z nožem. Anton Mali pa seveda vztraja pri svojih izpovedih ljubljanski policiji, prav tako odklanja Golmajerjeva sleherno soudeležbo pri zločinu.

Zopet nov razorožitveni predlog

Ženeva, 8. maja. tg. Danes je madjarski delegat Tanczos predložil glavni komisiji razorožitvene konference uradni predlog, ki stremi za tem, da se zmanjšanje personalnega stanja v vojskah izvrši hitreje, kakor to določa angleški predlog, pa tudi namerava hitreje prevesti poklicno vojsko v milično vojsko. Avstrijski delegat je pristal na madjarski predlog ter bosta angleški delegat Eden in Tanczos poskušala najti možnost za sporazum, eventualno s pomočjo vojaških strokovnjakov.

Proces o brnskem puču

Praga, 8. maja. tg. V sodnem procesu proti brnskemu puču je bil danes zaslišan bivši general Gajda. Izjavil je, da se ne smatra krivega in da ni imel nobenega vpliva na napad na vojašnico. Trdil je, da je poročnik Kopšinek agent provokater, da je že dolgo pred pučem vedel za to namero in ko so mu povedali, da to namerava izvršiti Kopšinek, je svaril svoje pristaše in izjavil, da bo prihodnjič dal Kopšineku par poštenih klofut. Kopšinek dela proti plačilu za policijo.

Na grmado!

Berlin, 8. maja. tg. Akcija bojnega odbora »proti nemškemu duhu« je pri nemških studentih dosegla, da so do danes v Berlinu odstranili iz knjižnic okoli 20.000 knjig. V sredo zvečer bodo te knjige sežgali na trgu pred opero. Studenti jih bodo pripeljali na trg s tovornimi avtomobili.

Drug za drugim...

Berlin, 8. maja. tg. Profesor Maks Liebermann je prijavil svoj izstop iz umetnostne akademije. Ta slikar je sedaj star 85 let, je pripadal akademiji 30 let kot član, od teh 12 let kot predsednik in nazadnje kot častni predsednik. Svoj sklep utemeljuje s tem, da se njegovo pojmovanje o umetnosti ne strinja z danes veljajočim naziranjem.

TA TEDEN NOTIRAMO:
MODNE SVILENE TKANINE
ZA TOALETE IN KOMPLEJE:

Piqué rayé 70 cm šir.	Din	60.—
Shantung 70 cm šir. Din 68.—,	Din	60.—
Toile de Soie satiné 70 cm šir.	Din	65.—
Crepe Ribouldingue 90 cm šir.	Din	85.—
Marocaine faconé 90 cm šir.	Din	95.—
Crepe de Chine modno črtasti 90 cm šir.	Din	70.—
Crepe de Chine imprimé, moderne proge in kare 90 cm šir.	Din	85.—
Georgette Diagonal 95 cm šir.	Din	85.—
Bourette za kostume 140 cm šir. Din 66.—,		54.—

VZORČASTE SVILE ZA PRALNE OBLEKE:

Navadna pralna svila, indantren 70 cm	Din	17.—
Boljše vrste svila 70 cm šir. Din 28.—,		21.—
Bemberg svila 70 cm šir.	Din	40.—
Fina svila — solidni vzorci 70 cm	Din	45.—

ZA SOPROGA IN SINČKA:

Turing za športne srajce od Din 19.— do 25.—

SOUVAN
MANUFAKTURA
LJUBLJANA
MESTNI TRG 24

Kulturni obzornik

Koncert APZ v Ljubljani

Koncert APZ, ki se je vršil v soboto 6. t. m. zvečer v Unionski dvorani, je v naših razmerah izrednost, ki je zarezala vidno brazdo v njivo naše glasbene reprodukcije. Kajti poleg čisto glasbenih kvalitet se druži z izvedbo tudi pomembno kulturno delo, ki sledi resni in sistematični osvetlitvi naše glasbene vok. produkcije. Omenjeni koncert je zajel v svoji priznanja vredni stilni enotnosti, ki je pri nas redkost! eno samo, a zelo pomembno osebnost iz naše polpreteklosti — Antona Foersterja, in ga kot skladateljsko osebnost sorazmerno jasno izoblikoval. Kajti preko dejstev, da je Foerster s svojo izredno vsestransko tvornostjo postavil vidne in neizpodbitne vrednote v glasbeni reformaciji, pedagogiji in reprodukciji pri nas, je bil tudi skladatelj, ki je presajen na naša tla, posvetil vse svoje življenje razvoju in razcvitu našega skladateljstva ter nam dal velik zaklad svojih viskovrednih glasbenih umetnin. Omenjeni koncert je zajel njegovo moško zborovsko produkcijo in v danih mejah orisal Foersterja — skladatelja. Izbor izvedenih pesmi je sledil predvsem temu cilju, zato je razumljivo, če je bilo med skladbami nekaj manj močnih, kar pa ima svojo upravičenost v navedenem dejstvu.

Foerster spada po svojem umetniškem naziranju še v vrsto klasikov. Klena forma in jasna arhitektura so osnove, na katerih sloni muzikalno izražanje. To pa raste, iz doživetij v mejah polov prepričevalne asketske religijoznosti in bogate čuvstvene erotičnosti menjaje se z raznim opevanjem narodnostnih čuvstev ali dogodkov iz življenja. V izražanju religioznih motivov se opira na koral, v ostalem pa se poslužuje samonikle motivike, sloneče na narodni slovanski pesmi in plete izraz v smislu glasbenega slikanja bodisi čuvstvenega, bodisi predmetnega, naturalistične predstave. Vse to se je jasno izražalo na eni strani v pesmih kot »Kantata iz ps. 126«, »V brezupnosti«, »Umrl je mož«, in na drugi v pesmih »Njega ni«, »Milica«, »Tri mi tuge«, »Razbita čaša« ali končno v pesmih »Vihar«, »Spak«.

Zbor akademikov šteje nekaj čez 50 pevcev in ima visoko kvaliteto. Glasovi so mladi in sveži, mehki in lepo zvočni. Prvi tenor je prožen in lahkoten, v višinah jasen in brez krčevitosti. Drugi še malce pomanjkljiv v zlitosti, sicer pa nič neokreten in prisiljen, kar je zelo pogost nedostatek baš tega glasu. Prvi bas ima baritonsko barvito sončnost in ugodno zveni zlasti v pretežnih samostojnih melodičnih postopih. Tu in tam se še zdi, kot bi hotel kak solistični glas za spoznanje iz skupnosti, a to le mimogrede. Zlit in gost je drugi bas, ki se v podložni funkciji izredno ugodno preliva, mestoma v nizki kontrastni melodiji, mestoma v vzdržni opori nekako orgelsko pedalne barvitosti. Ves zbor v svoji skupnosti pa je lepo sorazmeren in zveni zlito, kot enoten instrument, ki ima nedvomno lepe auspicije, še zlasti, če vemo, da je bil sestavljen na novo šele v tekočem šolskem letu.

Vodja zbora France Marolt je v izvedbi uveljavil svoj veliki umetniški okus izrednih kvalitet. Že dejstvo, da si je sestavil tako popoln izvajajoči ensemble, izčiščen in do skrajnosti discipliniran, občutljiv in prožen, je izrednost. Poleg tega pa je v izvedbo vlil zaklad estetskih in glasbenih fines. Najjačja vrlina je izrazita in jasna plastika, ki se je odražala v izvedbi. Kajti motivika je bila izdelana in glasbene misli so se prelivale logično s kompoziturno arhitektoniko po smislu in poudarku zdaj stopajoče v ospredje, zdaj utapljajoče se v celoto sozvočij. Mimo tega pa je izdelal tudi do učinkovitosti tehnično pevske strani v njih preciznem dihanju, jasni izgovarjavi in kompaktni ritmični enotnosti. Zbor je njegovemu jasnemu dirigiranju sledil vzorno z vso svojo veliko umetnostno inteligenco in mladostno prožnostjo.

Solistične vložke je pel g. Mirko Pugelj. Svojo majhno nalogo je izvedel vendar z izrazitim glasbanim in estetskim okusom, prepojenim s pravim interpretacijskim smislom.

Koncert je bil res užitkapoln glasben dogodek in značilno je, da je zopet mladina, ki ji je to uspelo. Dvorana je bila polno obiskana in zbor je za svoje resno in požrtvovalno delo prejemal zasluženo priznanje. V. U.

*

Dr. Lavo Čermelj: Nikola Tesla, založila Mladinska Matica v Ljubljani. — Če človek piše o kakem velikanu elektrotehnike, ki je v zadnjih 50 letih nastala iz skromnega oddelka fizike, je nujno prisiljen podati nekaj osnovnih naukov in razvoja. Nikjer pa ni opis razvoja tako opravičen, kakor pri N. Tesli, ki je s svojimi genijalnimi odkritji dal pogon silnemu razmahu elektrotehnike. Zato je pisatelj izborno združil z življenjepisom N. Tesle osnovne pojme in nazorno pojasnil, kaj je elektrika, električni tok, indukcija in na kakšnem principu delujejo generatorji za istosmerni in izmenični tok. V nadaljni razvoj pa je odločilno že posegel N. Tesla in zato obdeluje pisatelj razvoj hkrati z življenjepisom slavnega slovanskega elektrotehnika. Nazorno si razlaga in opisuje, kako je N. Tesla odkril mnogofazne toke, izumil zanje generatorje in motorje. Prav gotovo najzanimivejše poglavje so Teslovi visoko frekvenčni toki in njegova znanstvena raziskovanja, ki so ustvarila podlago moderne radiotehnike. — Osnovne razlage kakor tudi življenjepis so pisani v poljudnem slogu, tako da bo mladina z veseljem segala po tej tako koristni knjigi. Zgled in delo velikega izumitelja bosta navdušila marsikoga, ki bo hotel v svojem poklicu doseči podobne uspehe. S tem bo knjiga poleg svojega izobraževalnega dosegla tudi svoj vzgojni namen, čeprav s tem nikakor nočemo trditi, da je tudi starejši ne bo vzel z veseljem v roke in prečital, ne da bi vstal od mize. H. J.

Dva lista za planince. Majska številka »Planinskega vestnika« nadaljuje zanimivo študijo dr. H. Tume o »Beneški Sloveniji«, kjer razvija za enkrat še zgodovinsko stran beneške krajine, a bo polagoma prešel na etnografsko-geografsko stran — kakor pričakujemo. Tudi ostali prispevki so nadvse bogati, kakor na pr. »Imenoslovje okrog Begunjščice in Stola« (dr. Jakob Prešeren) itd. — »Naš obzor«, mesečnik za alpinista, sportnika in fotoamaterja, pa prinaša poleg raznovrstnih člankov in slik posebno zanimiv »Razgovor pod Grintovcem« (Vladimir Bartol), kjer sta se besedno dvobojevala dva velika ljubitelja planin, prof. Jesenko in Klement Jug, o smislu turizma. Po tem razgovoru, (ki se bo še nadaljeval), bomo razumeli Juga in vse tako zvane »nore turiste«, ki se bore s planinami ter se tako vzgajajo v »hrabre borce za pravico, v nepodkupljive voditelje naroda, v neumorne iskalce resnice... skratka v cele može, ki so poklicani, da nosijo odgovornost za velika dejanja...«

Dnevna kronika

Zbor slovenskih sadjarjev

Občni zbor sadjarskega in vrtnarskega društva

V nedeljo 7. t. m. se je vršil v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani občni zbor Sadjarskega in vrtnarskega društva ob udeležbi okoli 100 delegatov podružnic in članov društva.

Po običajnem nagovoru podpredsednika M. **Humeka** in pozdravnih nagovorih ter predlogu brzojavke na Nj. Vel. kralja, je podal tajnik Skulj obširno poročilo, iz katerega posnemamo, da je imelo društvo v poslovnem letu 1932 7500 članov v 182 podružnicah. Od l. 1931. se je število članov zaradi gospodarske stiske skrčilo za 1600 članov. Opaža se pa v tekočem letu rahlo naraščanje. Tudi ustanovitev novih podružnic napreduje, ker jih je bilo že v tem letu ustanovljenih sedem. Podružnice so imele v teku poslovnega leta 551 sej, 276 predavanj, 60 tečajev, vsega skupaj torej 336 poučnih sestankov in prireditev. Lastne drevesnice ima 51 podružnic s 55.000 drevesci. Po prizadevanju podružnic je bilo posajenih l. 1932. 28.337 sadnih dreves v sadovnjake. Podružnice so dobile podpor v skupnem znesku 45.730 Din.

Društveno glasilo »Sadjar in vrtnar« so prejemali vsi člani. Uredništvo je skušalo ustreči željam sadjarjev in vrtnarjev. Društvo je prirejalo vse leto predavanja, tečaje, sadne oglede in ustrezalo glede teh prireditev vsem prošnjam podružnic, v kolikor so dovoljevale gmotne razmere.

Drevesničarski odsek deluje prav povoljno. Posebno važne so določbe glede temeljnih smernic pri vzgoji sadnega naraščaja, kakor slede:

Prvovrstno drevo se sme imenovati samo ono, katerega deblo meri v polovični višini v obsegu vsaj 5 cm in ima vrh vsaj 5 vejic.

To velja le za jablane, hruške in češplje, oziroma za slive, ker v glavnem hodijo v poštev ta plemena, dočim je druga sadna plemena težje vzgajati enotno in tudi niso tolike gospodarske važnosti.

Višina debla visokodebelnega drevesca naj bo 1.80 m, srednjedebelnega 1.50 m, nizkodebelnega 1 m, pritličnega drevja 0.50 m. Vse mere so mišljene seveda približno.

Razen tega so se določile tudi podlage, ki se smejo uporabljati za posamezna sadna plemena. Prav tako so se določili tudi skupni prodajni pogoji.

Vprašanje debla in deblotvorcev je bilo dolgo časa na dnevnem redu. Sestanek v Mariboru je določil na podlagi dolgoletnih opazovanj znanstvenih in praktičnih izkustev za najboljše deblotvorce:

Harbertovo reneto, carjevič in damasonko pri jablanah, za hruške je bilo sklenjeno uporabljati hardyjevko (gellertovko).

V krono (vrh) teh deblotvorcev se morejo cepiti te-le sorte: kardinal, dolenjska voščenka, kanadka, ontario, šampanjska reneta. Zaradi slabe, oziroma krive rasti pa tudi krivopecelj in Jonathan. Na prosto izbiro se prepusti drevesničarjem, da cepijo v krono tudi druge sorte. V krono cepljena drevesca morajo imeti vrh, obstoječ vsaj iz treh vejic.

Vprašanje jamstva za pristnost sort se je izpopolnilo na sestanku v Celju s tem, da se je določilo: Drevesničar prevzame na zahtevo kupca jamstvo za dobo pet let po saditvi v višini trikratne fakturne vrednosti in izda v ta namen jamstveni list.

Že septembra 1932 je zaradi bolehnosti odstopil društveni predsednik kmet. svetnik g. Viljem Rohrman. Njegove posle je od tedaj vodil I. podpredsednik M. Humek.

Blagajniško poročilo izkazuje 221.446 Din dohodkov in 178.339 Din izdatkov. Čisto društveno premoženje je znašalo koncem l. 1932. 30.129 Din. Proračun za l. 1933. izkazuje 254.474 Din izdatkov in prav toliko dohodkov iz članarine in raznih drugih prispevkov.

Društvena članarina ostane tudi v bodoče neizpremenjena in znaša na leto 25 Din.

Pri volitvah za prihodnjo triletno poslovno dobo so bili na predlog g. Iv. Dolinška, drevesničarja v Kamnici, izvoljeni:

Za predsednika: **Humek Martin**, viš. sadj. nadz. v p., Ljubljana, Groharjeva 26; za I. podpredsednika: **Priol Josip**, ravnatelj vin. in sadj. šole, Maribor; za II. podpredsednika: **Strekelj Josip**, nadz. v pok., Ljubljana, Zvonarska 11; za tajnika: Skulj Andrej, nadz. šol. vrt., Ljubljana, Resljeva c. 24-II; za blagajnika: **Verbič Josip**, prof., Ljubljana, Streliška ul. 32. — Za odbornike: Dobovšek Franc, posestnik, Boštanj; Kovačič Mihael, Sv. Peter pri Mariboru; Goričan Franc, viš. sadj. nadz. v p., Višjavas, p. Vojnik; Istenič Franc, posestnik, Gor. Logatec; Kafol Franc, tajnik kmet. družbe, Ljubljana, Novi trg 3; Levstik Miloš, posestnik itd., Celje, Miklavžev hrib 22; inž. Lukman Franc, ref. pri kralj. banski upravi, Ljubljana; Močnik Peter, šol. nadz., Studenci, p. Maribor; inž. Petkovšek Valentin, ravnatelj kmet. šole, Št. Jurijske kmet. šole, Št. Jurij ob j. ž.; Sagadin Ljudevit, posestnik itd., Ptuj; inž. Zupanič Ivan, ravnatelj kmet. šole na Grmu, p. Novo mesto; Žirovnik Janko, nadučitelj v p., Kranj. — Za namestnike: Jurko Vitko, šol. upr., Dol pri Hrastniku; Novak Jos., okr. ref., Gor. Grad; Brinovšek Anton, posestnik, Št. Andraž, p. Velenje; inž. Skubic Josip, Gor. Logatec; Lap Anton, ravnatelj mest. nasadov, Ljubljana, Grad Tivoli; Springer Jakob, posestnik, Petrova vas, Črnomelj; Flego Anton, kmet. ref. pri kr. banski upravi v Ljubljani; inž. Pahernik Franjo, posestnik, Vuhred; Vardjan Franc, strok. učitelj, Št. Jurij ob j. ž.; Šega Anton, ravnatelj v p., Ptuj; Hrovat Ivan, šol. uprav., Ihan, p. Domžale; Lovše Anton, šol. upravitelj, Notranje gorice, p. Brezovica.

Prihodnji občni zbor bo v Mariboru.

PROTI SONČNIM PEGAM?...
ORISOL CREME!

Otok Rab v aprilu

Čudim se, da je v naših listih tako malo poročil o najlepšem dalmatinskem otoku Rabu, ko se vendar za ta rajski otok zanimajo domala vsi svetovni potniški uradi. Odkar sem ga pred desetimi leti, rekel bi, z reklamo in priporočili odkril našemu občinstvu, tudi za našo javnost ni več neznan, saj ga obiskuje leto za letom mnogo Slovencev. Lahko rečem, da je bil tu še vsak obiskovalec zadovoljen.

Rab s svojimi štirimi kampanili (zvoniki) je nekak memento mori minljivosti vsega. Nekdaj bogato in kljubujoče mesto, kljubujoče Benečanom in gusarjem, ki bi ga bili radi zavojevali, če bi ga ne bi ščitili vlaški uskoki in Hrvatje, je vsled kuge v 17. stoletju polagoma razpadel v razvaline. Od nekdanjih 30 cerkva in kapelic so danes za bogoslužje uporabne še katedrala, tri cerkve in dve kapelici. Palače so danes, v kolikor jih niso podjetni Dunajčani restavrirali v — hotele, kup razvalin in v nekdanjih cerkvah in kapelicah se je nastanila obrt ali pa so s pročelji, na katerih so čitljivi še latinski nadpisi »domus domini«, vhodišča v privatne hiše. Od nekdanjih 12.000 prebivalcev jih v teh razvalinah kljubuje še, reci in piši 800 Rabljancev. Sic transit gloria mundi.

Toda vprav te razvaline, ta pestrost nametanega kamenja, te zevajoče odprtine in zazidana okna in vrata — so privlačnost, ki jo je znala vpoštevati svetovna slikarska umetnost. Američani, Angleži, pred vsemi pa Nemci in Avstrijci in tudi naš rojak major Marčič so tekmovali med seboj, kdo bolše pokaže impozantnost — minljivosti.

Rab je danes ob obalah moderniziran eldorado za tujce, moderniziran, vkolikor pridejo v poštev različni udobno urejeni hoteli, penzijoni, kopališča, negovani parki, lepo urejena pota v okolici mesta in — nad vse prijazno in ljubeznivo prebivalstvo.

Za nas Slovence prideta, po mojem mnenju, v prvi vrsti v poštev hotela »Slavija« in »Marjan«, ki ju vodi prikupni Trogirčan Ante Filipini, mož izredne vljudnosti in uglajenosti.

Letos pričakujejo velik naval tujcev in bi priporočal, da bi si že vnaprej rezervirali prostore oni, ki nameravajo to leto na Rab.

Trdim, da nas Slovence tu še najbolj »obrajtajo«, da nas smatrajo za najboljše goste in — last non least — poznavalce dobre kapljice. Pa kdo se pri sladkem in cenenem vinu (3—6 Din liter) ne bi potopil v hipnotični stan pozabljenja vse bede in trpljenja! Tam gori »pri tičku na gričku« (Pende) pa nam nudi najboljše vino in pristno kranjsko kuhinjo Kranjica gdč. Melikova.

Aprilsko vreme je bilo z izjemo nekoliko »burnih« dni prav zadovoljivo.

Preteklo soboto je Rab posetil prevzv. g. vladika dr. Srebrnič. Nekaj neodgovornih elementov ga je skušalo sicer izzvižgati, toda vseskozi ljudomila osebnost g. škofa je poskus motenja zatrla v kali. V nedeljo se je pod njegovim vodstvom vršila impozantna vsakoletna procesija »za blagoslov božji«, ki se je je udeležilo nad 3000 prebivalcev iz okolišnih vasi — Mundanije, Kompora, Št. Petrske Drage, Banjola, Barbata in Koštela — z banderi, križi, svečami. Ob 10 je bila pontifikalna maša v katedrali in potem se je birma delila meščanom.

Pred vhodom v luko deluje že nekaj dni »gliboder«, da poglobi morsko dno na 8 metrov globine.

V nedeljo je prispelo sem 150 Dunajčanov. Kopalna sezona se je začela.

Vožnja z avtobusom od Ljubljane do Sušaka in nazaj stane Din 225, po morju pa Din 128. Dnevna penzija je v imenovanih hotelih 65—70 Din.

Koledar

Torek, 9. maja: Gregorij Nacijan, škof, cerkveni učenik. — Ščip ob 23.04. Herschel napoveduje spremenljivo vreme.

Novi grobovi

† **Gospa Marija Obrekar**, roj. Peterca, je 7. maja umrla na svojem domu v Hranilniški ulici 7. Pogreb bo danes ob pol 6 popoldne. Naj ji sveti večna luč! Svojcem naše sožalje!

† **Ivan Prek.** Dne 7. maja je umrl v ljubljanski bolnišnici g. Ivan **Prek**, trgovski poslovodja. Pokopan bo danes ob štirih popoldne. Naj mu sveti večna luč! Žalujočim svojcem naše iskreno sožalje!

† **Jožef Adamič.** Na Blatu 6 pri Grosupljem je 7. maja izdihnil svojo dušo ondotni posestnik g. Jožef Adamič. Pokopali ga bodo danes ob 9 dopoldne v Gatini. Naj počiva v miru! Svojcem, ki za njim žalujejo, izrekamo globoko sožalje!

Osebne vesti

= **Imenovani** so za poveljnika 2. bataljona 42. pešpolka peh. major Milan Čudina; za vršilca dolžnosti referenta veterinarstva poveljstva potiske div. oblasti vet. kap. I. razr. Sergij Delinc in za vršilca dolžnosti veterinarstva bregalniške div. oblasti vet. major Nikifor Kušnir ter v naši mornarici za vršilca dolžnosti poveljnika monitorja »Vardar« kap. korvete Vladimir Andoljšek; za vršilca dolžnosti poveljnik monitorja »Drava« kap. korvete Anton Debevec; za poveljnika torpiljarke »T 3« kap. korvete Leo Zakarija; za vršilca dolžnosti poveljnika podmornice »Nebojša« poročnik bojnega broda I. razr. Josip Černi in za vršilca dolžnosti poveljnika broda »Galeb« kap. korvete Zdenko Helenbach.

Ostale vesti

— **Subotiški škof dr. Budanovič tožen.** Iz Novega Sada poročajo, da so dr. Ignacij Pavlas in tovariši kot zastopniki sokolske župe v Novem Sadu vložili pri okr. sodišču tožbo zoper subotiškega škofa Ludvika Budanoviča, ker je dal prečitati znano pastirsko pismo. — Škof Budanovič je izjavil, da bo sam prišel k obravnavi.

— **Pogreb pokojnega Trontelj Ivota** bo v sredo, dne 10. t. m. ob 16 v Šmarju pri Grosupljem. Članstvu ODT je rezerviran Pečnikarjev avtobus, ki odpelje ob pol 15 izpred Mestnega doma. Po možnosti se je priglasiti naprej pri tovarišu Poljšaku, tel. 30-66.

PRI ONEMOGLOSTI IN UTRUJENOSTI CELEGA TELESA PRI STARIH OSEBAH.

Onemoglim in starejšim osebam toplo priporočamo: dajte si masirati telo s preparatom »ALGA« zvečer predno greste k počitku, in zjutraj predno vstanete. Zvečer po masaži Vam bo telo lahko, deležni boste globokega spanja, po katerem se boste odpočili in se okrepili. Zjutraj po masaži ostanite še nekaj časa v postelji. Ko vstanete, boste imeli ude gibčne, hojo lahko, telo bo kot prerojeno, občutili boste novo svežost, vedrost in življenjsko moč.

»ALGA« se dobiva povsod, 1 steklenica Din 14.—.

— **Žrtev nedeljskih pretepov.** Vse nič ne pomaga — vsak ponedeljek se znajde v ljubljanski bolnišnici vsaj ena žrtev rednih nedeljskih pretepov na deželi. Včeraj je v bolnišnico prišel 31-letni posestnikov sin Josip Lambergar z Brega pri Litiji. V nedeljo zvečer se je na cesti razvil fantovski pretep, v katerem je eden od fantov sunil Lambergarja z nožem v desno stran prsi. Rana je zelo velika, vendar pa zdravniki upajo, da ga bodo rešili. Lambergar ne more povedati, kateri izmed fantov ga je sunil z nožem. Orožniki preiskujejo dogodek.

— **Strel vasovalcev.** Iz Šmartna pri Ljubljani (občina Moste) so včeraj pripeljali v ljubljansko bolnišnico 22 letnega posestnikovega sina Ivana Miheliča. V noči na včeraj so okoli hiše Miheličevih voglarili neki fantje in Ivan Mihelič jih je hotel malo posvariti in odpraviti. Eden nadležnih vasovalcev pa je ustrelil v Miheliča. Strel je fanta zadel pod desno pazduho. Rana k sreči ni nevarna.

— **Oparjen otrok.** V vasi Polje pri Vodicah se je težje ponesrečil 4 letni zidarjev sinček Henrik Čebašek. Pred dnevi je šel mimo kotla, v katerem se je kuhalo perilo ter je prevrnil kotel nase. Dobil je hude opekline na obrazu. Zdravniki pravijo, da bo deček okreval.

— **Pri motenju prebave,** bolečinah v želodcu, gorečici, slabostih, glavobolu, migljanju pred očmi, razdraženosti živcev, pomanjkanju spanja, slabem počutju, nerazpoloženosti za delo povzroči naravna **»Franz-Josef«** grenčica odprtje telesa in poživi kroženje krvi. Poizkusi na vseučiliških klinikah so dognali, da so alkoholiki, ki so trpeli na želodčnem katarju po zavživanju **»Franz-Josef«** vode zopet dobili slast do jedi v razmerno kratki dobi. — **»Franz-Josef«**-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **Akademija gorenjskih meščanskih šol,** ki se je vršila v nedeljo 7. maja v telovadnici državne meščanske šole v Škofji Loki, se je v splošnem prav dobro obnesla. V dvaindvajsetih točkah prebogatega sporeda so učitelji in učenci pokazali marsikak uspeh in mnogo dobre volje. Precej številno občinstvo je deklamatorjem, pevcem in telovadcem darežljivo ploskalo. Zelo je ugajala zborna deklamacija Jeseničanov in njihova pesem: Polž se je ženit šel. Tudi Tržičani niso slabo peli, a navadnim zemljanom se je zdelo, da usta vendarle mal opreveč odpirajo. Izmed telovadnih točk je bil brez dvoma najlepši rajalni nastop uršulinskih učenk iz Škofje Loke. Videlo se je, da imajo zares kvalificirano učiteljico. Tudi njihovo ljubko dostojno obleko so vsi hvalili, dočim so mnogi obžalovali, zakaj so zlasti Jeseničanke nastopile v odločno prekratkih krilih in izvajale za deklice neprimerno vajo. — V interesu meščanskih šol bi bilo, da bi pri takih prireditvah poleg podobnega sporeda podali tudi kaj pristno in bistveno meščanskošolskega. — G. O.

— **Čebelarjem!** Uspeh čebelarstva ni odvisen samo od dobre letine, odvisen je v veliki meri tudi od znanja, katerega si je pridobil čebelar potom knjig ali izkušenj. Posebno vsem začetnikom priporočamo knjigo: Popolni nauk o čebelarstvu. III. izdaja, od našega čebelarskega mojstra Antona Janša. Knjiga ima veliko slik in obdelava v posebnem oddelku Žniderščičev (A-Ž) panj. Knjižica vsebuje vsa opravila, katera pridejo pri čebelarstvu v poštev, ob vsakem letnem času in vsaki priliki. Ima 134 strani in stane 24 Din. Onim pa, ki čebelarijo v Žniderščičevih panjih, priporočamo knjigo: Naš panj. Ta obsega popis in praktični navod, kako naj čebelarimo v njem. Po lastnih izkušnjah za slovenske čebelarje priredil A. Žniderščič, pojasnjeno s 107 podobami med besedilom. Cena nevezani knjigi 35 Din, vezani 40 Din. Obe je založila Jugoslov. knjigarna v Ljublj.

— **Pri poapnenju arterij** v možganih in srcu dosežemo pri vsakdanji uporabi male množine **»Franz Josefove«** vode iztrebljenje črevesa brez hudega pritiska.

Ptuj

Požar. V nedeljo, dne 7. t. m. ob 1 je izbruhnil požar na Bregu pri posestnici Alojziji Podhostnik. Zgorela je stara s slamo pokrita koča. Na kraj ne sreče so prihiteli gasilci iz Ptuja in Hajdine, ki so ogenj pogasili in preprečili, da se ni razširil na sosednja poslopja, sicer bi nastala katastrofa, ker so hiše ena blizu druge. Škoda ni velika in znaša okrog 15.000 Din, krita pa je le deloma z zavarovalnino. Vzrok požara ni znan.

Nezgode. Pri kopanju vinograda se je hudo ponesrečila 19 letna Antonija Levičnik, pos. hči iz Vržca pri Sv. Vidu. Padla je iz strmine v globoko jamo in se hudo poškodovala, zlomila si je tudi levo nogo pod kolenom. Mladenko so prepeljali v ptujsko bolnišnico. Hudo poškodoval se je tudi trgovec Zorko iz Zavrha pri Sv. Rupertu v Slov. gor. Vozil se je z dvokolesom od doma v Ptuj in pri nekem ovinku padel s kolesa tako nesrečno, da je moral iskati zdravniške pomoči.

Smrtna kosa. Umrl je v Ptuju obče priljubljen pekovski mojster Dragotin Horvatiček v 55. letu starosti. Blag mu spomin! Preostalim pa naše sožalje!

Krani

Sreča v nesreči. — V petek se je vračal iz službe na kolesu, po Gaštejskem klancu navzdol, podpreglednik finančne kontrole Vrtovec Leopold od kranjskega finančnega oddelka. Približno v zadnji tretjini klanca že blizu ovinka, se mu je naenkrat zlomilo ogrodje. Vrtovec je padel in obležal nezavesten. Z rešilnim avtomobilom so ga prepeljali v Kranj, kjer mu je dr. Bežič nudil prvo pomoč. Vrtovec ima hude bolečine in se zdravi v domači oskrbi. — Upati je, da resnejših posledic ne bo. Kaj lahko bi se pa bodisi on, bodisi kdo drugi v sličnem primeru ubil.

Koncert koroških pevcev. Ob priliki nedavno izborno uspele pevske turneje koroških Slovencev po Sloveniji, v Kranju niso priredili koncerta. - Možnost slišati koroške pevce pa se bo Kranjčanom nudila prihodnjo nedeljo, dne 14. maja. V Slovenijo pride del onih pevcev, ki so pozimi peli v Ljubljani in sicer 3 pevsik zbori iz Bilčovsa, Loge vasi in Šent. Ilja ob Vrbskem jezeru, 38 po številu. Pričakujemo, da bodo znali Kranjčani koroške pevce sprejeti v svojo sredo z vso ljubeznijo in prisrčnostjo, da se oddolže njihovemu trudu. Podrobnosti o koncertih bomo objavili.

Nova tekstilna tovarna na Primskovem. Znaik kažejo, da domača tekstilna industrija teži na Primskovo, kjer so zanjo podani ugodni pogoji. Ta teden se je vršil komisijski ogled na travniku poleg Vokarjevega boršta na Primskovem za novo tekstilno tovarno, ik jo bo gradil kranjski trgovec Anton Božič. Komisija se je o terenu zelo povoljno izrekla. Tovarna bo imela zaenkrat tkalnico in mogoče apreturo. — Z gradnjo se bo kmalu pričelo.

Skupno združenje obrtnikov v Kranju sporoča, da se bodo vajeniške preizkušnje vršile dne 8. junija. Priglase za preizkušnje je treba poslati združenju obrtnikov v Kranju najkasneje do 15. maja.

Hrastnik

V četrtek, dne 11. maja ob 18 bo v rudniški čaaklnici pod okriljem tukajšne PTL predavala zaščitna sestra PTD v Trbovljah, Pličeršek, o pomenu protituberkuloznega dispanzerja. Udeležite se predavanja polnoštevilno!

Celje

Proslava 50 letnice Obrtne nadaljevalne šole v Celju. V nedeljo je obrtno nadaljevalna šola v Celju praznovala svoj zlati jubilej. V ta namen je vodstvo organiziralo razstavo izdelkov učencev obrtnonadaljevalne šole v Obrtnem domu, ki je bila ves dan dobro obiskana. Popoldan pa se je vršila v mestnem gledališču slavnostna akademija, katere so se v velikem številu udeležili vsi obrtniški krogi. Proslavo je otvorila overtura, ki jo je izvajalo Celjsko godbeno društvo pod vodstvom kapelnika g. A. Kališnika. Nato je otvoril proslavo predsednik šolskega odbora obrtno-nadaljevalne šole, mestni načelnik celjski g. dr. A. Goričan, ki je čestital k zlatemu jubileju in želel šoli in vsem obrtnikom čim več uspeha pri delu. Sledila je deklamacija pesmi »K 50 letnici obrtno-nadaljevalne šole«, ki jo je spesnil učitelj g. Roš. Na dnevnem redu je bil nato nastop pevskega zbora obrtno-nadaljevalne šole, ki je menda edini te vrste v Sloveniji, če ne celo v Jugoslaviji. Nato so vajenke proizvajale rajalni nastop »Mladost — radost«. Zgodovinski razvoj celjske obrtno nadaljevalne šole v zadnjih 50 letih je podal v lepih obrisih njen vodja g. Joško Bizjak, ki vodi šolo od prevrata dalje in stopa sedaj v pokoj. Nato je pevski zbor zopet zapel tri pesmi, sledil je telovadni nastop vajencev in nato živa slika, ki je pokazala vajence in vajenke pri delu v šoli in mojstrovi delavnici. Cela proslava je pokazala, kaj zmore obrtniški stan v Celju in njegovi okolici. Slavnostne akademije se je udeležil tudi podban g. dr. O. Pirkmajer.

Profesorski izpit je napravil pred izpitno komisijo v Zagrebu za profesorja srednjih trgovskih šol 4. maja g. Dušan Beg, suplent na dvorazredni drž. trgovski šoli v Celju. Čestitamo!

Med potjo umrl. V nedeljo zvečer so se stepli v Hudi jami. Pri tem je dobil hujše poškodbe rudar Mirko Sadar. Avtoizvošček g. Adolf Herman ga je v ponedeljek ob 1.45 zjutraj pripeljal s svojim avtomobilom v celjsko bolnišnico. Ko je prišel na lice mesta, je [illegible] ugotovil, da je Sadar med potjo že umrl. Zaradi tega ga niso sprejeli v bolnišnico, temveč je bil prepeljan v mrtvašnico.

Požar. V nedeljo zvečer okrog pol 9 so iz mesta opazili, da gori nekje na Miklavževem hribu. Res je gorela na travniku poleg gozda pri posestvu gdčne Sanderli kopa slame. Okoličani so ogenj kmalu pogasili. V nevarnosti je bil tudi gozd. Celjskim ognjegascem, ki so prišli takoj k požaru, ni bilo treba stopiti v akcijo. Pravijo, da je najbrž nekdo vrgel v slamo konec cigarete.

Trbovlje

Smrt pobira. — V najlepši moški dobi star 34 let, je umrl mesar Podlogar Jože. Zavratna jetika je pretrgala nit življenja temu krepkemu možu, ki je bil veselega in blagega značaja. Umrl je lepo boguvdano, edino radi osirotele družine mu je bila težka ločitev. — Daleč od svoje domovine pa je izdihnil Rus Dimitrij Kešelov, ki je bil zaposlen pri tuk. rudniku kot jamomerec. Pobrala ga je težka želodčna bolezen v starosti 40 let. Ustanovil si je tukaj družino in se čisto udomačil. Bil je zelo dobrega in mehkega srca, kadar se je spomnil svoje daljne domovine je začel na glas jokati in se je od žalosti vrgel na zemljo. Naj bo obema mladima možema tukajšnja zemljica lahka! Pokoj njih dušam!

Naznanila

Članski sestanek združenih zasebnih in trgov. nameščencev. Drevi ob 8 se bo v dvorani Rokodelskega doma vršil sestanek članov društva združenih zasebnih in trgovskih nameščencev, h kateremu so vabljeni vse članice in člani. Na dnevnem redu je poročilo o programu društva, ki ga bo podal tov. Kremžar ter predavanje tov. Hartmana v pokojninskem zavarovanju. Ker je spored članskega zborovanja važen za vsakogar, naj člani ne zamude priti na sestanek svojega društva! Na svidenje!

Združenje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, vabi na članski sestanek, ki se bo vršil v petek 12. maja ob 20 v lastnem lokalu v »Kazini«, Kongresni trg 1-II. Na dnevnem redu je razgovor o programu Glavne skupščine in predlogih sekcije na tej skupščini, ki bo v dneh 4., 5. in 6. junija v Belgradu. Radi važnosti tega zborovanja vabljeno nujno vse članstvo.

Klub jugoslovanskih primorskih akademikov ima nocoj ob 20 sestanek s predavanjem: »Slovenci in razvoj Trsta«. Gledališka 12, pritličje. Radi važnega dnevnega reda pridite vsi!

Hčerko miljarderja so ugrabili

Amerika bi bila kmalu imela novo senzacijo, ki bi prav gotovo ne zaostajala za tisto, ki jo je zbudilo ugrabljenje Lindberghovega sinčka. V mestu Harwichu so ugrabili nečakinjo milijarderja Franca Mac Matha. Deklica je bila v šoli, ko je v torek popoldne zazvonil telefon pri voditeljici. Nekdo je javil, da bo prišel neki črnec, ki je v službi pri milijarderju Mac Mathu, po deklico, ker želijo svojci, da bi otrok prej prišel domov kakor navadno. In res čez nekaj časa se v šoli javi črnec, češ, da je prišel po deklico. Voditeljica je bila prepričana, da je pač vse v redu in je izročila deklico črncu. Črnec je takoj spravil otroka na avtomobil in z njim oddirjal.

Ko ni bilo otroka domov, so starši in stric takoj spoznali, da je bila deklica ugrabljena. Njen oče se je dobro spominjal, kakšna usoda je zadela Lindberghovega otroka in da so roparji končno otroka umorili, ker jih je pričela policija neusmiljeno zasledovati. Zato je v vseh večjih ameriških listih priobčil to-le izjavo: »Meni ni prav nič na tem, da bi bili roparji kaznovani, le svojo hčerko hočem nazaj. Obupan sem radi njene odsotnosti, zato sem pripravljen plačati primerno odkupnino, ki seveda ne sme presegati moje premoženjske moči.« Po tej objavi so roparji takoj stopili v stik z milijarderjem Mac Mathom in pričela so se pogajanja za odkupnino. Milijarder je plačal 80.000 dolarjev roparjem. Policija je seveda med tem časom z vso vnemo zasledovala roparje in že v soboto jih je zasledila ter aretirala. To sta brata Ciril in Kennet Buch. Na njunem domu je zaplenila še 60.000 dolarjev denarja, medtem ko sta roparja drugih 20.000 že spravila na varno ali pa zapravila. Staršem so že vrnili hčerko.

Dr. Brüning je bil izvoljen za načelnika centruma, ki ga je doslej vodil prelat Kaas.

Križev pot katoliškega škofa v Rusiji

Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« je te dni prineslo v svojem uradnem delu kratko notico, da je sv. oče sprejel v avdijenci apostolskega upravitelja v Mohilevu, škofa Boleslava Sloskana. Ta avdijenca je vzbudila toliko večjo pozornost, ker je sledila takoj po škofovem prihodu v Rim. Njegov prihod je bil naznanjen.

Škofa Sloskana so boljševiki preganjali zaradi njegovega verskega prepričanja 6 let, zato ni čuda, da se je na postaji ob njegovem prihodu zbralo vse polno najvišjih dostojanstvenikov, med njimi tudi vatikanski ceremonijalni mojster, ki je imel od sv. očeta nalog, da pozdravi nenavadnega gosta. Sv. oče se je njegovega prihoda tako razveselil, da bi bil rad sam šel na postajo. Na postajo je prišel tudi škof D'Herbigny, predsednik papeške komisije za Rusijo, ki je leta 1926 posvetil Sloskana za škofa; tudi člani ruskega kolegija so pričakovali svojega rojaka. Kmalu po njegovi posvetitvi so ga septembra 1926 boljševiki aretirali in ga obsodili na večletno prisiljeno delo na otokih Solowkih. Že leta 1928 je skušala letska vlada doseči njegovo oprostitev. Boljševiki bi ga bili tudi izpustili, toda stavili so pogoj, da mora Sloskan zapustiti Rusijo. Tega pogoja pa škof ni hotel sprejeti. Leta 1930 je bil izpuščen na svobodo, toda že tretji dan po svečanem sprejemu v Mohilewu so ga že zopet aretirali in izgnali v Sibirijo. Šele, ko je letska vlada aretirala nekega sovjetskega uradnika na letskih tleh, je Moskva izpustila v zameno škofa Sloskana. Da bi sovjetska vlada pripravila škofa k temu, da bi zapustil Rusijo, mu je dala sporočiti, da je tudi želja sv. očeta, da zapusti Rusijo. Šele ko je škof Sloskan prispel na Poljsko, je zvedel, da so ga boljševiki varali; kajti nikakor ni bilo res, da je sv. oče izrekel omenjeno željo. Priznanje za njegove velike zasluge za katoliško cerkev ga je sv. oče imenoval za škof. asistenta svete stolice in ga povabil, naj prisostvuje slovesnosti ob začetku svetega leta.

Odlikovanje hribov v Italiji

Skupina italijanskih smučarjev v spremstvu oblasti iz Aoste je postavila na vrhu hriba Teodula (3500 m) tri velikanske jeklene črke, ki tvorijo besedo »Dux«. Po končanem delu je blagoslovil duhovnik spomenik in opravil mašo na prostem. Fašisti so sklenili, da bodo kmalu zaznamovali na isti način vse italijanske obmejne vrhove.

Rdeči dež tudi nad Italijo

Tudi v Ljubljani so pretekli teden mnogi opazili nenavaden dež. Posebno na dežnikih si lahko opazil ostanke rdečkastega blata, ki je padalo obenem z dežjem izpod neba. O tem pojavu so poročali tudi iz drugih krajev naše države. Zanimivo je, da je takšen dež padal tudi v nekaterih mestih po Italiji. Italijanski meteorološki uradi poročajo o tem naslednje:

V Faenzi so v četrtek okoli 10 meščani s strahom opazili, kako je vse nebo nenadoma potemnelo in zadobilo temnordečo barvo. Tudi svetloba ni bila več brezbarvna, temveč vsi predmeti so bili temnordeči. Splošno so vsi napovedovali nenaden mrk solnca. Podobne nebesne izpremembe se v teh krajih nikdo ne spominja. Tedaj je pričel padati močan dež, pomešan z blatom, ki je bilo temnordečkaste barve. Pojav je trajal samo nekaj minut, tako da ga vsi niso opazili. Šele pozneje so prispela poročila z dežele; kmetje so namreč opazili, da je dež vsa drevesa rdeče pobarval in si niso mogli razlagati tega pojava.

Bendandijeva meteorološka opazovalnica je ta pojav kmalu razložila; viharji so v afriških pustinjah dvignili ogromne mase peska in ga prignali nad Evropo. Ta pesek je pozneje, pomešan z vodo, omehčal blato in pričel padati z dežjem na zemljo. Ta pojav so opazili tudi ob 10 v mestu Imola. Značilno pa je, da je rdeči dež padal v Brescii v Zgornji Italiji šele ob 18.30. V mestu samem in okolici je ta dež padal mnogo več časa kakor drugod, to je okoli 10 minut.

Mussolini izroča časo nemškemu poročniku Sahli, ki si jo je priboril pri mednarodni konjski tekmi (skakanje čez ovire) prvo darilo, to je »Mussolinijevo čašo«.

O, kako zanimivo! Ali ste v resnici ravnatelj jetnišnice? Ali ste tu začeli kariero od spodaj navzgor ali kako ste postali ravnatelj?

*

Šofer: Vožnja stane 30 dinarjev; prtljago prepeljem brezplačno.

Potnik: Potem pa vzemite mojo prtljago, jaz pojdem peš.

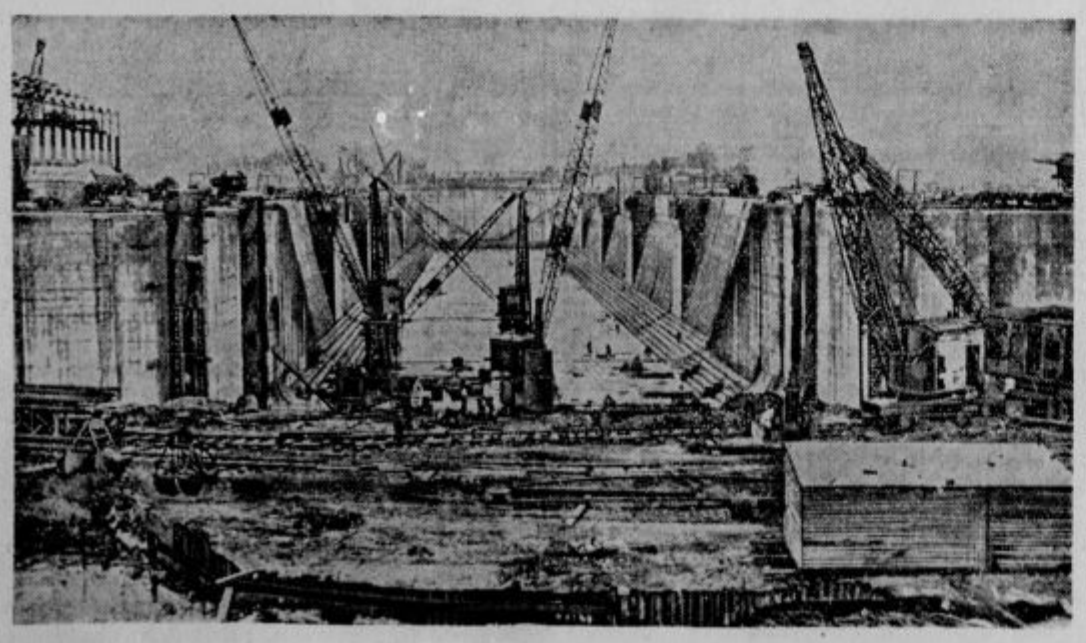

V Southamptonu so dogradili velikanski dok, ki bo 1200 čevljev dolg, 135 čevljev širok in 48 čevljev globok. Odrinil bo 270.000 ton vode. To bo največji dok na svetu.

V severno-ameriških državah Louisiana, Arkansas, Missouri in Illinois je divjal strašen vihar, to je tornado. Posebno hudo je bilo poškodovano mesto Minden v državi Louisiana, kjer je zgubilo 80 ljudi življenje. Stvarna škoda je tudi ogromna in znaša več milijonov dolarjev. Na sliki prizor iz mesta Minden.

Karlovška sinoda se upira Moskvi

Uporniki izstopilo iz ruske cerkve

Del ruske cerkve v emigraciji se je zatekel pod varstvo carigrajskega patriarha in pretrgal vezi z moskovsko nadoblastjo. To so pristaši nadškofa Eulogija (v Parizu). A razen tega obstoji še »Antonijeva struja«, katere voditelji z metropolitom Antonijem na čelu so ustanovili cerkveno sinodo v Sr. Karlovcih. Moskovski patriarh Tihon je leta 1922 razpustil karlovško cerkveno upravo. Toda begunci so mu odrekli pokorščino, češ da je patriarhova moskovska sinoda pod boljševiškim pritiskom. Kljub temu še vedno ni prišlo do javnega preloma, ki so ga tvegali »Eulogijanci«. **Vsled tega je poslal sedanji varuh moskovskega patriarhovega prestola Sergij, metropolit nižegorodski, zdaj vnovič obširno pismo srbskemu patriarhu Varnavi. Sklicuje se na stalno bratsko razmerje med ruskimi in srbskimi cerkvenimi krogi ter ga prosi za dobrohotno posredovanje pri karlovških upornikih.** Škofi-begunci, ki so zapustili svoje dioceze, a ne marajo odložiti naslovov in pravic, hočejo baje proglasiti karlovško sinodo za najvišjo rusko cerkveno oblast tudi za sovjetsko področje in celo mislijo na volitve ruskega patriarha. Metropolit Sergij poziva Karlovčane, naj prijavijo do 9. maja t. l. ali pokorščino ali pa izstop iz ruske cerkve. Na to bo o zadevi razpravljalo cerkveno sodišče v Moskvi, a poprej bo metropolit po potrebi lahko začasno izobčil uporne nadpastirje v emigraciji ter jim prepovedal maševanj. Ta ukaz ima štev. 311, je spisan v Moskvi, dne 23. marca t. l. in potrjen po Petru, kolomenskem škofu, tajniku moskovske patriarhove sv. sinode.

Lord prodaja poljske pridelke na trgu

Londonski listi veliko pišejo o »znamenju časa«, ki razburja starokopitno Angleško. Baronet sir George Beaumont dnevno obiskuje trg mestu Ashbyju in lastnoročno prodaja solato pa cvetke iz lastnega vrta: Njegov grad leži blizu mesta. — Kaj bi se sramoval? — je rekel lord dopisniku, — če potrebujejo ljudje moje blago, jim rad postrežem, ker rabim denar, da bom plačal zemljiški davek. Ali bi bilo nemara boljše, če bi mi prodali graščino na dražbi radi zaostalih davkov! Včeraj sem v teku ene ure vnovčil 11 funtov sterlingov. Kupčija dobro gre, ker sem se na Francoskem naučil vrtnarstva. Če bi prodajal vse cvetlice, ki jih imam, bi zaslužil še več, a ne maram opustošiti svojega vrta. Trgovec nikoli ne bom postal, ker bi najrajši obdržal vse lepe stvari doma.

Mussolinijeva časa.

Polkovnik I. polka sporoča pretužno vest, da je poginil kozel Taffy V.

Nedavno smo priobčili sliko kozla I. waleskega polka v Cardiffu, ki je na veliko žalost vojakov poginil. Polkovnik Lintown je omenil ta dogodek v dnevnem povelju, ki so ga ponatisnili vsi angleški listi: »Polkovnik I. waleskega polka sporoča žalostno vest, da je poginil kozel »Taffy V«, ki ga je polku podaril leta 1920. nj. veličanstvo kralj v dokaz svoje naklonjenosti in z željo, da bi prinašal srečo«. Kralj je osebno izbral Taffyja iz svoje črede v Windsoru. Kozel je spremljal polk pri vseh dogodkih in je bil nekoč celo kaznovan radi prestopka zoper strogo vojaško disciplino. To se je zgodilo o priliki pregleda na dan praznika waleskega polka. Godba je pričela koračnico, vojaki so se postavili v vrste, a kozel je mirno ležal naprej in ga nihče ni mogel zganiti. Tako je izobtal Taffy od pregleda in se ni zmenil za povelje: »Vse moštvo razen bolnikov mora biti navzoče«. Kot upornik je prejel tri dni zapora. A zvečer istega dne je bil pomiloščen. Izkazalo se je, da je ležal v bolnišnici major Sarnes, kozlov varuh. Taffy ni maral nikamor brez svojega prijatelja in pokrovitelja.

Z bombami nad upornike!

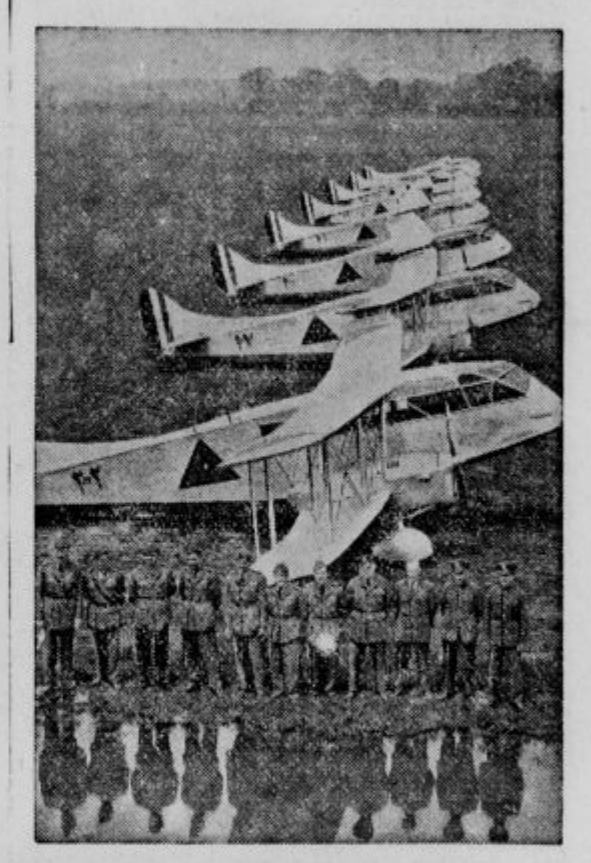

Vlada Iraka je naročila na Angleškem osem velikih letal, s katerimi hoče ukrotiti kurdske upornike. Vsko letalo je oboroženo s tremi strojnicami, in lahko nese s seboj 10 stotov bomb. Posadka vsakega letala šteje 6 mož; letala so oskrbljena z oddajno in sprejemno radijsko postajo. — Na sliki angleški in iraški častniki pred dvigom iz pristanišča Hatfield.

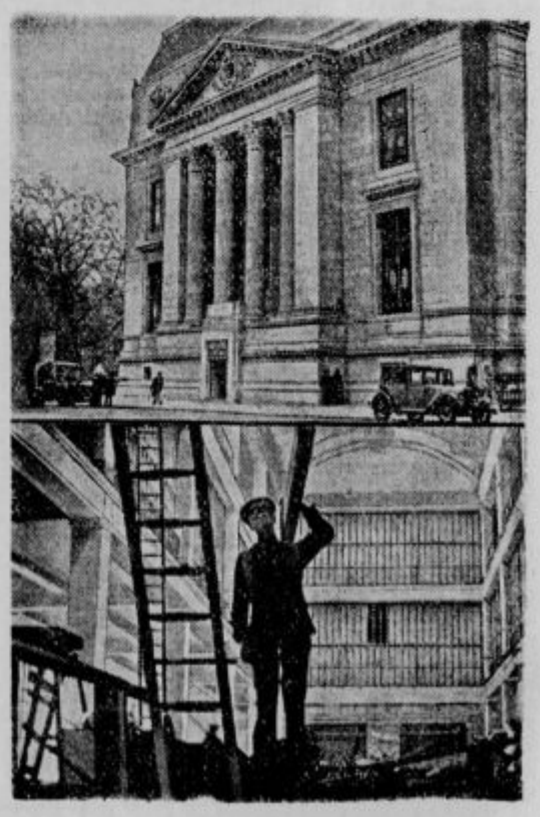

V Londonu naglo pripravljajo vse potrebno za svetovno gospodarsko konferenco, ki se bo začela 12. junija v geološkem muzeju. V London prispe 1500 odposlancev 60 držav. Konferenčno dvorano v muzeju (spodaj) morajo popolnoma predelati.

Statistika bank za 1931

V Privr. pregledu objavlja prof. Rosenberg sumarične statistične podatke o naših bankah v letu 1931.

Število bank na deln. podlagi je znašalo l. 1929 637 z 272 podružnicami. Statistika za 1930 navaja 659 bank, za 1931 pa 639 z 254 podružnicami. Največ bank po številu je v donavski banovini 174 in v savski 104, vendar so po kapitalu najmočnejše belgrajske banke 1.463.0, po vlogah pa savske banovine z bilančno vsoto 7.252.3 milj. Din.

Glavne bilančne postavke so bile naslednje (v milj. Din):

	1929	1930	1931
gotovina	1.467.3	1.668.7	1.034.8
menice	5.250.0	5.595.9	5.327.9
lombard	346.8	497.4	209.9
hipo. posojilo	290.9	710.2	1.039.5
tekoči računi	7.593.1	7.071.1	6.065.8
dolžniki	—	1.336.0	1.041.7
efekti	1.018.0	1.292.2	1.196.4
nepremičnine	794.1	804.4	822.7

Inventar je znašal 1929 35.1, 1930 37.3 in 1931 31.7 milj. Din; ostala aktiva znašajo: 1929 702.4, 1930 1189.0 in 1931 1549.1.

Pasivne postavke so te-le:

	1929	1930	1931
glavnica	2.192.8	2.957.8	2.968.2
rezerve	759.0	818.2	766.9
vloge na knj.	6.860.5	7.584.8	6.867.7
vloge tek. rač.	2.483.7	2.709.3	1.936.4
tekoči računi	3.841.4	2.909.6	2.145.7
upniki	—	954.1	784.2
reeskont	671.3	738.1	1.335.8

Med ostalimi pasivi so znašali akcepti 74.1 (72.9), hipoteke 38.6 (41.0), uslužb. pok. skladi 129.8 (105.4), ostalo 1.272.2 (1.311.2) milj.

Bilančna vsota je od 1929 na 1930 narasla od 18.419.1 milj. na 20.202.3, l. 1931 pa je padla na 18.319.5 milj.

Pregled gibanja vlog po banovinah kaže, da so vloge relativno najbolj padle v drinski banovini (36%) in vrbaski za 30%. V Zagrebu so padle za 12%, v Sloveniji pa za 13.9%.

Hranilne vloge 56 regul. hranilnic so se v l. 1929 povečale na 1.642.5 milj., l. 1930 na 1.833.8 in l. 1931 na 2.288.95 milj.

Čisti dobiček vseh bank je znašal l. 1930 279.8, izguba pa 24.2 milj., l. 1931 je bilo dobička 206.1, izgube pa 32.1 milj. Din.

Vloge v Sloveniji so znašale po tej statistiki pri 13 bankah s 30 podružnicami l. 1931 899.1 milj., 1930 pa še 1.044.1 milj. Naša statistika vlog regulativnih hranilnic kaže v l. 1931 prirastek od 1.182.1 milj. konec 1930 na 1.269.1 milj. Din konec leta 1931.

Zborovanje kmet. strokovnjakov

Da se pripravijo na veliki zbor Združenja jsl. agronomov, ki bo meseca junija v Sarajevu, so slovenski agronomi sklicali svoj redni občni zbor za 6. t. m. v Ljubljano.

V Sarajevu bodo obravnavali vprašanja organizacije jugoslovanskega kmetijstva na povsem zadružni podlagi. V ta namen morajo agronomi iz poedinih banovin predočiti točno sliko sedanjega stanja kmetijskega zadružništva. Zbor 500 agronomov iz vseh delov naše države bo skušal izdelati na podlagi poedinih referatov splošne smernice za povzdigo našega kmetijstva in zaprositi merodajne faktorje, da iščejo izhod iz današnje agrarne krize v zadružni ideji.

Zborovanje je otvoril predsednik inž. Teržan in predlagal, da se pošlje udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in pozdravni brzojavki g. ministru Demetroviču in g. banu dr. Marušiču. Nato je prešel na razpravljanje dnevnega reda, v katerem je predvsem poderčtal razne intervencije na merodajnih mestih, v korist reduciranih kolegov. Od merodajnih je sekcija dobila zagotovilo, da se bodo agronomi prvenstveno upoštevali. Žal pa imamo premalo kvalificiranih agronomov, da bi lahko zasedli vsa razpoložljiva mesta. Zato se mora tolerirati provizorij, da se mesta predvidena za kmetijske inženjerje zasedejo z neakademiki.

(Kolikor je znano, je bilo lani v dravski banovini odpuščenih pet agronomov, dva pa sta bila predčasno upokojena. Ali jih je torej preveč ali premalo.? Op. ur.)

Interveniralo se bo radi staža, da se šteje v službena leta. Sekcija bo stopila v stik radi zamene praktikantov s Čehi in Poljaki. Nadalje se udeleži velike kmetijske razstave v Varšavi. Ker se je zopet pojavilo vprašanje kompetence pospeševanja in nadzorstva konjereje, je občni zbor sestavil konkretne predloge za sarajevsko skupščino. Da agronome cele države upozna z gospodarskim stanjem Slovenije, bo sekcija izdala zbornik o kmetijstvu Slovenije z vodičem po Sloveniji.

Novi odbor tvorijo: predsednik inž. Teržan Pepo, podpredsednik inž. Zidanšek Josip, tajnik in blagajnik inž. Jelačin Ivo; odborniki: inž. Ferlinc Bogdan, inž. Rataj Janko, inž. Sadar Vinko, inž. Šabec Srečko, inž. Zaplotnik Ivan. Nadzornika sta inž. Petkovšek Valentin in inž. Kranjc Ivan, namestnika pa inž. Mikuž Fran in inž. Zupanič Ivo. Delegat za glavni odbor U. J. A. je inž. Pepo Tržan, namestnik pa inž. Sadar Vinko.

Na koncu je predsednik apeliral na stanovsko, kolegijalno in akademsko zavednost članov.

Poštna hranilnica v aprilu

Število čekovnih računov se je v aprilu povečalo za 124 in tako doseglo konec meseca 22.354. Prometa je bilo 4.581.1 milj. (v marcu 4.970.9), od tega brez gotovine 47.89 (49.100%. Zmanjšanje je pripisovati zlasti manjšemu prometu brez gotovine, kar pomeni, da interesenti svoja imetja takoj izpreminjajo v gotovino, katero potrebujejo za svoje blagajne.

Vloge nadalje padajo: v začetku januarja so znašale 944.5 milj., konec meseca pa 888.2 milj, v februarju so se povečale na 895.5, v marcu pa so padle na 875.8, sedaj pa na 844.9 milj.

Število vlagateljev se je povečalo za 2827 na 231.242, vloge pa za 6.3 na 473.9 milj. V začetku leta so znašale samo 442.7 milj. Din.

Indeks cen Narodne banke je v aprilu nekoliko padel. Znašal je v posameznih skupinah: rastlinski proizvodi 62.8 (marec 61.7), živalski proizvodi 56.2 (58.0), mineralije 75.7 (75.5), ind. 72.7 (73.6), skupni 66.3 (66.0), izvozni 57.6 (58.3), uvozni 76.1 (76.2). Narasle so cene suhih sliv, pšenice, ovac, zaklane živine itd. Padle pa so cene govejim kožam, fižolu, konoplji, ovsu, ječmenu, jajcem, prašičem, drvam in predivom.

Trgovinski glasnik, dnevnik v Belgradu, glasilo Belgrajske trgovske omladine, je začasno prenehal izhajati.

Borza

Dne 8. maja 1933.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali nespremenjeni tečaji Berlina, Curiha in Prage. Popustila sta le Newyork in Pariz, dočim so ostale devize narasle.

Avstrijski šiling je notiral v Ljubljani 8.40, v Zagrebu 8.45—8.55, v Belgradu 8.40—8.50.

Grški boni so notirali v Zagrebu 41 bl., v Belgradu 42 den.

Ljubljana. Amsterdam 2306.51—2317.87, Berlin 1350.14—1360.94, Bruselj 800.24—804.18, Curih 1108.35—1113.85, London 193.64—195.24, Newyork 4819.37—4847.63, Pariz 225.82—226.94, Praga 170.90—171.76, Trst 298.79—301.19.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 53.793 Din.

Curih. Pariz 20.38, London 17.38, Newyork 436, Bruselj 72.20, Milan 27.05, Madrid 44.325, Amsterdam 208.10, Berlin 122, Dunaj 73 (56.75), Stockholm 90.50, Oslo 89.10, Kopenhagen 78, Praga 15.32, Varšava 58.05, Atene 3, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.08

Vrednostni papirji

Tendenca za državne papirje je bila slabejša in so deloma tečaji popustili. Promet je bil zelo slab, saj je bilo na zagrebški borzi zaključenih komaj 100 kom. vojne škode. Nadalje je bilo zaključenih 5 delnic Narodne banke, 50 delnic osješke sladkorne tovarne in 20 Trboveljske.

Ljubljana. 7% inv. pos. 42—43, agrarji 23 den., vojna škoda 190 den., begl. obv. 31 den., 8% Bler. pos. 32—35, 7% Bler. pos. 31—33, 7% pos. Drž. hip. banke 41—44.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 42—43, agrarji 23 den., vojna škoda 190—192 (190), 6% begl. obv. 31—32, 8% Bler. pos. 32—35, 7% Bler. pos. 31—32.50, 7% pos. DHB 41—42.50. — Delnice: Narodna banka 3.500—3.600 (3550), Priv. agr. banka 192—196, Šečerana Osjek 150—165 (170, 160), Impeks 500, Trboveljska 160—170 (160).

Belgrad. Narodna banka 3630 den. (3650), Priv. agr. banka 198—200 (200, 198), 7% inv. pos. 42—43, agrarji zaklj. 23.50, vojna škoda 188—190 (188), 6% begl. obv. 31.70—31.80 (31.75, 31.60), 7% Bler. pos. 32 bl., 7% pos. DHB 42 den.

Dunaj. Don. sav. jadr. 57.10, Aussiger Chemische 165, Alpine 13.85, Trboveljska 17.70, Prager Eisen 205, Rima Murany 23.65.

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu nadalje čvrst. Zaključena je bila danes pšenica: ban. 77 kg po 235—237.50, bč. pa po 232.50—235, za prekmursko so zahtevali 250 fko. nakl. post., za moko pa 360, 375 in več po kakovosti in mlinu.

V Ljubljani so se danes zvišale cene pšenici za 5 par pri kg; notacije so bile naslednje:

Ljubljana. Pšenica bč. 76 kg 112.50—115, 77 kg 295—297.50, koruza času primerno suha 112.50—115, za maj 120—122.50, moka bč. 0g 425—430, ban. 435—440.

Novi Sad. Pšenica bč. okol. Sombor, Novi Sad, sred. bač., gornja, sremska, bač. ladja Begej 222.50—225, bč. potiska 225—227.50, bč. ladja Tisa 225—227.50, gor. ban. 220—222.50. — Koruza bč., sremska 61—63, bč., sr. junij, julij 65—67, slav. 63—64, bač. ladja Sava 66—68, bač. ladja Begej 67—69, bač. ladji Donav in Tisa 68—70. — Moka bač., ban. št. 0g, 0gg 355—365, 2 335—355, 5 315—325, 6 285—290, 7 175—185, 8 65—67.50. — Ostalo neizpremenjeno. Tendenca za koruzo čvrsta, za ostalo neizpremenjena. Promet 68 vagonov.

Budimpešta. Tendenca prijazna. Promet slab. Pšenica maj 12.25—12.33, zaklj. 12.35—12.36, junij 12.37—12.45, zaklj. 12.48—12.49, okt. 11.72—11.87, zaklj. 11.78—11.79. — Rž maj 6.70, zaklj. 6.75—6.78, junij 6.85—6.92, zaklj. 6.95—6.98, okt. 7.80—7.90, zaklj. 7.84—.86. — Koruza maj 7.02—7.06, zaklj. 7.08—7.10, julij 7.38—7.42, zaklj. 7.32—7.43, avg. 7.60—7.66, zaklj. 7.65—7.66.

Živina

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Ed. Saborsky & Co., Dunaj.) Prignanih je bilo 2041 goved, iz Jugoslavije 113, na kontumačnem trgu pa je bilo 10 goved. Cene: voli najboljši 1.55—1.58, I. 1.28—1.40, II. 1.05—1.25, III. 0.85—0.95; krave I. 1.0—1.10, II. 0.90—0.95; biki 0.95—1.12; klavna živina 0.65—0.84. Tendenca medla, cene so ostale neizpremenjene.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Torek, 9. maja: 11.15 Šolska ura: O radio postaji Ljubljana (ing. Marij Osana) — 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 18.00 Salonski kvintet — 19.00 Nemščina (dr. Grafenauer) — 19.30 Gospodinja kot konsument (ga. Kraigherjeva) — 20.00 Glasbeno predavanje: Na pragu novejše glasbe (dr. Dolinar) — 20.30 Komorni trio. Izvajajo gg. prof. Jeraj, Korošec, Šušteršič — 21.30 Čas, poročila — 21.45 Prenos iz kavarne Zvezda.

Sreda, 10. maja. 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.30 Otroški kotiček (Manca Komanova) — 18.00 Angleške plošče — 18.30 Junaki današnjega časa (P. Kunaver) — 19.00 Ruščina (dr. Preobraženskij) — 19.30 Literarna ura: Knjiga in čitatelj (Miran Jarc) — 20.00 Senat kraljevine Jugoslavije (dr. V. Ravnihar) — 20.30 Tamburaški sekstet — 21.30 Čas, poročila — 22.00 Gdč. Zupanova poje ob spremljevanju salonskega kvinteta.

Drugi programi:

Torek, 9. maja:

Zagreb: 20.00 Komorni večer — **Milano:** 21.00 Varietejski program — **London:** 20.40 Roni kavalir, opera (Strauss) — **Stuttgart:** 21.30 Švabsko-germanska narodna glasba — **Leipzig:** 20.00 Josef Heidn: Letni časi — **Suisse Romande:** 21.00 Koncert radio orkestra — **Belgrad:** 19.30 Vokalni koncert g. Vlada Popoviča, člana belgrajske opere — 20.10 Brahmsov koncert —

Sreda, 10. maja:

Zagreb. 20.00 Koncert mandolinskega in kitaro orkestra grafikov — 21.00 Koncert radio orkestra — 20.00 Poročila — 22.10 Plesna glasba jazz orkestra. — **Milano:** 20.30 Komedija — Koncert orkestra. — **Brno:** 19.25 Ukrajinske pesmi. — **London:** 20.00 Koncert lahke glasbe — 21.15 Londonski glasbeni festival. — **Stuttgart:** 20.20 Johann Brahmsov koncert. **Leipzig:** 20.15 Večerni koncert orkestra. — **Bukarešt:** 20.20 Koncert radio orkestra. — **Suisse Romande:** 21.00 Koncert poljudne glasbe — 21.15 Pesmi. — **Belgrad:** 20.30 Klavirski koncert — 21.10 Vokalni koncert gospe Evgenije Valjani. — **Rim:** 20.45 Germanija, opera. — **Praga:** 19.15 Gledališki večer — 20.15 Slavnostni koncert. — **Dunaj:** 20.40 Večer melodram. — **Budapest:** 20.00 Spominsko slavje, pester koncert. — **Varšava:** 20.00 Romunski večer.

Sport

V nedeljo je bilo precej važnih tekem v tu- in inozemstvu, le žal, da moramo zaznamovati na celi črti same poraze, in sicer na eni strani za naš lokalni ljubljanski in slovenski sport, na drugi strani pa za naše reprezentance. Začnimo kar doma in videli bomo, da je res tako. V Ljubljani sta se srečala

Železničar (Maribor) in Ilirija

v zadnji nogometni tekmi za prvenstvo LNP, v kateri je Ilirija podlegla Mariborčanom z rezultatom 1 : 0. Vsakdo je bil prepričan, da bo Ilirija na svojih tleh in napram Železničarju dosegla vsaj neodločen rezultat, četudi so največji pesimisti prerokovali to, kar se je zgodilo. In to je tem manj razumljivo, če pomislimo, da so vsi dobro vedeli, da z izgubo zadnje tekme belo-zelenih ne izgube samo dveh točk, temveč zasedejo zadnje mesto v tabeli in padejo celo v 2. razred. In tudi pregrupacija moštva z mlajšimi močmi ni mogla tega preprečiti. Ako bi se to zgodilo enkrat ali dvakrat, bi bilo to pripisovati zgolj slučaju, oziroma indisponiranosti enajstorice, toda to se je v zadnjem času redno ponavljalo in nazadovanje nekdaj tako cvetočega nogometa v tem sportnem klubu je tako vidno, da padec ne bo škodil samo Iliriji, temveč tudi drugim. V interesu ne samo ilirijanskega, temveč vsega našega sporta, zlasti nogometa, pa je, da se spravi cel pokret v pravo smer in da bo ilirijanski nogomet zavzemal tako odlično mesto v našem sportu, kakor ga je svoječasno. To ni želja samo ožjih pristašev Ilirije, ampak vseh pravih in poštenih sportnikov. Na vodstvu belo-zelenih pa je, da se to uresniči. — Vrstni red je naslednji: 1. Maribor z 9 točkami, 2. Rapid z 8 točkami, 3. Železničar s 5 točkami in Ilirija s 4 točkami.

Drugi poraz je doživel naš nogomet v tekmi med

Concordijo in Mariborom,

v kateri je bivši državni prvak odpravil prvaka LNP s 5 : 2. Concordija ni dala vsega iz sebe, igrala je preveč komodno, tehnično je prekašala Mariborčane, ni pa bila v veliki premoči.

Tretji poraz, ki ga imamo beležiti, pa je doživela naša državna reprezentanca v Curihu. Nogometna tekma med

Švico in Jugoslavijo

je izpadla v korist Švice z rezultatom 4 : 1 (2 : 1). Krivdo za ta poraz je pripisovati sestavi reprezentance. Gledalcev je bilo nad 20.000, med tekmo pa je skoraj ves čas deževalo.

Tudi naši tenis-igralci so bili poraženi v Florenci, kjer so se v tridnevni borbi za Davisov pokal borili z Italijani. Tenis tekma med

Italijo in Jugoslavijo

je končala 4 : 1 v prid Italije. Naše moštvo so tvorili Kukuljevič, Prinčec in Palada. Za letos torej izpademo iz tekmovanja za omenjeni pokal.

V Zagrebu so se pa vršile

motociklistične dirke.

Pri novincih (pet krogov, motorji do 350 cm) je zmagal Likar (Zagreb) v času 3:15; pri seniorjih (10 krogov) je bil prvi Höhnel (Avstrija) s časom 5:39. V dirki na pet krogov za motorje do 1200 ccm je zmagal Kopič (Zagreb) v času 3:04, v glavni dirki (10 krogov, motorji do 500 ccm) pa je postal prvak Crhounek (Belovar) s časom 5:35.

V Florenci so imeli preteklo nedeljo tudi meddržavno nogometno tekmo med

Italijo in Češkoslovaško,

v kateri je Italija premagala češko reprezentanco z 2 : 0 (2 : 0). Tekma se je odigrala v popolnoma razmočenem terenu ter je radi tega zelo trpela. Italijani so bili v premoči samo prvi polčas, dočim je bila igra v drugem delu izenačena.

PRVENSTVENA NOGOMETNA TEKMA SK JUGOSLAVIJA : SK LAŠKO.

V Celju sta se na igrišču pri Skalni kleti srečali v nedeljo v prvenstvenem boju moštvi SK Jugoslavija in SK Laško. Zmagalo je moštvo SK Laško v razmerju 6 : 2. Rezultat pomenja za Celje malo senzacijo, kajti splošno se je pričakovala zmaga Jugoslavije, ki je sicer nastopila oslabljena po odhodu treh članov k vojakom. Treba je poiskati vzrok tega neuspeha in razčistiti razmere v sekciji že zaradi publike, ki je bila nad potekom igre zelo razočarana. SK Laško je zmagalo zasluženo, bilo je stalno v lahni premoči. Sodil je gosp. Ochs.

★

Medklubske kolesarske dirke »Save« so se vršile v nedeljo na krožni progi Vnanje gorice—Notranje gorice—Log-Brezovica—Vnanje gorice s startom in ciljem v Vnanjih goricah. Dirke so se izvršile v najlepšem redu, le radi slabega vremena je prireditev trpela. Občinstva, ki je z zanimanjem sledilo poteku dirk, je bilo mnogo. Rezultati dirk so bili sledeči: — **Novinci — 1 krog — 14 km.** 1. Mravlje Vinko »Savica« Medvode v času 23:55. 2. Rozman Martin »Savica« Medvode v času 23:56. 3. Vertrih Leopold »Zarja« Zgornji Kašelj v času 24:10. — **Juniorji — 2 kroga — 28 km.** 1. Močnik Valentin »Sava« Ljubljana v času 49:21. 2. Štirn Karel »Vrhnika« Vrhnika v času 49:48. 3. Kolenc Ladislav »Ilirija« Ljubljana 1,1:55. — **Glavna skupina:** 1. Kačič Jule »Hermes« Ljubljana v času 58:19. 2. Medvešček Franc »Ilirija« Ljubljana 58:20. 3. Kosmina Alojz »Primorje« Ljubljana 58:40. — Po končanih dirkah je požrtvovalni predsednik Batjel v daljšem govoru apeliral na dirkače, da naj se vedno v tako lepem številu udeležuje dirk, nato so se razglasili rezultati dirk in razdelila darila ter se je ob zvokih godbe razvila animirana zabava.

Cerkveni vestnik

Praznik Marije Pomočnice na Rakovniku v Ljubljani se bo letos obhajal 25. maja (na Vnebohod Gospodov). Na predvečer praznika bo akademija pri lurški votlini, nato procesija s svečkami. Od 11 do 12 ponoči ura molitve. Sv. maše se prično ob 4. Ob pol 10 pontifikalna sv. maša, nato se vrši shod salez. sotrudstva. Popoldne ob pol 4 govor v cerkvi in na dvorišču, nato procesija s kipom Marije Pomočnice. — Polovična vožnja je dovoljena v vsej dravski banovini od 22. do 27. maja. Vljudno vabimo vse Marijine družbe iz bližine, da se udeleže procesije z zastavo (na vodstvo sotrudstva je javiti udeležbo, da se prihrani družbi prostor). Starši, pustite belooblečene otroke, križarje in klarice k Marijini proslavi! Naj bo tudi narodna noša močno zastopana, da povzdigne zunanji sijaj procesije.

Cerkvena slavnost v čast Marije Matere dobrega sveta, nebeške varuhinje misijonske družbe sv. Petra Klaverja, se bo obhajala letos v nedeljo, 14. maja v župni cerkvi sv. Petra na sledeči način: zvečer ob pol 8 misijonski govor, dr. Jože Pogačnik. Nato slovesne pete litanije in blagoslov. Med litanijami se bodo pobirali prostovoljni prispevki za uboge afriške misijone. Prisrčno vabimo k številni udeležbi.

Zobozdravnik specijalist

dr. S. Lorand

Jesenice, Gorenjsko, hotel Triglav, sporoča, da bo začel z ordinacijami zaradi zaprek pri selitvi

15. maja t. l.

Radio Thermalno kopališče Laško pri Celju

tik ob železniški postaji. Postanek brzovlakov, telefon, brzojav. Radio-aktivna termalna voda 37.5° C. Leči revmatizem, živčne bolezni, asterioskleroza, ženske bolezni, znižuje krvni tlak itd. Zdravnik stalno v zdravilišču. Elektroterapija. Prvorazredna kuhinja, zmerne cene. Prijetna okolica za izlete, milo podnebje. Zdraviliški park ob reki Savinji. V predseziji do 30. maja popolna oskrba za 20 dni za pavšalno ceno 1100 Din oziroma 10 dni za 600 Din. V pavšalni ceni je všteta hrana, stanovanje, dve zdravniški ordinaciji in dnevno ena kopelj v bazenu. Prospekti in informacije na zahtevo pri upravi zdravilišča.

Ni duha ne sluha

za kurjimi očesi in debelo kožo, če jo tri dni zaporedoma zjutraj in zvečer natrete z majhno količino

CLAVETYL CREME

Cena škatlice 8 Din. Proizvaja in razpošilja stara, l. 1599. ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb, Dolac kraj tržnice.

Modni kamgarn, sportni ševjot, ZA FINE OBLEKE. Velika izbira, ugodne cene. R. Miklauc - Pri Škofu Ljubljana

Za jugoslovanski patent št. 3364 od 1. jan. 1925 na:

»Postupak za podijeljivanje mangana železnim kupkama«

(»Verfahren, Eisenbädern Mangan einzuverleiben«)

se iščejo kupci ali odjemalci licenc. — Cenjene ponudbe na: Ing. Milan Šuklje, Ljubljana, Beethovnova ulica 2.

✚

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nam je naš ljubljeni soprog, oče in sin, gospod

IVAN PREK

trgovski poslovodja

danes 7. maja ob 5 popoldne po dolgotrajnem trpljenju, previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek 9. maja ob 4 popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnišnice k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 7. maja 1933.

Ana Prek, soproga. **Janezek,** sin.
Neža Prek, mati.

✝ Žalostni naznanjamo prijateljem in znancem, da je naš ljubljeni soprog, dobri oče, stari oče itd., gospod

Jožef Adamič

posestnik

včeraj dne 7. maja, previden s svetimi zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajnika bo v torek 9. maja ob 9 dop. iz hiše žalosti Blato 6 na pokopališče na Gatino.

Blato, dne 8. maja 1933.

Žalujoča soproga z otroci in ostali sorodniki.

✚

Potrti v globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš predobri soprog, oče, brat itd., gospod

Jože Podlogar

mesar v Trbovljah

v nedeljo ob pol 7 zvečer, v 35 letu starosti, po dolgi in mučni bolezni v Gospodu zaspal.

Pogreb blagega pokojnika se bo vršil v torek 9. maja ob 4 popoldne od hiše žalosti na pokopališče v Trbovljah.

Trbovlje, dne 8. maja 1933.

Žalujoči: **Slavja Podlogar** roj. **Cener, Jože in Slavica,** otroka.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Birmanska darila

po nizkih cenah pri
J. VILHAR, urar
Ljubljana, Sv. Petra c. 36

Denar

Posojilo

brezobrestno, dolgoročno, neodpovedljivo — proti vknjižbi zajamči vsakemu članu Stavbna hranilnica in posojilnica »Moj dom«, Ljubljana, Tyrševa 31/I. d

Službe iščejo

Služkinja

za kuho in vsa gospodinjska dela išče službo. Nastopi takoj. Naslov pove uprava pod št. 5265. (a)

Mlad fant

želi službo v kakem podjetju, kjerkoli, najrajši v mestu. Naslov v upravi »Slovenca« 5284. (a)

Pridno dekle

ki zna vsa gospodinjska dela, išče službo; lahko tudi za čez dan. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Snažna« 5266. (a)

Služba dobe

Natakarica

pridna in poštena, čedne zunanjosti, s kavcijo, se sprejme. — Gostilna pri »Tičku na gričku«. (b)

Šivilja

samostojna moč, z daljšo prakso, popolnoma zmožna prikrojevanja boljših damskih toalet, spretna in natančna v izdelavi, dobi stalno mesto. Več se poizve v modnem salonu Sv. Petra cesta 29 I. (b)

Iščemo zaupnike -ce

vseh slojev, katerim zagotavljamo pri povoljnem delovanju stalno uradniško mesto. - Pismene prijave na upr. »Slov.« pod »Bodoči uradnik« št. 5194. (b)

Stanovanja

ODDAJO:

Stanovanje

tri- in štirisobno s kabineti in vsem komfortom oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5051. (č)

Odda se

s 1. junijem dvo- ali trisobno stanovanje v nadpritličju s pritiklinami. — Bolgarska 17. (č)

Štirisobno stanovanje

s kopalnico in pritiklinami, 5 minut od cestne železnice, se odda. Poizve se pri Frančiški Fakin, Predovičeva 7, Moste. (č)

Stanovanje

podpritlično, soba, kuhinja in pritikline, se odda s 1. junijem. Spod. Šiška, Verovškova ulica 47, čez progo. (č)

Auto-motor

Buick auto

petsedežna limuzina, v najboljšem stanju, zelo ugodno naprodaj. Za delni ali celotni znesek se vzame tudi hranilne knjižice nekaterih denarnih zavodov. Naslov v oglasnem oddelku »Slovenca« pod št. 4689. (f)

Posestva

Droben oglas v »Slovencu« posestvo ti hitro proda; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Lepo posestvo

prodam. — Rihard Zungl, Selnica ob Muri, pošta Št. Ilj. (p)

Štiristanovanjska hiša

ob banovinski cesti, v prometnem kraju — naprodaj. V hiši je vodovod in elektrika, je novo zidana l. 1931, mesečni donos 1000 Din. Proda se tudi za hranilno knjižico »Kmetske posojilnice« v Ljubljani. Naslov v upravi »Slovenca« št. 5023. p

Posestvo

z dobro idočo trgovino in gostilno na deželi se radi selitve ugodno proda ali da v najem. — Zve se: Bolgarska 17. (p)

Nova hiša

z opeko krita, z vodovodom in elektriko, 5 minut od Kranja, naprodaj. Poleg velik zelenjadni vrt. Izve se pri Mariji Pečar, Primskovo 84, Kranj. (p)

Par minut od centra, pa vendar v prosti naravi ležeča sodobna

vila

z vsem komfortom

in urejenim vrtom, pod zelo ugodnimi plačilnimi pogoji naprodaj.

Informacije: **arch. Mesar, »Oprema« — Nebotičnik.**

Pohištvo

Starinsko spalnico

prodam. - Ponudbe pod »Zanimiv slog« 5289 na upravo »Slovenca«. (š)

Poskusite to nocoj, pa boste na videz za 10 let mlajši

S konci prstov obeh rok masirajte od sredine brade počasi navzgor do senc. **1**

Na isti način nadaljujte z masažo in sicer od nosa do obrvi in senc. **2**

Začnite sredi čela in pomikajte konce prstov v krogu navzgor in na stran. **3**

Da dosežete najboljše učinke, ponovite to masažo nekolikokrat in poslužujte se pri tem kreme Tokalon, hrane za kožo, rožnate barve. Ta krema vsebuje „Biocel", pridobljen iz mladih živali in pripravljen po posebnem receptu dr. Stejskala od dunajske univerze. Z uporabo te kreme se stara in uvela koža naglo pomlajuje, gube in brazde izginejo, ohlapnele lične mišice pa postanejo sveže in čvrste. Poskusite to novo metodo s kreme Tokalon, hrano za kožo rožnate barve in počakajte na učinke.

Objave

Za geometre

in inženjerje: 11. t. m. ob 14. uri se bo vršila sodna dražba raznih geodetičnih aparatov v Ljubljani, Beethovnova ul. 14, pisarna dr. Ivo Benkovič. (o)

Glasba

Klavirje,

pianine prvovrstnih inozemskih znamk nudi najceneje tudi na obroke, uglašuje in popravlja Muzika, Ljubljana, Sv. Petra cesta 40. (g)

Kupimo

Bukovo oglje

kupi Uran Franc, Ljubljana — Sv. Petra cesta št. 24. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3

Kopalno banjo in peč

kupim. Ponudbe s ceno na upravo »Slovenca« pod »Kopalnica« 5269. (k)

Prodamo

Če avto svoj star prodajaš al' motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo prižene Slovenčev najmanjš' inserat

30 panjev kranjičev

proda Franc Rozman, Podstrmec 15, p. Velike Lašče. (l)

Konfekcija — moda

najboljši nakup — Anton Presker Sv Petra c 14, Ljubljana (l)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodneje in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Materijal

od podiranja zidu brezplačno oddam. Karlovska cesta 10 (l)

Malinov sukus

več hl, prodamo. Dopise pod »Sukus« št. 5273 na upravo »Slovenca«. (l)

BANAŠKO LUCERNO

najbolj prikladno za naše podnebje

TRAVNA SEMENA, RIBNIŠKI FIŽOL in KORUZO

za sejanje dobite najceneje pri

FRAN POGAČNIK-U,

Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 67, nasproti mitnice.

Obrt

Žične posteljne vloge

in zložljive železne postelje izdeluje najceneje ter sprejema iste v popravilo Pavel Strgulec, Gosposvetska cesta 13, Kolizej, Ljubljana. (t)

DRVA IN PREMOG
pri **Iv. Schumi**
Dolenjska cesta
Telefon št. 2951

Tvrdka A. Volk

Ljubljana, Resljeva cesta 24, nudi najceneje vse vrste pšenične moke in druge mlevske izdelke.

Zahtevajte cenik!

Prehodna doba deklice

je med 12 in 17 letom,

to je doba, ko mora vsaka deklica imeti zdravo kri, zdrave in močne živce ter izvrsten apetit.

TO DA:

Energin

za krepitev krvi, živcev in apetita.

»ENERGIN« se dobi v vseh lekarnah, 1 steklenica ½ litra Din 35·—. Po pošti pošlje LABORATORIJ »ALGA« - SUŠAK 3 velike steklenice Din 110·—, 6 velikih steklenic Din 220·— in 1 gratis, 12 velikih steklenic Din 440·— in 2 gratis.

Odobreno po Min. soc. politike i narod. zdravlja S. Br. 3787 od 23. marca 1932

Čitajte in širite »Slovenca«!

Krojači, šivilje, nešivilje!

Vsled denarne krize priredi Strokovno krojno učilišče, Gledališka 2-II. brezplačen krojni tečaj popoldan in zvečer. Vpisovanje vsak dopoldan.

✝ V neizmerni žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naša nadvse ljubljena, dobra soproga, mama, stara mama, tašča, svakinja in teta, gospa

Marija Obrekar roj. Peterca

danes ob pol 9 zvečer po dolgi, mukapolni bolezni, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne bo v torek 9. maja ob pol 6 pop. iz hiše žalosti, Hranilniška cesta 7, na pokopališče k Sv. Križu.

Sveta maša zadušnica se bo brala v četrtek 11. maja ob pol 7 zjutraj v župni cerkvi sv. Krištofa.

Ljubljana, dne 7. maja 1933.

ŽALUJOČI OSTALI.

Umrl nam je na kliniki v Zagrebu naš dolgoletni član in odbornik, gospod

Ivo Trontelj

dipl. tehnik, uradnik drž. žel.

Časten mu spomin!

Pogreb bo v sredo 10. maja ob 16 v Šmarju pri Grosupljem.

Ljubljana, dne 5. maja 1933.

Organizacija diplomiranih tehnikov v Ljubljani.

»Ljudska knjižnica« iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: Lovrenčič: **Publius in Hispala**, povest, broš 28 Din, vez 40 Din. — Pierre L'Ermitte: **Deklica z odprtimi očmi**, povest, broš. 30 Din, vez 42 Din. — Pierre L'Ermitte: **Kako sem ubila svojega otroka**, povest, broš 35 Din, vez 45 Din. — Biggers: **Kitajčeva papiga**, povest, broš. 32 Din, vez. 42 Din. — Verne Jules: **20.000 milj pod morjem**, povest, broš. 28 Din, vez. 40 Din.

Samuel Lover:

RORY O'MORE

13

Irski ljudski roman.

»Kdo so ti, gospod?«

»Fitzgeraldi.«

»O, vi mislite vojvodo od Leinstera?« je vprašal Rory.

»Da.«

»To vam torej pove, kako malo jih čislamo spodaj na jugu. Povedal vam bom resnično zgodbo, ki mi jo je O'Dempsey sam pripovedoval, ko si je dovolil šalo z vojvodo, zakaj O'Dempsey je dovtipen ptič.«

»No, kaj je torej bilo,«

»Vidite, O'Dempsey se je vračal iz Dublina, kjer je zapravil skoraj ves denar. Potem je pogledal, ali mu ni morda ostalo še toliko, da bi se peljal domov v kočiji. In res, v žepu je imel samo še nekaj drobiža, pa tako malo, da je moral loviti po žepu kakor razposajeno žrebe, preden je kaj ujel. In ko ga je na vse zadnje vendar zajel v pest, ga je bilo tako malo, da ga je bilo kar žalostno videti. In moj hrabri O'Dempsey je videl, da s kočijo ne bo nič in niti ne s kanalskim čolnom in zato je zaupal v božjo previdnost. Tisti drobiž pa je zapil, da bi se okrepčal za jutro. In tako se je drugo jutro s palico v roki in s parom dobrih nog odpravil proti domu. Ni naletel na nič posebnega, dokler ni prišel nekako med Kilcock in Maynooth. Takrat je zaslišal za seboj peket konjskih kopit. Obrnil se je in videl, da so prijezdili trije imenitni gospodje; eden izmed njih je bil fin, brhek mož, prava slika gospoda, in lepo žival je imel pod seboj. Tudi gospod vštric njega je bil zelo lep, še brhkejši, čedne postave; z jasnim očesom in smehljajočim se licem in z zelenim robcem okoli vratu je lahno sedel na svojem konju. Dempsey ga je slišal, kako je prav takrat, ko so prijezdili tik za njim, rekel: »Glejte, kako čvrsto stopa tale mož!« Mislil je Dempseya, in res bolj čednega fanta od njega ni v vsej Irski, ker se lahko kosa z vsakim možem. Ko so prišli do njega, je dejal mali gospod: »Bog daj zdravje!« »Dobrotljivi Bog vas ohrani, gospod,« je odgovoril Dempsey. »Vi ne pustite, da bi trava zrasla pod vašimi nogami, mož,« je dejal gospod. »Pa tudi ne koruza, gospod,« je dejal Dempsey. »To vidim iz vaše lahke hoje,« je dejal gospod ter se nasmejal in tudi drugi so se smejali, posebno pa debeli gospod, ki je dejal: »Vidiš, Ned, zdaj si dobil odgovor.« Ker je Dempsey slišal besedo »Ned«, in je bilo v bližini Cartowna, ki je prebivališče vojvode od Leincestra, mu je šinilo v glavo, da mora to biti Lord Edward Fitzjaral' (Fitzgerald), ker je vedno slišal, da je lord majhen, brhek in vesel ter da je vojvodin brat in lep mož. Zato mu je bilo jasno kakor beli dan, da je debeli gospod vojvoda od Leinstera, mali pa Lord Edward. Ker je Dempsey vedel, da Lord Edward ljubi dovtipe, se je potuhnil in se delal kakor bi ne poznal gospodov, ki so jezdili vštric njega in se veliko pogovarjali in šalili. Odgovori so jim sem in tja švigali kakor žabe po dežju. Nazadnje je dejal vojvoda, kar je res bil: »Vi ste zelo vesel fant, od kod pa prihajate?« »Iz Dublina, gospod,« je odgovoril Dempsey. »O, to vem, saj to mi pripoveduje pot, po kateri hodite,« je dejal vojvoda. »Menim le, odkod ste doma?« »Pri moji duši, nimam doma,« je dejal Dempsey »Dobro, ko bi ga imel.« »To pa vas briga,« je menil vojvoda tretjemu gospodu, kdorkoli je že bil. »Kam pa greste?« je zopet vprašal vojvoda. »Domov grem, gospod,« je dejal Dempsey. »In kje ste, kadar ste doma?« je dejal vojvoda. »Pri moji duši, doma sem vsepovsod,« je dejal Dempsey.

Lord Edward se je smejal svojemu bratu, ko je videl, da ne more iz Dempseya izvleči odkritega odgovora. »Kaj pa ste, Ulsterec, Leinsterec, Munsterec ali Connaughtec?« »Leinsterec,« je dejal Dempsey, pa se je zanalašč zlagal, samo, da bi se smejali, ker mu je vojvoda ves čas nastavljal past. »Pa vendar nimate narečja iz Leinstra,« je dejal vojvoda. »O, na jezik se pa ne morete zanesti, ker vara,« je dejal Dempsey.

Lord Edward se je svojemu bratu smejal in dejal: »Pri . . ., ta fant bi potolkel advokata Currana! Še enkrat bom poizkusil,« je dejal vojvoda in se obrnil k Dempseyu: »Kako pa vam je ime?« Prav to pa je bilo tisto, kar je Dempsey hotel, in zato je dejal: »O'Shaughnessey, sir.« »Zdaj sem vas pa ujel,« je dejal vojvoda, »vi ne morete biti Leinstrovec s tem imenom.« »Pri moji veri, vi veste preveč zame, gospod,« je dejal Dempsey. »Vi, gospod O'Shaughnessey,« je dejal vojvoda, »vi prihajate od nekod iz Munstra.« »Ne, na mojo besedo, da ne,« je dejal Dempsey. »Leinstrovec sem, prav zares, in ker vidim, da vas nisem mogel prevarati zaradi imena, vam bom pa povedal resnico, golo resnico. Jaz sem Leinstrovec, preselil sem se pa v Munster in sem si izbral drugo ime, ker me zaradi tistega, ki sem ga imel prej, niso spoštovali.« »In kako ste se pisali prej?« je dejal vojvoda. »Fitzjarl' (Fitzgerald), gospod,« je dejal Dempsey. Vojvoda in lord Edward sta se krohotala iz vsega srca in tretji gospod je dejal vojvodi: »Mislim, da ste zdaj dobili, kar ste iskali.« »Vojvoda pa je iz žepa vzel gvinejo in jo dal Dempseyu, se še vedno smejal in mu dejal: »Na, vzemi to, ti prebrisanec, in pij na moje zdravje!« »Bog vam daj dolgo živeti, vaša milost,« je dejal Dempsey in se odkril. »Zaslužite, da bi bil O'Shaughnessey!«

»Zdaj pa stopi, Paddy,« je rekel lord Edward, ko so izpodbodli svoje konje z ostrogami in izginili v oblakih prahu dol po cesti in se smejali na vso moč.

Mladi potnik se je neizrečeno zabaval ob Rorijevi anekdoti in ni vedel, kaj bi bolj občudoval, ali drzno šalo Rorijevega prijatelja ali humor vojvode od Leinstra in lorda Edwarda Fitzgeralda.

Mladi gospod ga je hvalil in Rory je povedal še marsikatero okroglo, na kar sta se za tisto noč ločila.

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec Urednik: Franc Kremzar.

Na obisku v Beli Krajini

Zgoraj: Črnomaljsko kolo. — Spodaj: Črnomaljsko kolo z Zelenim Jurijem v sredi.

Ljubljana, 8. maja.

Na vse lepote Slovenije se vedno s ponosom spominjamo, najpristnejši košček slovenske zemlje — Belo Krajino tam za Gorjanci pa tako radi pozabljamo. Zato se je Ljubljana včeraj tem častneje oddolžila zemlji, na katero nas veže skupnost jezikov in kulture. Okrog 700 izletnikov in fotografov amaterjev se je odpeljalo s posebnim vla-

Belokrajinsko ženitovanje

kom zgodaj zjutraj v Belo Krajino na fotoamaterski izlet, ki ga je priredila drogerija Gregorič z društvom »Bela Krajina« v Ljubljani.

Triurno vožnjo je prijetno prekinilo okrepčilo v Stični, tako da se je zdela vožnja vsem kratka. Vlak se je kmalu preril skozi Gorjance in v Semiču je že izstopila prva skupina, ki so jo Semičani navdušeni sprejeli. V Črnomlju je pričakovalo posebni vlak pravo narodno slavje. Gasilci, dekleta v narodnih nošah, šolska mladina in zastopniki oblasti so se zbrali na kolodvoru, kjer je pozdravil goste črnomeljski župan g. K. Müller. Par sto amaterjev je izstopilo in v sprevodu krenilo med pokanjem topičev v z zastavami in slavoloki okrašeni Črnomelj. Prav tak sprejem so doživeli amaterji v Gradcu in Metliki, kjer jih je pozdravil župan g. Gola. V zahvalo je podaril g. Gregorič obema tujsko-prometnima društvoma v Črnomlju in Metliki, kakor tudi ljubljanskemu društvu »Bela Krajina« umetniške spominske plakete, ki jih je izdelal akad. kipar N. Pirnat. Iz teh glavnih izhodišč so se razšli izletniki v 20 skupinah po vsej Beli Krajini. Nekateri peš, drugi pa so nadaljevali pot z avtobusi do Adlešičev, Bojancev, Marindola, Vinice itd. Posebna avtobusna skupina pa se je peljala z avtobusi iz Ljubljane čez Kočevje v Stari trg in Poljansko dolino. Povsod so jih sprejeli navdušeni Belokranjci, okrašeni domovi, gostoljubne gospodinje. V Delnicah je v kapelici Marije Pomočnice daroval adlešiški župnik g. Pečik ob 10 sv. mašo samo za izletnike, katere se je udeležila skupina, ki je šla v Adlešiče. V Radovici sta skupino sprejela učitelj in tamošnji unijatski župnik, ki je opravil izletnikom na čast v cerkvi obred po grško-katoliškem obredu. — Povsod so se gostoljubno odpirale zidanice, v Metliki in Črnomlju je igrala dopoldne in popoldne godba, v Črnomlju pa so popoldan zaigrale Belokranjice narodno, črnomeljsko kolo, nastopil je Zeleni Jurij, zanimiva je bila belokranjska ženitev in tudi pečenje janjca. Omeniti moramo tudi izredno nizke cene in prepričano smo, da bi marsikdo, ki si ne more dovoliti počitnic izven prašne Ljubljane, preživel v Beli Krajini prav gotovo mesec dni ceneje, kakor v Ljubljani. Vodniki, domačini, so razkazali Belo Krajino 700 prijateljem narave; prepričani smo, da se bo marsikdo od teh še večkrat vrnil tja za Gorjance, in s tem je tudi izlet, ki ga je tako pogumno organiziral g. Gregorič z društvom »Bela Krajina«, dosegel popoln uspeh.

Belokrajinska domača obrt: S preslico in kodeljo predejo še Belokranjice drobne nitke za narodne noše.

† Leopold Kranjc

Spoštovanega Kranjčevega očeta so pokopali v soboto pri Sv. Petru pri Mariboru.

Jubilej dela

Petindvajsetletnico službovanja v Jugoslovanski tiskarni in 60 letnico rojstva praznuje danes g. Ivan Valentinčič.

Z ozirom na njegovo vestno izvrševanje službe v raznih oddelkih je bil podjetju vedno vestna in zvesta opora. Tudi v lovskih krogih je znan kot izvrsten strelec in dober družabnik.

G. Valentinčič je mož krščanskega kova, ki ga ne upogne karsibodi. Silno veliko je pretrpel v ruskem ujetništvu. Ko pa se je srečno vrnil k svoji ljubljeni družini, se je z vsem optimizmom posvetil delu za svoje drage otroke, katere je lepo katolisko vzgojil. Žal, da mu je dva starejša sinova pobrala prezgodnja smrt.

Jubilant je navzlic svoji naporni službi kot litografski brusač še vedno čil in krepak in mu želimo, da dočaka svoj 40 letni delovni jubilej!

Jesenice

Florijanov sejem je bil zelo slabo obiskan. Zaradi tistih par kravic, ki so jih pripeljali, skoraj ne zasluži tega imena.

Gasilci z Jesenic, Hrušice in tovarne K. I. D. so imeli danes (7. maja) svoj vsakoletni praznik v počastitev svojega zavetnika sv. Florijana. Ob osmih se je tovarniška požarna bramba, kateri se je pridružila javorniška, udeležila sv. maše v savski cerkvi. Ob 10 pa so gasilci z Jesenic in Hrušice skoraj napolnili srednji del župne cerkve. Le škoda, da so vse požarne brambe izvršile svoje parade brez godbe, dasiravno so na Jesenicah na razpolago tri godbena društva.

Olepševalno društvo je dalo napraviti v drevoredu na Prešernovi cesti železne koške za odlaganje papirja in drugih odpadkov. Čisto v redu in na mestu, samo to ne vemo, če bodo kostanji prenesli te koške, ki so jih enostavno kar zavrtali in pritrdili.

Jeseničani kaj radi hodijo na sv. Višarje, saj je bilo ob priliki zadnjega večjega romanja pred 10 leti med romarji skoraj polovica Jeseničanov. Tudi letos jih bo šlo mnogo. Skupno romanje bo 31. julija, kdor bi se ga rad udeležil, naj se v dopoldanskih urah zglasi v župnijski pisarni.

Zemlja se udrla

Petnajst poslopij se je pogreznilo

Belgrad, 7. maja.

Vas Berkovec v Srbiji, v kolubarskem okraju, blizu reke Kolubare, ki se izliva v Savo pri Obrenovcu, je postala prejšnji teden žrtev strašne nesreče. Zemeljski plaz je namreč odnesel berkovškim kmetom vse hiše, gospodarska poslopja, vse njive in tudi skoraj vso zalogo živeža. Prizadete so štiri velike družine z okoli 40 družinskimi člani. Sreča v tej strašni nesreči je bila, da je zemeljski plaz pričel svoje razdiralno delo podnevi in sicer zjutraj, tako, da so se mogli rešiti še vsi prebivalci nesrečne vasi.

Vas je stala v okolici, polni malih gričkov, mimo katerih teče Berkovška reka, ki se potem izliva v Kolubaro. Enega teh gričkov so naseljevale rodbine Velimirja Mihajloviča, zelo premožnega kmeta, dalje zadruga treh bratov Radovičev, kmeta Radovana Kovačeviča in kmeta Simiča. Zemlja te vasi je namreč sicer res slonela na trdni podlagi, med njo pa je bila plast gline in šele na tej glinasti plasti je bila plast obdelane črnice. Na tej črnici so bile postavljene hiše. Nekoč, pred desetletji, je bila ta zemlja last velike zadruge Kovačevičev, ki pa se je razdelila in je na domači zemlji ostal le najmlajši brat Kovačevič, sedanji ponesrečeni kmet. Druge tri družine pa so se v teku let priselile. Kovačeviči so že pred 30 leti opazili malo premikanje zemlje in ker se jim ni zdela varna, so jo nekateri izmed njih zapustili ter se izselili. Kmet Mihailovič pa je že lani opazil, da se mu je na njegovem vrtu naenkrat in brez vidnega vzroka upognil visok oreh, pozneje pa se mu je celo podrla sušilnica. Kmetje si teh pojavov sami seveda niso znali razlagati, pa jim tudi niso pripisovali preveč važnosti.

Grozovita katastrofa, ki se je pripetila prejšnji teden, pa jih je vse zelo presenetila. Ob 8 zjutraj je majhen otrok iz Mihailovičeve družine opazil, da je nedaleč od domače hiše nastala velika in globoka razpoka v zemlji. S klicem: »Zemlja poka!« je planil k družinskemu očetu Mihailoviču in mu sporočil strašno vest. Mihailovič je takoj šel pogledat, kaj je in se je moral prepričati o strašni resnici, da je na njegovem svetu nastala naenkrat velika razpoka, ki se skoraj vidno širi. Z vso možno mirnostjo je Mihailovič pregledal razpoko in po kratkem opazovanju dognal, da bo njegovo dvorišče v kratkem odnesel plaz, ki je počasi, toda z vso vztrajnostjo odnašal njegovo zemljo, da so v nevarnosti vse tri njegove koče, v katerih stanuje njegova družina, vsa njegova gospodarska poslopja in tudi hiše ter gospodarska poslopja njegovih treh sosedov Kovačevičev, bratov Radovičev in Simiča. Zemeljski plaz se je premikal s hitrostjo pol metra na minuto. Treba je bilo misliti takoj na reševanje, kar se je sploh še dalo rešiti.

Alarmirana je bila vsa vas. Ljudje so takoj, ko so spoznali, kakšna nevarnost jim grozi, pričeli odnašati svoj živež na kraj, ki se jim je zdel varen. Iz hlevov so tudi odgnali živino. Toda kraj, kamor so nanesli žito, krompir, meso in druga živila, je bil zelo nesrečno izbran. Naenkrat je namreč tam zemlja zagrmela in vsa rešena živila so padla v novo brezdno, nad nje pa se je vsula zemlja.

Plaz zemlje je čim dalje bolj nadaljeval svoje uničevalno delo. Počasi je nesel vso naselbino k globokemu brezdnu, ki se je odprlo in naenkrat se je med silnim treskom in pokom zrušila v brezdno prva Mihailovičeva hiša, 4 metre visoka in 8 metrov široka, ki jo je zemlja v trenotku pokopala. Sledila je druga in tretja hiša, iz katere so poskušali domači rešiti vsaj nekaj koruze, ki je bila tod spravljena. Brezuspešno. Tudi tretja hiša je strmoglavila v brezdno. Sledilo je še pet gospodarskih zgradb Mihailoviča, zadnje poslopje, majhna kašča, pa se je ustavila tik nad prepadom ter obvisela nad robom. Za poslopji Mihailoviča so sledile še zgradbe zadruge Radovičev. Najprej se je zavalila v brezdno preprosta mlekarna, iz katere se je v zadnjem hipu rešila stara mati z vnukinjami, ki so ravno metle maslo. Sledila je kašča, nato žitnica, polna žita, ki ga ni bilo mogoče rešiti, hlevi, sušilnica in hiša. Prav tako je zemeljska plast odnesla gospodarska poslopja kmetov Simiča in Kovačeviča. Najhujše pa je to, da je zemeljska plast odnesla in prestavila tudi polje vseh štirih plasti in velike sadovnjake. Skupno je bilo uničenih okoli 10 hetkarjev zemlje, od katere je živelo 40 ljudi. Nekoč bogati kmetje, so sedaj popolni siromaki, zakaj strašna nesreča jih je pripravila prav ob vse, ob streho, ob polje in sadovnjake, ob zaloge živil. Iz desk so si sedaj zbili ljudje začasna priprosta prebivališča. Ljudje pa se še vedno boje, da se ne bi zemlja še dalje premikala v svojih plasteh.

Geologi tolmačijo to strašno nesrečo kot posledico prerahlega spoja med glinastjo plastjo in trdno podlago. Zemljišče je bilo nekoliko nagnjeno k Berkovški reki, tako da je mogla glinasta plast drseti po trdni podlagi. Zadnje deževje sicer neposredno ni povzročilo te nesreče, toda v glavnem je nesrečo povzročila le voda, ki je pričela odnašati glinasto plast.

V Belgradu se je osnoval pomožni odbor, ki bo priskočil na pomoč prizadetim ponesrečencem.

Belgrad, 8. maja.

O berkovški katastrofi bi bilo še dodati to-le dodatno poročilo:

Eden izmed bratov Radovičev je prišel v mlin in s strahom opazil, da se je kolo prenehalo vrteti. Ko je stopil okrog mlina, da vidi, kaj je z vodo, je videl, da se je debela bukev, ki raste tik za mlinom, naslonila na zgradbo in se sumljivo naslonila. To je bilo okrog osmih zjutraj. Ob enajstih pa so opazili čudno razpoko, dolgo okrog 800 metrov, ki je zazijala na hribu sredi vasi. Vedno širša je postajala. Jasno je bilo, da se zemlja useda. Sosedje so bili takoj na nogah in začeli reševati, kar se je dalo. Pa niso mogli ničesar rešiti. Razpoka je postajala širša in globlja. Dosegla je globino 15 metrov in vse pohištvo in poljsko orodje, ki so ga znesli na dvorišče, je padalo vanjo. Razpoka ni nastala samo v zemlji, ampak je posegla tudi v plast skalovja vse do masivne podlage trdega škriljevca. Hiše so drsele proti brezdnu. Okrog pol 12 je z velikanskim treskom prva padla v nastali prepad. Ničesar ni ostalo od nje. Le kup razbitega zidovja in par tramov je štrlelo iz globine. Tako je šlo v naglem tempu naprej in v pičlih dveh urah je osem gospodarskih poslopij družine Mihajlovičev požrla globina.

Isto se je zgodilo tudi z drugimi hišami v sosedstvu. Z veliko težavo so odprli vrata staje bratov Radovičev, v kateri je bila zaprta velika čreda ovac. Na ta način so živini rešili življenje. Vse se je zgodilo v kratkem času dveh ur.

Pogled na razvaline je naravnost strašen. — Prav čez to reber vodi namreč banovinska cesta proti Užicam. Popolnoma je raztrgana in nekateri njeni deli leže celih 50—60 m globoko v dolini, nadomestili pa so jih polomljeni vrtovi, ki so zdrseli navzdol. Površina terena, ki se je tako katastrofalno premikal, znaša približno 10 ha. — Vsa zemlja je pomaknjena s svojega prvotnega položaja za 30—60 m.

Kolika gmotna škoda je povzročena vasi, moremo ceniti šele, če pomislimo, da so bile te družine sorazmerno bogate in so imele gospodarsko življenje silno lepo organizirano. Vas je imela svojo nabavno, kreditno in živinorejsko zadrugo. Sploh so kmetje v teh krajih ob reki Kolubari silno marljivi in dobri gospodarji in je zadružna ideja pri njih že stara.

† Mirko Anžič

Kakor smo že kratko poročali, je v Boki Kotorski tragično dokončal kratko pot svojega mladega življenja pilot lovec Mirko Anžič, sin držav. kol. mojstra g. Frana Anžiča, bivšega posestnika na Hradeckega cesti, sedaj pa v Sneberjih. Dopolnil je 29 let; v mornarici je služil od l. 1924. Bil je zelo nadarjen in je večino izpitov prestal z odličnim uspehom. Veljal je za enega najboljših pilotov naše

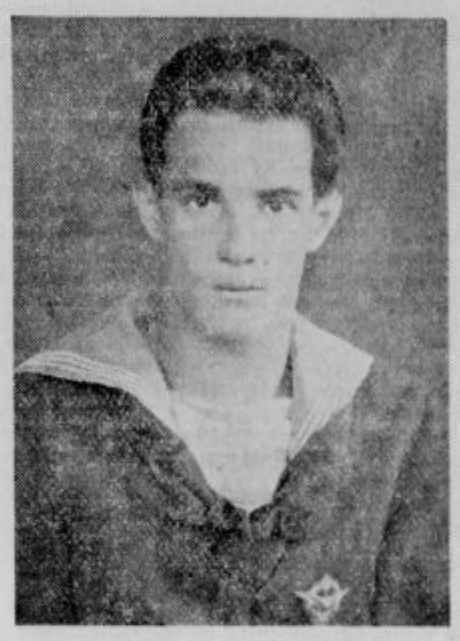

mornarice in je prejel več službenih in javnih priznanj. Konec lanskega leta je napravil izpit za vodjo in je za maj pričakoval imenovanja. Namesto tega ga je imenovala smrt za svojega...

Pokojni Mirko je bil trdo izklesan, lep značaj: mladec svoje bridke dobe, bridak in vase zaprt, ponosna, pa zlata duša. Tovariši so ga spoštovali in ljubili. Sestre študentke so imele v njem zanesljivo oporo; vsaki prošnji se je odzval na viteško bratski način. — O svojih službenih uspehih ni nikoli govoril in so domači izvedeli zanje šele iz listov ali po tovariših.

Mirko je ljubil svoj pilotski poklic kakor svojo usodo. Na dopust je prihajal le redko; zadnjič je bilo to o minulem božiču. Ko se je zopet poslavljal, je zaihtela ena izmed sestra v živi slutnji: »Mirko, tebe ne bo več v Sneberje!« Mirko pa ji je veselo odgovoril: »V maju se vrnem, boš videla!« Vrne se — toda v ozki celici štirih sten, ne on, marveč njegovi ubogi telesni ostanki; njegov boljši del, njegova duša pa, tako upamo, se je za trajno naselila v nebesnih sinjinah, ki jih je tolikokrat smelo meril.

Truplo pilota lovca Mirka Anžiča so v Boki Kotorski z vojaškimi častmi spremili na kolodvor in dospe v Ljubljano danes, dne 9. maja.

Pogreb pilota lovca

Mirka Anžiča

se bo vršil v torek, dne 9. t. m. ob treh popoldne z glavnega kolodvora v Ljubljani na pokopališče pri Devici Mariji v Polju. Svete maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi pri Dev. Mariji v Polju.

Dela v Ljubljanici ovira dež

Ljubljana, 8. maja.

Današnji naliv je povzročil, da je voda delno zalila strugo Ljubljanice, tako da so morala za danes prenehati glavna izkopna dela v strugi. Voda je prišla v strugo iz pritokov in pritočnih kamer, ker se ni mogla vsa odteči v požiralnike. Delo se je omejilo le na to, da so črpali vodo iz struge. Takoj jutri pa nadaljujejo z izkopom. Delavci so že dosegli najnižjo točko pri trimostju in bi danes že betonirali dno, ko ne bi bilo naliva. Zato pa prično z betoniranjem dna struge jutri. Če pa se naliv še ponovi, bo to delo seveda moralo biti zopet odloženo. Pri regulacijskih delih v Ljubljanici je sedaj trenutno zaposlenih 130 delavcev.

Drugo večje gradbeno delo, ki ga letos izvršuje poleg regulacijskih del v Ljubljanici domače podjetje Ljubljanska gradbena družba, je gradnja palače Trgovske akademije na oglu Bleiweisove ceste in Gregorčičeve ulice. Delo tukaj prav gladko napreduje brez ovir. Sedaj gradijo že drugo nadstropje, podjetje pa upa, da bo v treh tednih dosežen vrh. Pri gradnji trgovske akademije so sedaj zaposleni 103 delavci.

Morilca v novomeških zaporih

Ljubljana, 8. maja.

Davi je ljubljanska policija s prvim vlakom odgnala morilca brata Andreja in Antona Malija v Novo mesto. Šef kriminalnega oddelka ljubljanske policije g. Žajdela, ki je vodil vso preiskavo, je v nedeljo zaključil z zapisnikom in sestavil policijsko ovadbo o umoru v Št. Vidu pri Stični. Davi so bili vsi trije aretiranci, to sta brata Malija in soaretirana Mici Golmajerjeva prepeljani s policijskim avtomobilom na glavni kolodvor, kjer so jih ločeno posadili v posebne kupeje. Brata Malija sta bila uklenjena, vsi trije pa pod močno policijsko stražo.

Z istim vlakom se je odpeljal v Novo mesto tudi g. Žajdela, ki je izročil danes okrožnemu sodišču v Novem mestu zapisnik preiskave, policijsko ovadbo ter dokazilni materijal o krivdi obeh bratov. Preiskavo bo sedaj nadaljeval preiskovalni sodnik okrožnega sodišča v Novem mestu in tudi sodilo bo obema bratoma okrožno sodišče v Novem mestu. Le v primeru, če pride kakšen drug umor obeh bratov na dan, ki bi bil izvršen na področju ljubljanskega okrožnega sodišča, bi bila potem razprava proti obema morilcema v Ljubljani.

Ljubljanske vesti:

Slike iz ljubljanskega filma

Ljubljana, 8. maja.

Ljubljana v nedeljo zvečer. Veste, to je nekaj bajnega. Takole na večer, ko se luči prižgo, dobi Ljubljana čisto drugo lice. Kaj vse se vidi, če človek v večernih urah sloni na oknu in opazuje Ljubljančane, ki se kretajo po cestah. Če bi mogel človek vse to ujeti na zvočni film, to bi bilo za ilustracijo naše kulture kot nalašč. Še za Ljubljano samo bi bila to senzacija, ko jih je le malo. V filmu bi seveda nastopali vsi Ljubljančani, razen x-procentov onih, ki so v Ljubljani še pametni. (x pomeni neznano, a določeno število, v tem slučaju pomeni bolj majhno število.)

★

Recimo, da je na gradu jurjevanje. Oh, kaj vse je takrat na gradu! Koliko lepega, veselega, dobrega, vse tako sveže, pomladansko. Veliko ljudi je gori, vse, staro in mlado, kratkomalo, »vse, kar leze inu gre«. Seveda, pijače je še več, denarja vsaj toliko kot pijače ali muzike. Pa vendar je kriza, huda kriza ta čas, a ko je na gradu jurjevanje, tedaj postanejo bregovi tako strmi, da kriza ne more do vrha. Šele proti polnoči pripleza, za tega ali onega sicer že prepozno, a marsikdo pa vendar le začuti, da ga je po rami potrepljala nevidna roka in da je spregovoril mehak, skoraj sočuten glas: »Ne moreš več, saj vidiš, da imaš samo 25 par še v žepu.«

Kljub krizi se pa le razlega pozno v noč z gradu fantovsko vriskanje, razigrana pesem, glasni dovtipi, pijani izbruhi, kriki, vzdihi, vpitje, klicanje — o, vse mogoče se sliši z bregov gradu. A vse v znamenju veselega razpoloženja, nič žalostnega, nič bridkega, vse zadovoljno, kakor da pač tako mora biti. No, saj je pomlad. Kdo bi bil žalosten in potrt, saj je vendar jurjevanje!

Kot da ni več brezposelnosti, da ni več bede in brezdomstva, kot da smo vsi bogati...

★

Pozna večerna ura. Po Študentovski ulici z gradu se pripodi gruča otrok, kakih pet, šest, najbrž še nobeden deset let star. Sredi med njimi se zibljeta dva gospoda in ena gospa. (»Gospod« in »gospa« v Ljubljani ni vsak, upoštevajte to!) Oba gospoda in gospa so pijani. Dopovedujejo si na vse mogoče načine, kako strašno »fajn« je bilo. Da je škoda, ko že domov gredo, ko se bo vendar glavno šele začelo. »Ja, že, ko bi otrok ne imeli. Bomo pa drugič vedeli.«

»Oh, prava reč, če bi še otroci gori ostali; kaj bi jih zmerej doma držal. Saj otroci tudi morajo kaj veselega užiti!« se huduje okrogli, zibajoči se debelušec.

»Je že res to, seveda je. A zdi se mi, da je Ivka že tako preveč vina popila, preveč sem ga ji nalila...«

»Prava reč, če je otrok malo pijan...«

★

Pol ure kasneje. Ob vogalu se zbira gruča radovednih. Saj ni nič posebnega, le mlad fant leži na pločniku. Kaj mu pa je? Strokovno: totalna pijanost; po ljubljansko: pijan ko muha. Ne more ganiti prav nič več. Njegov tovariš, za spoznanje mlajše in solidnejše izdaje, hodi okrog njega, ga ogovarja in govori z ljudmi. Prav po domače, ne izbira besedi, gotovo zna ljubljanski besedni zaklad z vsemi dovtipi, kletvami in kvantami v dodatku čisto na pamet.

Odnekod se približa stražnik in začne s strokovnim očesom motriti onemogleža na pločniku. Drugi tovariš si tam nekje nažiga cigareto in nekdo ga opozori: »Tamle ti ga (tovariša na pločniku) bo pa eden vzel!«

Pa se obrne: »Kdo, prmejduš, kdo ga bo vzel?! Nobeden, arkaduš!« A že je v tem hipu zagledal stražnika in kljub njegovemu stanju ga je to spoznanje precej prizadejalo.

No, potem je šlo naprej kot ponavadi. S stražnikom so družno poromali tja za mesnice, kjer je voda in pipa in — zdravilna kopel z mrzlim tušem...

★

Proti polnoči. Z gradu pridejo — ali kako bi rekel — trije parčki, to se pravi: trikrat po dva pijani. Dekleta — pardon — dame — so vsaj na videz bolj pijane. Pojo, vriskajo, tekajo. Prosim, dame vriskajo! Prav po fantovsko, bahaško, skoraj izzivajoče...

Sredi trga obstanejo. Menda so se nekaj sporekli. »Žani, če me tukaj na mestu ne poljubiš, nisem več tvoja!...«

Brez pripomb...

★

Polnoč. Spet pridejo, to pot sami fantje. Drže se za roke, glasni so, skušajo peti: »Preh pa ne grema dam, de se bo delu dan...« A petje v pijani hripavosti zamre. Okrog njih opleta mlado fante, z otroškim glasom, ni še mutiral, človek bi mu pri najboljši volji ne mogel pripisati štirinajst let. Pa je tako pijan ko drugi, guglje se, poje, poskuša vriskati, kriči in menda je prav radi vsega tega — že fant.

»Ja, kako pa hodiš, sprimi se vendar z nami, sicer nam še v Ljubljanico telebneš!«

Fanté se spet opoteče: »Jaja, oh, jaja... Veliko je bilo polnih, pa sem vse izpraznil, oh, jaja, vse izpraznil...«

★

Še ena prikazen, guglje se naprej in nazaj, na desno, na levo. Ta je izjemoma čisto tih, kakor da mu ničesar ne manjka, popolnoma je zadovoljen in vdano prenaša svojo »usodo«. Sredi trga se zaleti v lučni steber, objema ga, boža, ogleduje ga od vseh strani, a potem v nenadnem spoznanju zaničljivo zamahne z roko in odjadra naprej.

★

To je samo par slik iz onega filma, ki ga Ljubljančani zastonj predvajajo v večernih urah. Za gledavce ni nič vstopnine, nobenih taks, taksa je samo za »proizvajavce«. Ta film je več kilometrov dolg. Krasna ilustracija naše kulture in našega zbeganega časa, končno živa slika možganske krize.

OČESNI ZDRAVNIK
DR. R. BASSIN
LJUBLJANA, ALEKSANDROVA 4
zopet redno ordinira.

Selitve v maju

Mesec maj spada med one štiri mesece v letu, ki so posebno bogati selitev zaradi odpovednih rokov. Znano pa je, da se v Ljubljani ljudje najraje selijo v maju, ker je pač človeško, da se naveličajo mnogi svojih zimskih stanovanj in si žele na pomlad spremembe. Te dni vidimo v Ljubljani prav pogosto, kako prevažajo pohištvo vozovi in tovorni avtomobili.

Približno 200 družin bo samo na podlagi sodnih odpovedi menjalo svoja stanovanja, mnogo več pa seveda tudi izvensodno. Sicer pa moramo reči, da je v Ljubljani prav mnogo družin, ki so obdržale svoja stanovanja še izpred vojne in ki stanujejo v istih stanovanjih tudi po več desetletij. Teh torej tudi pomlad ne more prisiliti na menjavo.

Najemnine v Ljubljani prav nič ne padajo, temveč kaže statistika zgradarine, da celo počasi naraščajo, kar je očitno v nasprotju z drugimi cenami, ki po večini še vedno padajo.

Kaj bo danes?

Drama: Zaprta.

Opera: »Manon.« Red B.

Kino Kodeljevo ob 20.30: »Prepovedane pustolovščine«.

Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marijin trg 5, in mr. Kuralt, Gosposvetska 4.

Prismehlja se znanec moj:
„Dobro sem prodal voliča!
Zdaj pa k Slamiču z menoj,
rad bom dal za dva poliča!“

TA TEDEN NOTIRAMO:
MODNE SVILENE TKANINE
ZA TOALETE IN KOMPLEJE:

Piqué rayé 70 cm šir.		Din 60.—
Shantung 70 cm šir.	Din 68.—,	Din 60.—
Toile de Soie satiné 70 cm šir.		Din 65.—
Crepe Ribouldingue 90 cm šir.		Din 85.—
Marocaine faconé 90 cm šir.		Din 95.—
Crepe de Chine modno črtast 90 cm šir.		Din 70.—
Crepe de Chine imprime, moderne proge in kare 90 cm šir.		Din 85.—
Georgette Diagonal 95 cm šir.		Din 85.—
Bourette za kostume 140 cm šir.	Din 66.—,	54.—

VZORČASTE SVILE ZA PRALNE OBLEKE:

Navadna pralna svila, indantren 70 cm		Din 17.—
Boljše vrste svila 70 cm šir.	Din 28.—,	21.—
Bemberg svila 70 cm šir.		Din 40.—
Fina svila — solidni vzorci 70 cm		Din 45.—

ZA SOPROGA IN SINČKA:
Turing za športne srajce od Din 19.— do 25.—

SOUVAN
MANUFAKTURA
LJUBLJANA
MESTNI TRG 24

Maribor

Pobijanje brezposelnosti

V jeseni so računali na mestni občini, da bodo pomožno akcijo za podpiranje brezposelnih slojev lahko zaključili že meseca aprila. Izkazalo pa se je sedaj, da so bili ti računi napačni. Spomlad ni prinesla pričakovanega nazadovanja brezposelnih in to v glavnem radi tega, ker so izostale večje zgradbe. Na mestnem socialnopolitičnem uradu čutijo še vedno enak pritisk prosilcev, ki jih skoro ni mogoče zavračati, ker jim nudi skromna podpora iz fonda pomožne akcije edino sredstvo za življenje. Radi tega se bo moralo delovanje pomožne akcije vsaj v omejenem obsegu raztegniti tudi preko poletnih mesecev. — V nov položaj bo pa prišlo vse pomožno delo mestne občine radi naredbe banske uprave, s katero se poenoti pobijanje brezposelnosti in pomoč revnim slojem za področje cele banovine. Banska odredba predvideva posebne legitimacije, ki jih bodo izdajale občine brezposelnim, ki so tjakaj pristojni. Na podlagi teh legitimacij bodo dobivali brezposelni podporo samo v pristojni občini. Naredba bo stopila že letos v veljavo in njen učinek se bo gotovo čutil najprej v mestu. Odpadlo bo veliko število prosilcev, ki sedaj trkajo na vrata pomožne akcije, pa tudi zasebna dobrodelnost, ker jim domače občine ne nudijo podpore; mnogo je med njimi tudi takih, ki jim je uradno potrjena brezposelnost dobrodošla priložnost za izkoriščanje zasebnih in javnih dobrodelnih ustanov. Ker bodo ti z uvedbo legitimacij navezani le na podporo v eni občini, bo dobrodelnost v mestu razbremenjena ter se bo lažje intenzivno posvetila pobijanju bede med lastnimi občani.

☐ **10 let angleškega krožka.** Spored proslave desetletnice tukajšnjega angleškega krožka v sredo dne 10. maja obsega naslednje točke: Himna, izvaja orkester drž. učit. šole pod taktirko prof. Pahorja. Uvodna beseda in pozdrav predsednika; slavnostni govor (prof. Janko Kotnik); L. Beethoven: Coriolan overtura, izvaja orkester; angleške narodne pesmi iz 16. in 17. stoletja, poje Avg. Živko, pri klavirju V. Mirk; E. Mac Dowell: Witches Dance, na klavirju gdč. Anica Pečnikova; E. Elgar: Salut d'amour, C. Scott: Valse triste, na vijolini izvaja gdč. Inka Dernovškova; mešan zbor počitniške zveze pod vodstvom prof. Schweigerja zapoje: Doktorič: Naša bol, Kuba: Dvanajsta ura, Andel: Kolo, Dolinar: Po gorah je ivje; orkester izvaja: Dvořak: Slovanski ples, humoreska in Mozart: overtura: »Figarova svadba«; angleške narodne pesmi poje oktet moškega učiteljišča, dirigira Boris Ferlinc. — Zaključek tvori tretje dejanje Shakespearjevega Julija Cezarja. Prireditev se vrši v Narodnem gledališču s pričetkom ob 20.

⊙ **Sonatni večer violinistke Vide Jeraj-Hribarjeve** bo v ponedeljek, dne 15. maja, v Filharmonični dvorani. I vo točko sporeda tvori Blochova Violinska sonata. Ernst Bloch deluje od leta 1916 dalje v Newyorku ter izhaja iz francoske šole. Njegova Sonata je ritmično in melodično izredno zanimiva, marsikateri motiv je črpan iz bogate narodove zakladnice, vendar ga on popolnoma svobodno in originalno uporablja. V tem pogledu mu je zelo sličen naš Stolzer-Slavenski s svojimi Balkanskimi motivi. Poleg Blocha je na sporedu še Rubinsteinova Sonata in pa najnovejše delo kapelnika dr. Švare, Violinistko Jerajevo spremlja na klavirju dr. Švara. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjigarni.

J. MAČEK
Ljubljana, Aleksandrova c. 12
največja izbira površnikov
in oblek za gospode ter deco

⊙ **Svarilo.** Stavbna podjetja, trgovce z železnino in vsakogar opozarjam pred nakupom treh amerikanskih dvigal, katera so mi bila ukradena iz stavbe v Stožicah. — Steiner Polde, mestni tesarski mojster, Ljubljana, Opekarska cesta št. 31.

⊙ **Letošnji pevski nastop ljubljanskih srednjih šol** bo po ministrski odredbi v nedeljo 14. maja ob 10 dopoldne v veliki dvorani hotela Union. Predprodaja vstopnic po znatno znižanih cenah je v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

⊙ **Posebnost Ljubljane.** Na članek »Posebnost Ljubljane jec, ki je izšel v št. 100 od 3. maja, sporoča poštno ravnateljstvo, da je 20. marca t. l. pod št. 23.854/IIIa vnovič prosilo ministrstvo za dovoljenje, da sme v Ljubljani postaviti 6 javnih avtomatskih govorilnic. Med temi je tudi govorilnica na kolodvoru.

⊙ **Modne hlače — pumparce** dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

☐ **Krščanska ženska zveza** priredi v nedeljo, dne 14. maja izlet na Slov. Kalvarijo. Zbirališče pri cerkvi sv. Jožefa v Studencih pri Mariboru. Odhod točno ob 2 popoldne. Ob prihodu na Kalvarijo litanije s sv. blagoslovom. V slučaju slabega vremena izlet izostane. Vljudno vabimo vse članice, člane in prijatelje društva da se izleta udeležijo v najobilnejšem številu. — Odbor.

☐ **Misijonsko predavanje** misijonarja Kereca v nedeljo popoldne v dvorani Zadružne gospodarske banke je privabilo ogromno število prijateljev misijonske misli, ki so do zadnjega kotička napolnili dvorano. Častitljiva oseba gorečega oznanjevalca evangelija med poganskimi Kitajci, v belem talarju z dolgo črno brado, je namah osvojila srca poslušalcev, ki so z napeto pozornostjo sledili zanimivemu tuintam s humorjem prepreženemu predavanju o razmerah v deželi vzhajajočega solnca in o širjenju kraljestva božjega med Kitajci. Predavanje so ponazorjevale številne, res lepe skioptične slike. Občinstvo je zaslužnega misijonarja za njegova izvajanja nagradilo s prisrčnim aplavzom. Po predavanju sta sledili še ljubki deklamaciji dveh majhnih deklic. Predavanje je otvoril in zaključil šolski aktuar gosp. Kokošinek. Predavanje so posetili med drugim tudi kanonik Časl, stolni župnik msgr. Umek in ravnatelj dr. Volc iz Verženja.

☐ **Pia in Pico Mlakar** nastopita v drugo v tukajšnjem Narodnem gledališču z izbranim programom ter reprizo plesnega koncerta, ki se je vršil dne 16. marca. Nastopita v petek dne 12. t. m. v Narodnem gledališču. S tem sta ustregla želji mnogoštevilnih Mariborčanov, ki radi popolne razprodaje in zasedbe gledališča ob prvem njunem nastopu niso mogli prisostvovati omenjenemu plesnemu večeru. Maribor se bo gotovo tudi pri reprizi, kakor ob premijeri s krasno udeležbo oddolžil odličnemu plesnemu umetniku, mariborskemu rojaku.

☐ **Enodnevni tečaj** o pokončevanju škodljivcev, o bolezni vinske trte in o poletnih delih v vinogradu bo v soboto dne 20. t. m. na tukajšnji banovinski in sadjarski šoli. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 8—12 in od 14—18.

☐ **Šoferska hiša.** Pritožba radi predragih stanovanj v mestni šoferski hiši so še vedno na dnevnem redu, vkljub stanarini, ki jo je mestna občina dala svojim nastavljencem. Ker pa se zdi, da bodo pritožbe in prošnje malo zalegle, so segli stanovalci po samopomoči. Večina si išče stanovanja v zasebnih hišah, ki res mogoče ne bodo tako prostorna, zato pa cenejša.

☐ **Izletni avtobus** dobi mestni avtobusni promet. Pokazala se je velika potreba po takem vozilu, ker je moralo podjetje radi pomanjkanja vozil odpovedati že številne posebne izletne vožnje. Novi avtobus bo zgrajen tako, da se bo dala streha odpreti, kar bodo potniki v poletni vročini gotovo z veseljem pozdravili.

☐ **Zopet nov kos ceste v delu.** Včeraj so pričeli tlakovati Aleksandrovo cesto od Grajskega trga dalje. Najprej razširjajo hodnik za pešce, ki vodi preko Trga Svobode. Hodnik bo razširjen do sedanjega cestišča torej skoro še za enkratno sedanjo širino.

☐ **Olimpijski odbor v Mariboru.** Po vzoru drugih mest se snuje tudi v Mariboru olimpijski odbor, ki ima namen zbirati sredstva za udeležbo naše reprezentance na berlinski olimpijadi, ki bo leta 1936. V pripravljalnem odboru so med drugim ravnatelj Krejči kot predsednik, okrajni glavar Makar kot poslevodeči podpredsednik in Bergant kot tajnik. Ustanovni občni zbor bo sklican v kratkem.

☐ **Delavec je vedno v nevarnosti.** V tovarni Zugmeier in Gruber v Slov. Bistrici je prišlo do hude nesreče. Stroj je poškodoval 20 letnega ključavničarskega pomočnika Franca Vrhovnika; dobil je poškodbe na glavi in prsih. Ranjenca so spravili v mariborsko bolnišnico.

☐ **Poravnalne zadeve.** Tukajšnje okrožno sodišče je potrdilo prisilno poravnavo med tvrdko Franc Swaty in C. Pickel v Mariboru, oziroma med lastnico firme gospo Bayer-Swaty in njenimi upniki. — Istotako je sodišče potrdilo prisilno poravnavo v konkurzu tvrdke Kühar in Zemljič.

☐ **Boben poje.** Dne 9. junija se vršijo na tukajšnjem okrajnem sodišču tri nepremičninske dražbe: zem. knjiga Jareninski dol ,vl. št. 3 in 91; cenilna vrednost 323.863 Din 50 par, najmanjši ponudek 171.615 Din. — Zem. knjiga Pobrežje vl. št. 771. Cenilna vrednost 48.000 Din, najmanjši ponudek 24.000 Din. — Zem. knjiga Razvanje vl. št. 455. Cenilna vrednost 22.128 Din, najmanjši ponudek 14.752 Din.

☐ **Aeroklub »Naša krila«.** A. S. G. Graz. Prvi meddržavni poštno-jadralni polet Graz—Maribor v nedeljo 14. maja ob 15. do 17. uro na Teznu. Vstopnina le Din 4.

Kulturni obzornik

Mendelsohnov „Povratek“ v Mariboru

Dramatski odsek magdalenske kongregacije nam je priredil minulo nedeljo prijetno presenečenje. Vprizoritev F. B. Mendelsohnove spevoigre »Povratek« (Heimkehr aus der Fremde) znači zopet lep korak dalje v prizadevanju prenosa oderske umetnosti v najširše ljudske plasti. Magdalenci, ki so nam dosedaj ustvarjali na svojem odru dovršeno izdelane dramske umotvore, so v »Povratku« dokazali, da zmorejo tudi glasbena oderska dela. Izredno številni krog članstva jim daje izbere v kvalitetnih pevskih močeh in celo sestava primernega orkestra jim ne dela ovir.

»Povratek« spada v Mendelsohnovo mladeniško dobo ter je nastal leta 1829, ko je bilo skladatelju jedva 20 let. Glasbeno in vsebinsko je čisto romantičnega značaja. Vprizorilo se je šele po skladateljevi smrti, ko je dobila pesnitev oderski okvir in primerno obliko. Glasba sama, ki dokazuje intenzivno svežost skladateljeve glasbene in dramatične nadarjenosti, pa je ostala nedotaknjena, dasi bi na posameznih mestih morda zahtevala nekoliko retuše, da bi se lagodneje prilagodila dejanju. Vsebina je priprosta, toda prisrčna zgodba povratka sina, ki je odšel proti volji starišev v vojake, nazaj v njihovo naročje in k svoji nevesti, ovenčanega s slavo in visokim činom. Vmes še zabaven vstavek prebrisanega Pavliha, ki se izdaja za lažnega sina. Vsebinsko in glasbeno pa je delo, ki je strnjeno v enem dejanju in se deli na dvoje slik, baš radi svoje romantike in preprostosti zelo dojemljivo ter kot nalašč pripravno, da nadomesti plehkoto novodobne operete in njenega šlagerstva.

Predstava je pričala o temeljitih in resnih pripravah vseh sodelujočih činiteljev. O sodelujočih še naslednje: Sopran Mirijane M., ki je podala ulogo rejenke Lizike, je srebrnočist, mehak in zelo prikupen; v višini je lagoden, sicer za spoznanje prešibek; z resnimi vajami in študijem bi gotovo pridobil na volumnu ter bi zamogel postati tako zelo uporaben. Je glasbeno zelo nadarjena; to se je čutilo iz njenega toplega predavanja in čiste intonacije. Tudi v igri je več kot zadovoljiva. — Vida Hauptmanova, ki je igrala mater, ima izdaten alt, ki sega tudi v precejšnje višine; barvnost glasu je prijetna. V igri in petju je bila zbrana. Viko (podal je sina Pavla) je liričen tenor z baritonsko primesjo; ima glas lepo v oblasti. Srednja lega mu je kakor zavita v baržun, šele v visinah postaja jasen in svetlejši. Igralsko, še bolj pa pevsko je zelo ugajal. — Uloga Pavlihe, ki jo je igral Jože Pistotnik, niti ni pevska. Tudi Pistotnik pravzaprav ni pevec, temveč le izboren igralec in sicer najboljši igralec večera. Njegova izredna komična nadarjenost je prihajala do posebnega izraza v številnih komičnih situacijah uloge, ki jo je tudi glasovno dobro karikiral, včasih pa tudi pokazal, da je prav dober baritonist. — Župan Antona Pahernika je bil igralsko in v maski dobro izdelan, pevsko mu pa uloga ni naložila posebne naloge. — Čisto epizodna uloga nočnega čuvaja Martina je dala F. Juhu priložnost, da je zopet dokazal silo svoje komične izraznosti ter je ustvaril zelo posrečen lik. — Zbor je bil nekoliko šibek, ima pa zelo zvonke soprane; pa tudi drugi glasovi so bili dobri. Orkester se je trudil podati v danih razmerah najboljše. Brez dvoma (tudi za ambijent in število oseb na odru ter za mladostne bolj šibke glasove) bi bilo bolje, da bi bil sestavljen le iz klavirja in godal; tako ne bi preglasili petja in marsikatero pihalo (čast sicer njegovi dobri volji) ne bi imelo prilike motiti čistost siceršnje intonacije. Pač pa smo pogrešali tolkala. Spremljal je vse točke skladno. Overturi je manjkalo nekaj življenja, kar pa je zakrivila publika, ki ni znala mirno poslušati izvajanja. — Dirigent Drago Gračner je imel težko delo, a izvršil ga je vestno in častno. Kot režiser je umel vliti igri pravilen tempo ter je tudi skupinske prizore rešil zelo posrečeno. Enako posrečena sta bila tudi oba baletna vložka. — V splošnem je bila to predstava, ki je za diletantski oder več kot častna. Želeli bi le, da Magdalenci ne ostanejo samo pri tem poskusu glasbenega oderskega ustvarjanja. — J. G.

„Mornar“ v mariborskem gledališču

Zaključna premijera v letošnji sezoni; sobotni večer je bil posvečen poljski dramski literaturi, ki jo je v pregledno lapidarnih uvodnih izvajanjih pojasnjeval številno navzočemu občinstvu odlični propagator poljsko-jugoslovanskega zbližanja dr. Rudolf Mole. »Mornar« je tridejanska komedija, njen avtor pa Jerzy Szaniawski, v poljskem literarnem svetu visoko spoštovan in obrajtan radi svojih komedij, med katerimi je »Mornar« doživel zlasti na poljskih odrih učinkovite uspehe. Režiser Hinko Tomašić je vzel stvar v roke, jo primerno priredil, in organiziral predstavo, ki je bila med najboljšimi dramskimi v letošnji sezoni. Sredina, iz katere ustvarja Szaniawski to dejanje, je svojevrstna; na mejah pravljičnosti in resničnosti poteka to komedijsko podčrtano dogajanje. Tik pred zaključkom priprav za odkritje spomenika mornariškemu kapitanu-junaku se pojavi študent Jan, ki je poldrugo leto proučeval osebnost in usodo pokojnega mornariškega junaka, da razkrinka njegov značaj s povsem druge strani, kakor ga je orisal v posebni spominski knjigi pred slavnostnim odkritjem spomenika rektor, Janov profesor. S ponudbo docenture hočejo pripravljatelji slovesnega odkritja spomenika preprečiti to razkrinkanje od Janove strani. Pojavi se celo dozdevno mrtvi kapitan kot Pavel Schmidt, razodene Janu, da je on slavni kapitan, da se pod imenom Schmidt potepa po svetu, da zares ni končal junaške smrti na morju in da je bil v ljubezenskih vezeh z Janovo babico. Jan vztraja tudi sedaj na razkritju resnice navzlic vabam od strani pripravljalnega odbora za odkritje spomenika in obljubljeni dedščini od strani kapitana sorodnika, ki mu odkrijejo radi junaštev spomenik. Toda v trenutku, ko se izvrši svečano odkritje in ko bi Jan moral v dogovoru s svojimi tovariši javno po rektorjevem slavnostnem govoru nevredni značaj kapitana-»junaka« razkrinkati od resnične strani, tedaj doživi notranji zlom ter se v slovesnosti trenutka skruši. — Brez kakršnih posebnih zapletljajev se razvijajo dogodki na odru, vmes komične situacije in ljubezenske intimnosti, ki spajajo dvoje src, Medino in Janovo. Režiser Tomažič je imel pri pritegnitvi posameznih moči srečno roko. Gorinškov predsednik pripravljalnega odbora, Danešev rektor, Gromov admiral so izdatno pripomogli k poživitvi komičnih presledkov in prizorov. Nakrst se zelo lepo razvija in je kot Jan pokazal, da je kos tudi vodilnim in napornim nalogam. Prav je, da se tudi mlajšim in talentiranim močem prisodijo glavne vloge. Starčeva kot sentimentalna Med je povsem ustrezala, Kovičev Pavel Schmidt, sicer odlično zasnovan in podan, bi morda po zunanjem izrazu moral biti vendarle nekoliko starejši. Tovornik se je v vlogi starega mornarja plastično in učinkovito razživel, Harastovičev založnik je v igri, besedi, mimiki ter vsem obnašanju razodeval svoje nesumljivo pokolenje. V razgibani živahnosti se je razvilo življenje za časa odkritja spomenika »Pri Doktorici«, kjer so v odvažnosti položaja in poklica bile v ospredju doktorica v upodobitvi M. Zakrajškove ter klepetavi in kramljavi natakarici Felicija (Kraljeva) in Iza (Udovičeva). Videti je bilo, da so se vsi sodelujoči z režiserjem na čelu zelo potrudili, da bi uspeh predstave bil tem vidnejši, kar velja tudi za predstavitelje epizodnejših oseb: Crnobori kot kipar, Medven kot kapelnik, Verdonik v vlogi gospoda od komiteja in Blažev študent. Morebiti bi se spodobilo, da bi se na programih označilo ime prevajateljevo, kar javnost gotovo zanima, zlasti ker se je imenovana komedija v naši državi prvokrat uprizorila. — —c.